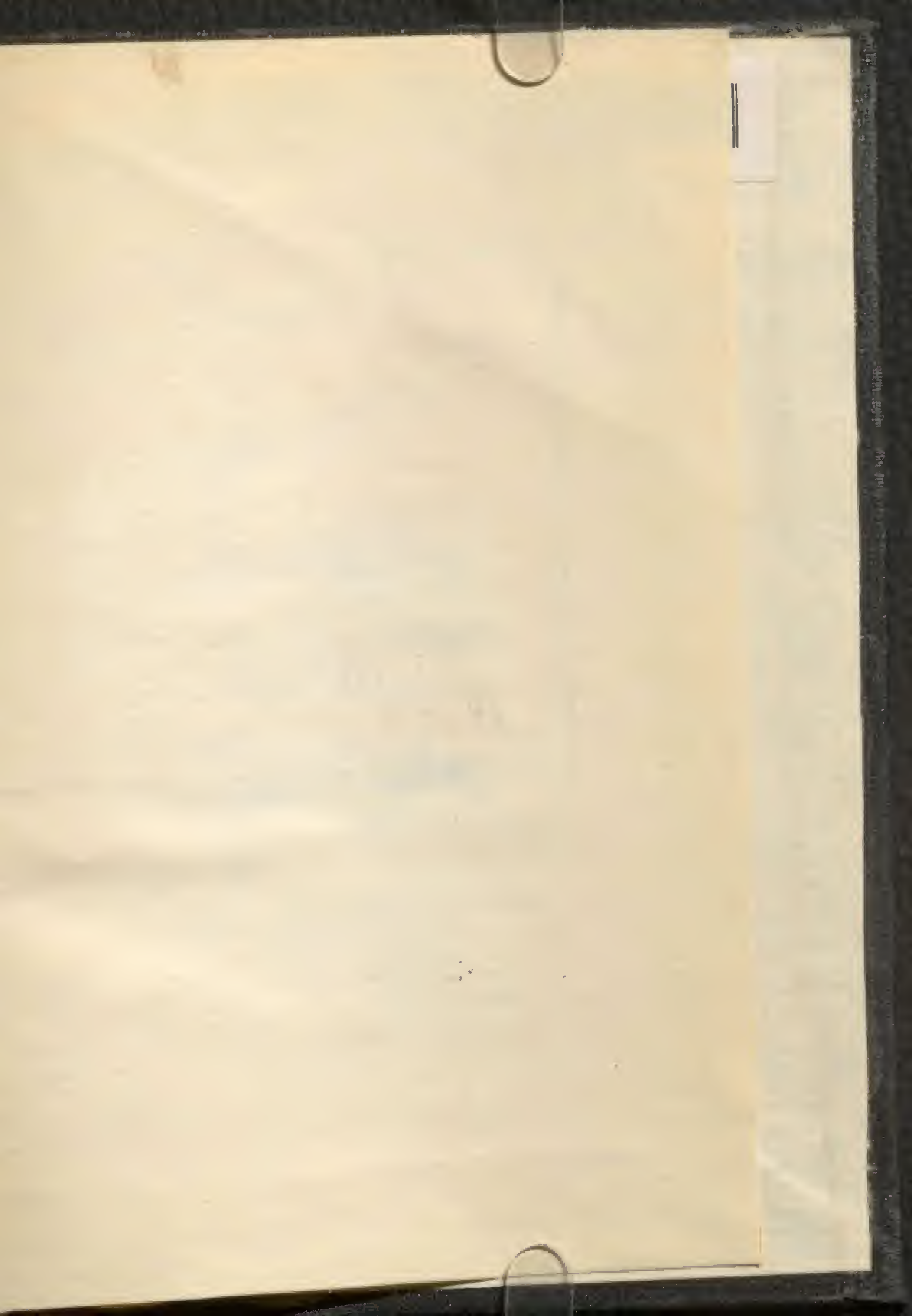

نجاتی كمال

عقليه وتربيهٔ روحيه متخصصى
غرديلسزلر وكورلر مؤسسه سى مديرى

ألفبا انقلابى

توركجه الفبانك اصلاحى ديمك، لاتينجه الفبانك
قبولى ديمكدن باشقه هيچ بر معنايى احتوا ايتمز.

معرفت مطبعه سى — ازمير

١٩٢٦

[illegible]

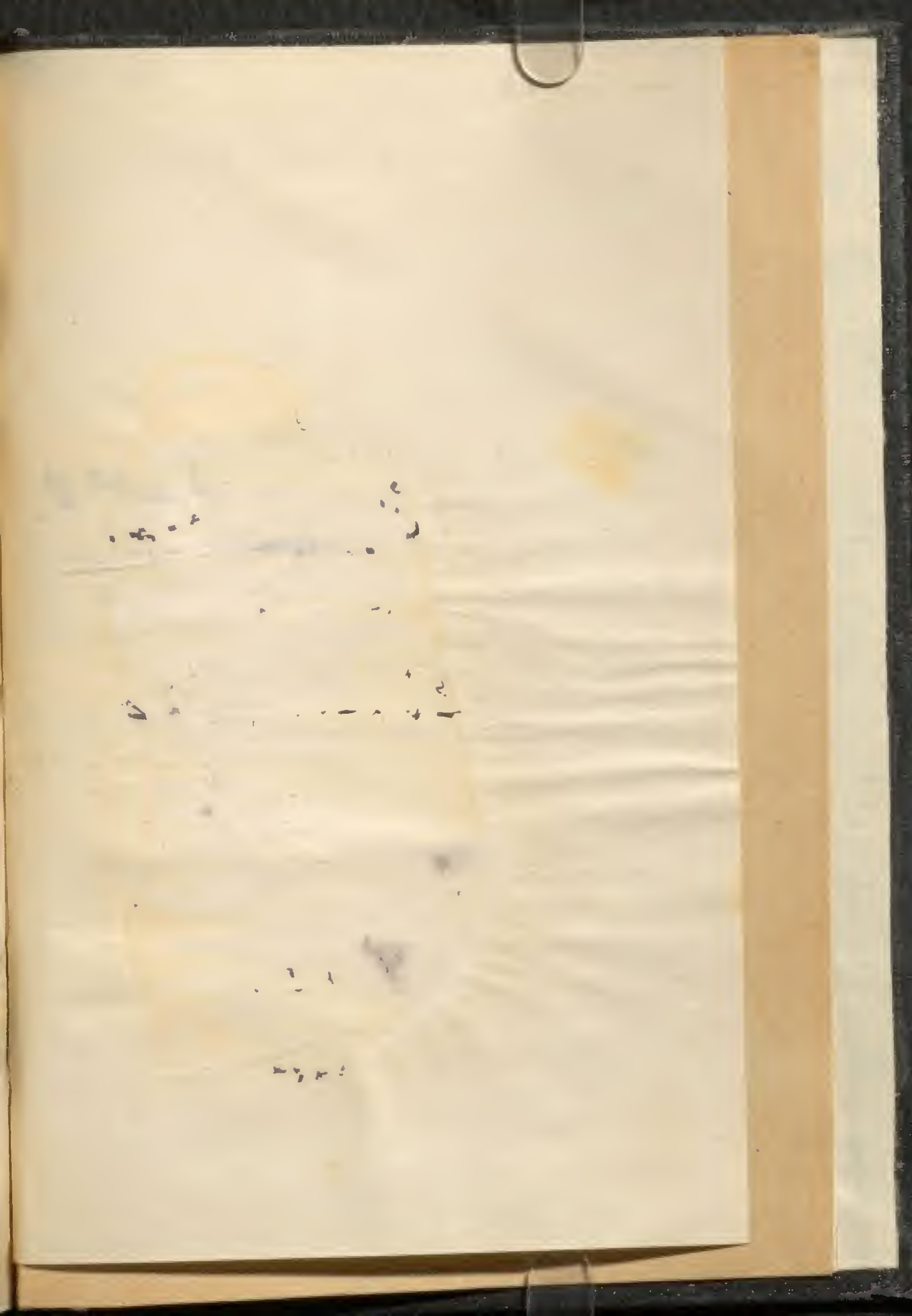
٢٢ / ٤ / ٢٦

[illegible]

بو صحیفه‌لر « تکلم قصورلری » عنوانلی تدقیق بر تألیفه مقدمه اولاراق یازیلمشدی. بو مقدمه‌ده بالخاصه مدافعه ایدیلن؛ سس، تصوت، و الفبا حقنده‌کی فکرلر اثرله برابر نشر ایدیله‌جکدی.

انقلاب اوقدر سرعتلی یورویورکه؛ مرتبلرک پارمغی و برطبع ماکنه‌سنک سرعتی بیله اوکا یتیشه‌مدی.

الفبا مسئله‌سنک حوق قاریشیق، چوق مناقشه‌لی وحاد بر دورنده بو مقدمه‌یی کتابدن آییراراق [illegible] ایتمکه مجبور اولدم. الکزده‌کی رساله؛ بو مجبوریتدن دوغمشدر.

دماغ بوزوقلقلری

ایکنجی کتاب

نجاتی کمال

[illegible]ـیمیه وتربیهٔ روحیه متخصصی
صاغر دیلسزلر وکورلر مؤسسه‌سی مدیری

تکلم وتصوتده فیزیولوجیائی ولحنی تدقیقلر

[illegible]ـدم قصورلری

صاغر دیلسزلك

آفازیلر، طوتوتقلق، ایمه، [illegible] دیلسزلکلر، صرعه‌ری تکلم، عسرت تکلم
تشوشات کلامیه، کسبی صاغرلر، [illegible]، زهزهه [illegible] کلك اجهزهٔ
سمعیه‌نك [illegible] ایله صاغرلرك تداویسی

[illegible]نجی جلد

١٩٢٦

معرفت مطبعه‌سی — ازمیر

اطبايه ، معلملره ، متفكرلره :

باشلارکه‌ن

علمی بر نه‌تود یاپمق، چالیشمق، وبالخاصه برأثر وجوده گتیره‌رك نشر ایتمك نه‌قدر گوجاشدی..

مخاطی بولونديغمز سویه، اوقومق وتتبع ایتمك ذوقنك؛ موسیقی دیکله‌مك، رسم سیرایتمك، وبرصحنه تماشا ایتمك کبی بشری ومدنی خظلر واحتیاجلر میانه‌سنده اولديغنی آکلایاجق ارتفاعه گلنجه‌یه قدر برگوجلك دوام ایده‌جکدر. بن‌بوه‌شکلاتی اقتحام ایدرکه‌ن ایکی شی یکانه تسللی‌می تشکیل ایدییوردی.

بریسی، محیطه منفی تعامللرله گوسمیه‌وك مثبت اثرلر ومنبهلر واسطه‌سیله تأثیر ایتمك، صارصمق واویاندیرمق وظیفه‌سی؛ دیگری ده یقین براسبقبالده جدی‌اثرلره قارشی اویانه‌جق برعلاقه دنیاسنك آلنده تدقیق ایده‌بیله‌جکی برقاچ اساسلی کتاب بولونماسیدر.

ارباب تفکری آز.. وبالنتیجه مالزمهٔ فکریه‌سی فقیر اولان مملکتلرده ایلك زمانلرده بوتون شعبات فکریه‌ده اجالهٔ قلم وظیفه‌سی اوچ بش صاحب تحریرك آلنه وأمکنه مفتقر قالمق ضروریدر.

هنوز اختصاص، ووقوف ده‌گل؛ علم‌وفن مدلولنك حتی؛ علی‌العاده علمی مصفنات حقنده‌کی معلومات عمومیه‌نك بیله محیطمزجه مجهول اولديغی پك یقین برماضیده بوضرورتك بارز مثللرینه تصادف ایده‌رز.

مثلا، برمحررك هم مترجم، هم مؤلف، هم تیاتروجی، هم شاعر اولديغنی مشاهده ایده‌رز. بومحرر حکمتدن، کیمیادن کتابلر ترجمه ایده‌رکه‌ن ارضیات وفلکیاته دائر اثرلریازار. وبرفرنکجه رومانی تورکجه‌یه نقل ایدرکه‌ن تورك دماغیله‌فرانسزجه نوعه اشعارلر دولدورمغه قالقیشیردی. بوگون دوندن پك اوزاقده دکلز.. مدنیت‌حاضره گون کچدکجه نوع وفرعی آرتان‌مضبوط ومحکم بیکارجه اختصاصلردن مرکب براقنومهٔ علمیه‌نك اوزرنده مؤسسدر.

اختصاص؛ درین بر وقوف وشمولللی براحاطه‌نك ضبط وربط آلتنه آلنمسی وبر

وصف ممیزله شکل مخصوص اکتساب ایتمسی دیمکدر.

زمانمزده، اڭ بسیط بر قلم اموریندن اڭ یوکسك دولت مقانیزماسنه قدر صورت ظاهره‌ده اختصاص و علمله علاقه‌دار کورونمه‌ین بالجمله تفرعات امور و اداره بیله معین بر نوع اصولیاته و [تکنیقه] تابع بولنقده‌در.

بزده مع التأسف معین علملرك تشعبات و تفرعاتی اوزرنده اختصاص پیدا ایتمش ارباب وقوف پك آزدر. عالملریمز، داها زیاده [هزار فن!] اولمغه واویله کورونمکه هوسلانیورلر. اڭ خرده تفرعاتی اوغورینه غربده بیکارجه قفالرك وعلم آدملرینك وقف حیات ایتدیکی علمی؛ - حتی برقاچ دانه‌سنی بر آراده - کندینه مال و مُلکیت ایدینمش پك چوق آدملره تصادف ایدییورز. اویله منورلریمز وارکه؛ هم مدرس هم اداره‌جی، هم لسانیاتجی، هم ادبیاتجی، هم تشکیلاتجی و اصلاحاتجیدر. سنه‌ده برقاچ قونغره‌یه بردن یتیشیرلر، لسان، الیفبا، اصلاحاتنه، مکتب و تربیه تشکیلاتنه معارف اداره و تأسیساتنه مأمور اولورلر.

بر طرفدن ابتدائی مکتبلری ایچون کتاب، غزته‌لرده کوچوك حکایه، شعر یازارکن دیکر طرفدن بویوك بویوك تتبعلر، تدقیقلر؛ تألیفلر وجوده کتیریرلر. بو نوع ارباب ذکانك وسعت قریحه‌سنه حیران اولمه‌دن اول؛ تماس ایتدکاری مسئله‌لر اوزرنده برلحظه توقف ایتمك ودوشونمك لازمدر.

بو مسئله‌لرك خارجی و پارلاق منظره‌لرینی متحیرانه سیر ایتمکله اکتفا ایتمیه‌رك ایچلرینه آلیر و خفیف قیسه‌لرله دوقونه‌رق بنیه و متانتنی یقیندن یوقلامغه باشلارسه‌ق کیفیتك سرعتله ده‌کیشدیکنی کورورز: اولا بو قدر اساسلی علملر و شعبه‌لر اوزرینه یوروتوله‌ن مطالعه‌نك، یازیلان اثرلرك بر قناعت علمیه‌دن.. متخصص کوزیله قاورانمش و اوزون زمان یورولمقله سیندیریلمش؛ نمسه‌نمش داها قدرتلی معناسیله [یوغورولمش] فکرلردن زیاده اوته‌دن بریدن طوپلانان خرج عالم مالزمه‌لرك سرعتله حتی انتخاب فکری بیله کوزه‌دیله‌دن کلیشی کوزل بربر اوزرینه قونماسندن حاصل اولدیغی آکلارز. مؤلف اوقدر عجله‌جی و تلاشجیدرکه، چوق زمان اثرینك ابتنا ایتدیکی اساساتی

اثرك اورتالرینه دوغرو بالطه‌لایه‌جق جرح ونقض ایتمکه قالقار.

بزده برچوق عالملر هپ اوقویارق عالم اولمشلردر. هر اوقویان عالم اولاماز؛ بالکه [معلوماتلی] اولا بیلیر. علم ایله معلومات یکدیکرندن چوق آیری شیلردر. [مسلك] ومکتب ذهنیتی هنوز زمرهٔ متفکرین آراسنده یربولامامشدر. علمك وصنعتك کوچ اولدیغنی بوکا سبب کوستره‌بیلیرز.

علم واختصاص هیچ برزمان (قولای اشتهار) ك یولی اولامامشدر. ربع عصر، یارم عصر حیاتنی بر (شی) اوزرینه وقف ایده‌جك قابادایی یتیشدیره‌میورز. غزته علمی وبرغزته‌جی معلوماتی ایله اکتفا ایدییورز. بر کتاب اوقویان آدم صانکه بالذات (کتاب) اولمش کبی معلوماتنی صحیفه صحیفه بذل ایده‌رك میدانه چیقیور. واقعا معلوماتلرك اساسی کتابلردر. بالك ملزمهٔ اصلیه‌سی ده چیچك عصاره‌سی اولدیغی کبی. . . .

فقط بتون دنیانك چیچکارینی طوپلایه‌رق بربرینه قاریشدیرمقله وأزمکله بال استحصال ایدیله‌مدیکی کبی، کتبخانه‌لر دولوسی کتابلاری اوقومقله‌ده علم میدانه کتیریله‌مز.

تماس ایده‌جکم موضوع چوق چتیندر. بویله اوزون بر مقدمه‌یه احتیاج کوسترمکده‌در.

تشکیلات اساسیه‌ده، سیاستده، اجتماعیاتده، علمده وصنعتده دموقرات بر آوروپائیلیکه آتیلان تورك ملتی؛ هنوز یکی کیردیکی بوحیاته کوزینی آچرکن بیکارجه نقصانی ایله مخاطدر. هر شی یکی باشدن یاپیله‌جق وعادتا خلق ایدیله‌جکدر. بواحتیاجلرك اهمی مهمی، اشدی، اوفاغی، بویوکی یوقدر. هپسی بر وهر بری یکدیکرینه مربوط ومنوطدر.

اڭ کوچوك برمکتب، اڭ بویوك براوردو قدر. اڭ متواضع برلابوراتوار اڭ معظم بر فابریقه درجه‌سنده حائز اهمیتدر.

اختصاصده، کوچوك ایشله بویوك ایشك فرق یوقدر. خدمه‌سی وبولاشیق ییقایجیسی اصولسز چالیشان برلابوراتوارك مساعیسی تماماً منفیدر. ولابوراتوارلری

ولا بوتوارلاری اولمایان بر مملکتك فابریقه‌لری وصنایعی یوق دیمكدر. تنظیفاتك بیله اختصاص اولدیغی بر دورده لاعلی التعیین بر مأموری بلدیه رئیسی یاپمق هیچ بر شی یاپماماقدن دها فنادر .

مملكتمزده اختصاص شعبه‌لری دینجه : مهندسلك، دوقتورلق ، آووقاتلق قابدانلق کبی اوچ بش مسلك خاطرلانیر . حالبوکه مثلا رسومات‌چیلق، دفترداراق، قائممقاملق، پولیسلك اختصاص میاننده داخل دکلدر .

اك یوکسك اداری ذهنیتلرده بیله حالا بو تغافللر یر بولقده‌در . بر قاپدانك خسته‌خانه سرطبیبی اولماسنه هرکس کوله‌ر وحیرت ایده‌ر .

هیچ بر ذهنیت بونی قبول ایده‌مز. فقط دیکر طرفدن بر مملکت‌یه مفتشنك دفتردار اولماسنی، بر پولیس مدیرینك والیلکه ترفیعنی اك طبیعی بر حرکت کبی تلقی وقبول ایده‌رز. حالبوکه دفترداراق تماماً بر بانقه مدیرلکیدر. دنیاده هانکی بانقه وارکه دیره‌کتورلغنه بر قلم ممیزینی تعیین ایده‌ر . مأمورلریمزك ترجمهٔ حاللری بو نوع غرابتلرك نمونه‌لریدر. قیصه حیاتی ایچنده بش اون دورلو مسلك واداره‌یه کیروب چیقمامش مأمور یوق کبیدر .

فنك ومسلکلرك فوقنده اولان علم دده بو طرز تلقی عیناً باقیدر. هله لسان ، ادبیات، اجتماعیات، روحیات ، فلسفه همان ألی قلم طوتان ویا رومان اوقویان هرفردك بیلدیکی، آکلادیغی وحتی آکلاتمغه واوکره‌تمکه کسب صلاحیت ایتدیکی اك بسیط علملردن معدوددر .

چوق زمان غزته عالمینك **روحیات** سرلوحه‌سی آلتنده یازدقلری بر مقاله‌نك؛ یاریسنك یارم یامالاق بر فلسفه، یاریسنك‌ده کاه اجتماعیاته .. کاه فیزیولوژی‌یه .. ویاحیاتیاته شویله بویله تماس ایده‌ن اولو اورته وقیرپنتی معلومات اولدیغنی کوره‌رك حیرت ایدییورم .

صوك کونلرده اورتایه برلسان مسئله‌سی آتلدی أحق تورکجه‌نك تکامل وانصراف

بنیه‌سی، تلفظ بنیه‌سی، حتی سس وحروفات بنیه‌سی باشلی باشنه اصلاحه محتاجدر.
فکری احتیاجلر چوغالدقچه وبرجمعیت مدنیه تشکلاتی آلتنده یشامق مجبوریتی یوز
کوسترنجه یاواش یاواش بو یوقسزلغك ادراك ایدیله‌جکی درکاردر. وهر طرفدن
بلیرمکه باشلایان شکوالر، جست وجولر موجب ممنونیتدر. یالکز بر نقطه وارکه
شایان تدقیقدر. هرکس اعتراض واشتکا ایتمکله‌قالمایور، قناعتلر، فکر درمیانی...
چاره‌لر ارائه‌سی یول آلمشلردر. بومیانده شایان‌حرمت برصنعتکار اولان برشاعرده
داخل اولدیغی حالده هرکس تورکجه‌دن بحث ایدییور.

بوخصوصده الك صاحب صلاحیت کبی کورونه‌ن‌شاعری أله آله‌لم. شاعرشعردن
بحث‌ایتمیور، تورکجه‌نك زنکین ویافقیراولدیغندن،تردی آثاری بولنوب بولنمادیغندن‌دم
اورویور. واقعابرشاعرك‌مالزمه‌سی کلمه‌لردر. فقط‌شاعرهیچ برزمان‌بومالزمه‌نك‌بنیه‌سی
اوزرینه سوز سویله‌مك‌حقنی حائز دکلدر. نصل بررسام؛ قوللاندیغی بویالرك ترکیبات
کیمیویه‌سی‌ویا طرزاستحصالی‌حقنده مناقشه‌یه مأذون‌اولمدیغی کبی. چونکه‌بویا آنجق
برموادملونه‌لابوراتی، وبرکیمیای عضوی ویامعدنی دائره‌سنه‌کیره‌ن براختصاصدر.
بربرینه اوقدر یقین اولان بوشیلر آره‌سنده بیله نه‌بویوك علم واختصاص فرقی
اولدیغی کورولور. برمواد ملدنه کیمیا کری نصل رسام دکلسه؛ بر رسامده
اویله‌جه بویا کیمیا کری دکلدر. بالخاصه، صوك کونلرك لسان بحثلری بو مقدمه‌یی
ایجاب ایتدیردی. بوکفت وکولره قاریشمامیان قالمادی.

سنه‌لرجه زماندر الفبا قومیسیونلری، الفبا قونغره‌لری تشکل ایدییور. اصطلا-
حاتجیلر، لسان اصلاحجیلری، الفبا موجدلری چیقدی. ففط مثمر برایش کوروله‌دی
چونکه یاکلش یولدن کیدلدی وحالا کیدیلیور. اولا ظن ایدیلیورکه لسان ایشی؛
[ادبیات]اوتوریته‌سنه داخل بر مشغله‌در.

بوخصوصده کندیلرینی یوکسك صلاحیتله مجهز کوره‌ن ادبیاتجیلره، تورکجه‌نك
تکامل واصطفاسی ایچون چوق منفی برتأثیرلری اولاجغنی سویلیه‌لم. لسان ایشی
ده‌نجه خاطره کلن علملر [أتنولوژی] ، [له‌نکیستیق] ، [فیلولوژی]،

[فونه‌تيك] دن ماعدا **دماغيات، روحيات، علم اعصاب، تشريح طوپوغرافى فيزيولوژى** حتى‌حتى برنوع [قولاق، بوغاز، برون] طبابتى وقوفى كركدر. بونلردن هپسنى دكل بردانه‌سنى بيله باشارمق باشا چيقمق نه قدر كوچدر. علمك چتين حدودينه وتكنيقك صبر وتحمله آچيلان عنودلابوراتوارينه كيرمه‌دن بونلر الده ايديله‌مز لسانك بنيه‌سى ؛ معضل برچوق حادثات حياتيه، اجتماعيه و روحيه ايله أورولمش‌در . بوقاريشيق و نازك عضويت اوزرنده بلا اختصاص وعندى ملاحظه‌لرله عملياته قالقيشماق ؛ بالطه ايله اوپراسيون ياپمغه بكزر .

لسان عمليه‌سى اوزرنده چاليشه‌جق بر متفكر ؛ دماغك مركز كلامى، توقيعاتى لسانك نه‌صورتله تحصل ايتديكنى، تكلم احتياجلرينى كلامك عنصرلرينى حرف وهجالارى سسلرى ، سسلرك حيوانى، غريزى اولان ؛ حكمى اولان ميخانيكيتلرينى بيلمه‌ليدر.

انسانى، بذاته [حيوان ناطق] ديه قبول ايده‌رك ايشه باشلامق اساسى كورمه‌دن بناى فكر ايتمك ديمكدر. اويله برقسم بشريت واردر كه؛ لسان احتياجندن ولسان تلقيسندن كلياً محرومدر. لسانك، انجق **قولاغه مربوط بر عكس العمل دماغى** اولديغنى بيلن هانكى ادبياتجيدر .

تكلم قصورلرى اوزرنده اوزون زماندر چاليشيركن بونلرى دوشونيوردم . بو كتابده لسان ايچون آييرديغم مبحث، بوايشى كوكندن حل وفصل ايده‌جك ادعاسنده بولونمغه جسارت ايده‌مز. انجق صلاحيتدار اولديغى قسمده يعنى لسان علمنك عناصر ابتدائيه‌سى اوزرنده بيلدكلرينى سويله‌ر.

وظن ايدرم كه؛ آنادن صاغر دياسز دوغمش، هيچ برشى دويمامش ، سويله‌مه‌مش، لسان ، سس ، حرف وهجا حقنده نه روحى، نه عصبى و ملكى هيچ بر [ئيده آسيونه]مالك اولمامش برقسم معلوللره دماغك ملكات سالمه‌سنك تربيه وتمرين قوتيله اقامه‌سندن برنوع يكى لسان مركزى وجوده كتيرمكه موفق اولان بر متخصصك بوبابده‌كى سوزلرى، بويولده سويله‌نمش وسويله‌نه‌جك هرنوع ملاحظه‌لردن اوستون اولسه كركدر.

بو اوغورده صرف ايديله‌جك مساعى نه قدر چوق اولسه بيله او

قدر آزدر. بشریتك وهر درلو مدنیتلرك، جمعیتلرك بنیه ومایه‌سی لسان تشکیل ایدر. بر ملتك مدنیت وتاریخی، عملیات فکریه‌ده‌کی درجه‌سی، وسعت قریحه‌سی لسانله، لسانك انصراف قابلیتیله و زنکینلکیله اولچولور.

لسان ولازمهٔ فکریه‌سی محدود وفقیر اولان بر ملتك یوکسك بر مدنیته صاحب اولدیغی کورولمه‌مشدر. فعالیت دماغیه‌وافق تفکر بویویوب کنیشله‌دکچه، بر شکل افاده‌یه منقلب اولمق ایچون یکی یکی کلمه‌لر، یکی یکی قالبلرله لسانی زنکینلشدیریر. بو بویله اولدیغی کبی زنکین بر لسان وبول بر افاده ماتریه‌لی؛ انسانك هنوز ایشله‌نمه‌مش تفکر ملکه ومرکزلری اوزرنده اجرای تأثیر ایدر.

کلمه‌لر برر آناختاردر. دماغمزده مکنوز قالمش برچوق تفکر حجره‌لرینی آچار. قارانلق، مبهم، کورولمه‌ز، دویولماز قارمه قاریشیق ملاحظات بشریه‌یی آیدینلاتیر، اونلره بر اسم، بر شکل ویریر.

روحیاتجه ثابتدرکه انسان کلمه‌لرله دوشونور. واقعا حادثه‌لری ماوقعلرله، اشیا و مجسمات ایله تخیل ایده‌بیلیر. فقط عملیات فکریه مطلقا کلمه‌لرله اجرا ایدیلیر. کندی کندینه یتاغنه اوزانمش بر آدامك اك آسوده بر موضوع اوزرنده‌کی تخیلاتی بیله کلمه‌لرله وحتی کیزلی سسلرله‌در. فکراً بسیط انسانلرك لسان لازمه‌سیده بسیطدر:

لغتلری یوزلرله صاییلا بیلن ابتدائی اقوامك وجودی بوکا دلیلدر. لسان زنکین اولمازسه ادبیاتده جیلیزدر. لسانك چتره فیل، قبا، صابا اولماسی یعنی ضدائیات نقطهٔ نظرندن فی لحن ده جمعیتلر ومدنیتلر اوزرنده مؤثردر. قولاغه خوش کلمه‌ین وآهنك کلماتنده بدیعی برقیمت صوتیه اولمیان لسانلرده شعر، موسیقی، ادبیات کوزه‌للکی آرامامایدر.

هرلسان اك ابتدائی اشتراکلرله بربرینه باغلیدر. بوتون لسانلر معین بشری احتیاجلردن دوغمش، یاواش یاواش تکامل ایتمشدر. بنیهٔ ابتدائیه‌سی اك خشین اك قاباواك چتره‌فیل اولان لسانلر بویوك دهالرك، بویوك نسللرك دماغنده دیلنده یوغروله، یوغروله لطیف، سیال، موزون و مترنم بر آهنك قازانمشدر. هنوز ادبیاتك

شعرك وموسيقينك تعضو ايده‌مديكى تورك اسانى تكامل ايتمكه قالمادان مدنيت اسلاميه‌نك ساطه‌سى آلتنه داخل اولشدر. عرب وعجم كولتورى تورك جامعه‌سنه برچوق يكى فكرلر زرق ايتمش وبويكى فكرلرك افاده‌لريده بالضروره عرب وعجم لسانى صورتنده تجلى ايتمشدر.

ياواش ياواش اسكى مالزمه‌لر ترك ايديلمكه باشلانمش ويبانجى برنسلك فكرلريه [كوره] بيچيلمش اولان يبانجى افاده‌لر كيتدكجه چوغالمشدر.

اويله برزمان كلديكه عادتا توركلرك شعر لسانى فارسيجه، علم ودين لسانى عربجه اولدى. صاف توركجه‌يى، هيچ اوقومايان توركلر قونوشيوردى. هيچ اوقومايان انسانلرك قونوشديغى توركجه كوندن كونه فقيرلشدى. كويلك وچفتجيلك حياتنك بسيط احتياجلرينه كافى كلن اوچ، بش يوز كلمه‌لك ابتدائى برلهجه حالنده قالدى. اويله برزمان كلديكه بزآرتق كنديمزك دكلدك . . . عربجه وعجمجه‌نك أجيرى و اسيرى اولدق . اسانلرك كولتور اوزرنده بويوك برحاكميتى واردر . هانكى ملتدن اولورسه اولسون باشقه برلسان بيلن انسان اوملتك كولتورينه تمثل ايده‌ر . ديلمز كبى روحمزده يبانجيلاشيوردى .

آسيا سته‌پلرينك عرق اولان و حياتى انتظام ، ديسپلن ايچنده كچن دوغرى دوشونجه‌لى ره‌آليست تورك عرقى يرينه ؛ عجم كبى حليا پرور ، عرب كبى شبهه‌لى و ترددلى و نظامه قارشى لاقيد برنسل توره‌يوردى . اك چوق فارسى [ ] ايله مألوف اولان شاعرلرك حالت روحيه‌لرى تحليل ايديلبرسه ؛ ابا عن جد تورك اولان بو نسلك برشيرازليدن ، براصفهانليدن دها خالص برعجم كولتورينى تمثل ايتديكى كورولوردى . عربجه ايله مشبوع اولان خواجه‌لر ايسه ، بر مكه‌ليدن زياده محمديلشمشلردى ! . .

تجدد وانتباه دورى بو مرضى شكلى قيرمغه اوغراشدى . مليت دويغرلرى وعصرى جريانلر [اورتاسنده لسانمز ؛ مستلى . . يابوجلى . . قاووقلى بر (مدينه ديلنجيسى) منظره‌سى عرض ايديبيوردى. ايلك مليتجيلر سائقهٔ غليانله بولباسك درحال صويو-

السنی موافق بولدیلر. عربی وفارسی ترکیبلردن باشلایدرق بالاخره بتون یبانجی کلمه‌لری سوکوب آتمق ایستدیلر.

فقط دوشونمدیلرکه یکی برطاقم ألبسه تدارك ایتمه‌دن اول صویونمغه هوسله‌نن انسانك عاقبتی چیپلاق قالمقدر.

بوکونکی تورکجه جوق فقیردر. بونی کورمه‌مك حس ایتمه‌مك قابل دکلدر. حال حاضرده جاری تورکجه ایله جدی بر شی یازمق واهمیتلی برشی قونوشمق امکان خارجنده‌در. حال حاضر تورکجه‌سنك مکمل اولدیغنی ادعا ایدنلر وارسه ـ که مع التأسف وار ـ عقولرینه التجاساً جدی واهمیتلی بر شی دوشونمك احتیاجنده اولمادقلرینی ادعا ایده‌جکم.

صوك کونلرك ادبیات، شعر، صنعت و ولودیت فکریه ساحه‌لرنده‌کی عقامتی اسبابنی بوراده آرامالیدر. لسان یوقکن نه ایله قونوشالم. نه ایله ترنم ایده‌لم.

برغزته اوقورکن بریکی کتاب مطالعه ایدرکن الك آجی برأسفله بوعقامتی آکلایورز. اوچ سطر ایله افاده ایدیله‌جك بسیط واکثریا لاف اولسون دییه یازیلان الك قولای باش مقاله موضوعلرینی افاده ایده‌بیلمك ایچون زواللی محررلرك نه قارما قاریشیق جمله‌لرله، نه اوزون ویاوان ترکیبات ایله یورولدقلرینی کوریورز.

وجوق زمان یازی یازارکن باشمزه کلیور. مثلا: بر صحیفه اوزرنده ذکری مجبوری اولان بر مبالغه‌لی افاده‌ده، اون دفعه، یکرمی دفعه (أك) ویا (پك) قوللانیورز.

دائما برمثال کبی خاطرمده‌در: استانبولده کچه‌ن برفورطنه‌کونی برغزته محرری تصویر ایدییور: دقت‌ایتدم ویوروله‌دن صایدم. برستون‌اوزرنده تمام اون‌سکز دفعه (کاملاً) کلمه‌سنی قوللانمغه مجبور قالمشدی.

... بختمی کاملاً صو آلتنده قالدی... بنالك کره‌میدلری کاملاً ارمشمی. ... جامعك قورشونلری کاملاً صویولمشمی. الخ کبی.

لسانی اصلاح ایتمك ایستیانلر لافدن زیاده اوزون، صبور عادتا مافوق البشر

مساعینك كندیلرینه بورج اولدیغنی ادراك ایتمیدرلر . هر كسی مجادله‌یه دعوت ایده‌نلر اولا فدا كارلغه نفسلرندن باشلامالیدرلر .

لسان كبی معضل ویوروجی برمساعیٔ عظیمه؛ بر نوع فراغت نفس مسئله‌سیدر . اولا لسانی برچارچیوه ایچنه آلمق لازمدر .

ثانیاً لغت بولمق وجذرلری جوغالتمق، جذرلرك فروع وشعباتنی، مشتقاتنی تثبیت ایتمك، ثالثاً بر صرف ونحو وجوده كتیرمك، داها صوكره بر قاموس یاپمق ... هر بریسی حیاتلر بلع ایده‌ن اوزون ، دوام‌لی ثباتكارانه مساعی ایله قابل اقتحام مشكلات ومعضلاتدر .

الفبا مسئله‌سندن صوكره اك مهم ایش تورکجه لغتلرك تحری وتثبیتیدر. بوتون ملتلر آنا لسانلرینه بویله اوزون تحریلردن صوكره صاحب اولابیلیرلر. بو كون قوللاندیغمز برچوق أوز تورکجه كلمه‌لر وارکه جذرلرینی بیلمیورز. برچوق جذرلر واركه مشتقاتجه جوق فقیردر. حال‌بوكه بوتون لسانلر ، ابتدائی جذرلر طرافندن تشكل ایتمشدر. وهرجذرك مطلقا برجوق مشتقاتی موجوددر. نم كوعده بیزامایه وایش كوملكنه [كیه صوءما] دیرلر. بو؛ [كیءك وصویوئمق]جذرندن خالص تورکجه بر اسمدر .

تورکجه‌نك مشتقاتی ومركبلری آلمانجه كبی غایت زنكیندر. مع التأسف ألیمزده پك آز ماته‌ریه‌ل قالمشدر. مثلا [آغلامق] كبی حسی ، اساسلی وزنكین برمعنایی افاده ایده‌ن مصدرك بوتون مشتقاتی بر تك [آغید] كلمه‌سندن عبارتدركه اوده بوكونكی ادبیاتده مستعمل دكلدر .

[ماتم] مقابلی اولان بو كلمه‌دن باشقه داها بش اون دانه (آغلاما) مشتقی اوله‌جغنی امید ایده‌رم. جونكه قیمت استعمالیه‌جه آغلامقدن دها آشاغی وافادهٔ حسیه‌جه داها بیاغی اولان دیكر بعض فعللرك، زنكین مشتقاتی مستعملدر. تورکجه لغتی طوپلایه‌جق وترتیب ایده‌جك فدا كارلر اك‌مجرا كویلردن اك‌اسكی كتبخانه‌لره قدر مراجعت ایتمیدرلر .

برعصراول تورکجه کبی پك فقیر اولان و لاتینجه ، فرانسزجه ایله مشبوع بولنان آلمانجه ده بوکون برتك اجنبی لغت قالمامق اوزره در . الك قاریشیق تعبیرات علمیه یی حتی بین الملل لاتین تعبیراتنی أوز آلمانجه ایله افاده ایتمکدن چکنمیورلر و موفق اولیورلر . بر (تورکجه لغتی) یازان آدم ملتنك الك بویوك قهرمانی اولاجقدر .

یالکز شوراسنی اشارت ایتمه دن یکه میکه : نه زمان [خالص تورکجه] مسئله سی موضوع بحث اولسه ؛ اورتایه تاتارجه دان ، غیرغیزجه دان ، چغتایجه دان قابا سه رت و تورکجه یه جوق یبانجی کلمه لر اویدوراراق چیقانلری ، فکرلرینه طرفدار دکل ، عایهدار اوله رق قبول ابده جك درجه ده بوجریان دن محترز و مجتنبم . ایشه نابشـنیده بر طاقم قبل التاریخی آسیائی کلمه لر ایجاد ایده رك باشـلایانلر ، قولاقلری تخریش و توحیش ایتدکدن ماعدا لسان ولغت اصلاحاتنی کولونج و ماسـقاره بر شکله و تاقیه صوقغه سبب اولیورلر . اصلاحاته جوق یقینمزده فقط نا مکتوب اولان تورکجه کلمه لری یازمقله باشلامه لی یز. اسـتانبولده و حتی کندی آرامزده صمیمی مجلسلرده قونوشدیغمز دیلده بیله ، یوزلرجه تورکجه کلمه لر وارکه هنوز مکتوب برشکل آلمامشدر . (اوکونمك) افتخار ایتمك (طاوسامق) ..الخ کبی . . .

ثانیاً پك مستعمل اولان تورکجه بر جذرك بش ، اون مشتق ایچنده بر ایکی دانه سنی هیـچ قوللانمایز . مثلا [صیجاق ، ایصیجاق ، ایصیتمه ، ایصتماق] کلمه لرینی قوللاندیغمز حالده بونلرك اصلی و اسم مصدری اولان وتماماً عربجه [الحرارة] مصدر ومعناسنی تضمن ایده ن [ایصی] کلمه سنی هیچ استعمال ایتمه یورز. حرارتی (صیجاق) ایله یاخود چوق اصولسز وغلیظ اوله رق (صیجاقلق) ایله افاده ایدییورزکه جوق نقصاندر. صیجاغك اصلی [ایصیجاق] درکه حالا بر چوق کویلولر بویله سویلیورلر. [صیجاق] ایصینمش اولان شیدر . حرارت معناسنی افاده ایتمز. (ایصی) ایسه بالذات حرارت دیمکدر. یعنی (صیجاقلق) دیمکدر. هیچ یبانجیلق دویمادان برکلمه قازانمق افاده ده زنکینلکی قولایلغی آرتیرمغه باشلامق دیمکدر. (تحریر) معناسنه پك مألوف اولدیغمز (یازی)

كلمه‌سنی قوللاندیغمز حالده بو کلمه‌نك اصل تورکجه‌ده (یازی یازمق) کیفیتی مجهول اولدیغی برزمانده استعمال ایدلدیکی وحالا آناطولیده‌ده بو معناده قوللانیلدیغی حالده تورکجه ادبیاتنه کیرمه‌مشدر.

یازی دوم دوز وکنیش یرلره اطلاق اولنور. [یازماق] ده یایماق، دوزه‌لتمك برشیئی سره‌رك معناسنده مستعملدر. پك کوچوك قطرلر وتحریلر ایله بو مثاللر بیکاره ابلاغ ایدیلیر. بونلر اویله کلمه‌لردرکه اصللری، مشتقلری عصرلرجه زماندر ادبیاتمزده اوقوما ویازما صورتیله زبانزددر. تکلم وتفهمده هیچ بر یبانجیلق وهیچ برمشکلات حس ایتمه‌دن بوصورتله بیکارجه لغت قازانمش اولاجغز. [غائب ایتمك] معناسنی بالبغانه افاده ایدن [یتیرمك] مصدری بزه یبانجی کلیورمی؟ ادبیاتمزده بو بر تك عربجه کلمه‌دن بشقه ماتمه‌ریه‌لمزك اولماسی نه یازیقدر. حالبوکه (یتیرمك) مصدری تورکیه جمهوریتی داخلنده میلیونلرجه وطنداش طرفندن سویله‌نن بر معنادر . دیکر طرفدن تورکجه‌نك کلمه جذرلری اطرافنده‌کی مشتقاتی وبو مشتقاتك ترتب صیره‌لری اوقدر منتظم «مطرد» ومنسجمدرکه تورکجه‌ده‌کی بوخارق العاده انتظامه هیچ برلسانده تصادف ایدیلمز. بو اطراد وانسجام، یکدیکرینه مشابه کلمه‌لرك دیزیلرنده نقصان قالان غیر مستعمل کلمه‌لری میدانه چیقاراجقدر . اون بیکارجه مثال اورتاسندن سزه ایکی نمونه عرض ایده‌جکم (بایاق قایماق)

مصدر	اسم	صفت	اسم صفت	اسم مفعول
یایماق :	یایق	یایغین	یایا	یایوان
قایماق :	قایق	قایغین	قایا	قایغان

بوایکی کلمه تام بردیزی وتام بر انتظام داخلنده بوتون قادرولری وشعبه‌لری دولغون اوله‌رق لسانمزده قوللانیلیور .

فقط ینه بوصنف مصدرلردن (آیماق) یعنی ایقاظ ایتمك، اویاندیرماق([آییاتمق؟) مصدرینك بواولوبه کوره برقاچ صیره‌سی اونوتولمشدر .

مصدر	اسم	صفت	اسم صفت	اسم مفعول
[آیماق؟]	آیق	آیغین	آیا	[آیوان ، آیوا؟]

دیمك که بو اصول داخلنده تحریات‌ده بولنورسه‌ق آیماق ویا آییلماق

مصدرینك اسمی، صفتی، اسم صفتی موجود فقط مصدریله اسم مفعولی مجهولدر.

بویله بر [اشتقاق فورمولی] اوزرنده حرکت ایدرکن [آیقین] کلمه‌سیله متشابه دیکر بر کلمه‌یی [بایغین] ی بولویورز. لسانمزده بو کلمه‌نك‌ده **بیلمانه‌دن** باشقه اقرباسی قالمامشدر. حالبوکه دقت ایدیلیرسه بوکلمه‌نك‌ده دیکرلری کبی اسمی، اسم مفعولی، صفتی، اسم صفتی، ومصدری اولمق اولمق ایجاب ایده‌ر.

شیمدی‌یه قدر تورکجه‌نك بر لغت کتابی یوقدر.

ألده موجود لغت کتابلری، قاموسلر، تورکجه اولقدن زیاده همان همان عربجه‌دن ویا فارسیجه‌دن تورکجه‌یه لغت ترجمه‌لریدر. بوحالك فجاعتنه تورکجه‌دن اجنبی لسانلرینه نقل ایده‌ن لغت کتابلرنده تصادف ایدیلیور. تورکجه‌دن فرانسزجه‌یه بر لغت کتابنك لا علی التعین بر صحیفه‌سندن صره‌سیله شو تورکجه لغتلری نقل ایدییورم: [جایمق، جبار، جبال، جبانت، جبخانه، جبر، جبره، جبایت، جبلی، جبن، جبین، جبه، جبهی، جبیره، جبین جد، جدا، جداً، جدار، جداری، جدال، جدره، جدع، جدول، جدی، جدی، جدید، جذام، جذب، جذر، جذع، جذیر، جرع، جراب، جرأت، جراح، جریزه، جرثوم، جرخ، جرد، جرم، جروف، جربان، جریب، جرین، جریده جریحه، جزء، جزا، جنمز، جزء، جزوه.......

هیچ بر مشتق ذکر ایدیلمه‌ین تورکجه **مابراوه** کلمه‌سیله نقدر تورکجه اولدیغی شبهه‌لی **جزوه** کلمه‌سی آره‌سنده موجود اللی بش لغت کاملاً یاعربی یافارسیدر.

لغت مسئله‌سندن صوکره صرف ونحو (غرامر) احتیاجی ونقصانیسی ایچنده‌یز.

تورکجه‌نك صرفی بوکونه قدر یازیلامشدر. مکتبلرده جوجوقلرك ألنه (تورکجه صرف کتابی) دییه ویردیکمز شیلر أونلری عربی وفارسی قواعدندن؛ اون‌بش سنه دردده فرانسز ابتدائیه غرامرلرینك برنوع (آداپتاسیون) دن عبارتدر.

علمی و قلاسیك قواعدمز حالا نا موجوددر. تورکجه؛ بر [برقاعدهٔ بسیطه‌یه ربطی] صورتیله انصرافی چوق قولای اولان برلساندر.

تورکجه‌ده غیر قیاسی و شاذ قاعده‌لر : فعللر ، اصوللر و اداتلر ، مرکب فعللر یوقدر .

المانجه‌یی ، و فرانسزجه‌یی صرف ونحو نقطهٔ نظرندن اوکرنیرکن برحاله صوقان غیر قیاسیلر ، مرکبات و فعللرك متنوع تقسیماتیله اوتقسیماته کوره آلدقلری متنوع تصریفات ... الخ کبی مشکلاتدن آزاده‌یز .

تورکجه ، چوق منتظم بر آهنك کماله تابع ، معین ولایتغیر قاعده‌لر آلتنده تصریف و تکلم ایدلمکده‌در . برکلمه ایچون وضع ایدیلن اصول دائره‌سنده بیکلرجه کلمه‌نك مفعولیتلرینی ، اضافتلرینی ، اداتلرله رابطه‌سنی افاده ایده‌بیلیرز . هله تورکجه فعللرك اصول تصریفی وشخصیتلری لایتغیر براطراد وانسیاق تحتنده‌در. بنیهٔ انصرافیه‌سی نقطهٔ نظرندن ضبط و ربطه و برقاعدهٔ اساسیه آلتنه آلنمه‌یه بو قدر مساعد و مستعد اولان بر لسانك شیمدی‌یه قدر صرف ونحوی یازیلاماسی؛ **طوبلوصیات** مفهوم و احتیاجنك آکلاشیله‌مامش اولمسندن ایلری کلمکده‌در . فی الحقیقه عربجه وفارسیجه‌نك حاکمیتی دورلرنده تورکجه بر صرف کتابی یاپه‌جق اولانلرك اوکلرنده [لسان عثمانی] نام غریبیله یاد ایدیلن [تورك عرب و عجم] خلیطه‌سی ، ضبط و ربط آلتنه آلنماسی پك کوچ براعجوبه موجود ایدی .

انصرافی وبنیه‌سی یکدیکرندن چوق آیقیری اولان بواوچ لسانی برآرایه کتیرمك و مزج ایتمك قابل دکلدی .

بریسی عرق اصفر لسانی ، دیکری آری اوجونجیسی سامی اولان **بولهجهٔ عثمانی‌یی** ! قونوشانلر عادتا برعلم السنه متخصصی اولمق قدر مشکلات ایچنده ایدیلر. برکت ویرسون که اوقدر فضله ذکی ولسان عالمی اولمغه احتیاجی اولمایان ! (خلق) طبقه‌سی آراسنده نسلدن نسله سماعاً انتقال ایده‌ن تورکجه قاعده‌لر ـ کیمسه فرقنه وارمادان ـ محافظه ایدیله‌بیلمشدی . یوقسه؛ سلطهٔ انصرافیه‌لرندن بر ذره‌سنی بیله غائب ایتمکه متحمل اولمایان عربجه وعجمجه؛ او الك کوچوك برقاعدهٔ عربیه حطاسنی بیله اصلا عفو ایتمه‌ین، وعلامت جهل تلقی ایده‌ن منشی‌لر، محررلر، ومدرسه علامه‌لری، تورکجه‌یی کورولتویه کتیروب یوق ایده‌جکلردی .

دیمك اولیورکه، بومقدمه‌یی یازدیغمز شو ساعته قدر تورکلرك آنا لسانی اولان تورکجه، الفباسز، لغتسز، صرفسز ونحوسز، املاسز وقاعده‌سز بر لساندر. بو حقیقتی بوتون [آجیلغی و آجیقلغیله قبول ایدوب مثبت برعکس العمله فعالیت وانقلاب یوانه‌دوغری ایرکیله‌میه‌نلر، وحالا بیهوده برطاقم غرور وحساسیت ملیه‌ایله بوکونکی تورکجه‌نك اك متکامل، اك زنکین برلسان اولدیغی قناعتنی طاشیانلر تورکجه‌نك استقبالی وتکاملی حسابنه اك بویوك کناهی اوموزلرینه یوکلنیورلر دیمکدر. بر داها سویلیه‌لم وبرداها حقیقتی اعتراف ایده‌لم که، بوکونکی تورکجه ایله داها دوغریسی بوکونکی تورکجه الفباسیله تورکجه لغتلریله، تورکجه صرف ونحویله نه شعر سویلنیر. نه کتاب یازیلیر وحتی نه‌ده **قونوشولا بیلیر!..**

تورکجه عادتا؛ یالکز دیوارلاری قالمش، یانغیندن چیقمش کوزل بر سرای کبیدر.

بوخراب دیوارلار آراسنه ؛ چوردن چوپدن ؛ چاره‌لر واستناد کاهلرله بر تعمیرات یاپمغه قالقیشمق هم ذوقسز وهم‌ده تهلکه‌لی بر ایشدر.

بو یانغین آرتیغی خراب دیوارلاری تا تمللره قدر ییقمالی واسکی پلان اوزرنده یکی بر بنا قورمغه چالیشمالی‌یز اللا فلا...

تورکجه‌نك هیچ موجود اولمایان املاسندن قسم مخصوصمزده اوزون اوزادی‌یه مشغول اولاجغز.

املا؛ تهجی‌نك افادهٔ مکتوبه‌سیدر. حالبوکه تورکجه‌ده هجایی افاده ایده‌جك سسلی حرفلر یوقکه معین بر املا موجود اولا بیلسون. بوراده مناقشه‌سندن واز کچه‌میه‌جکم. دیکر مهم بر مسئله‌ده تورکجه‌نك سویلنمسی مسئله‌سیدر. بر لسانی قونوشماق، چوق زمان اوقوماق ویازمقدن چوق آیری بر [فعل] بر ایشدر. مدنی ملتلرك اوقدر مضبوط لسان قاعده‌لرینه رغماً مملکتلرینك هر منطقه‌سنده [دیالکت - قونوشمه طرزی] ده کیشمکده‌در. بو حادثه؛ داها زیاده ملتلرك منطقه منطقه، زمره زمره پاشادقلری قرون وسطی دورندن قالمه آیریلقلرك، ثانیاً اراضی،

طبیعت، اتنولوژیك، غریزی تغیرات صدائیه وخنجره‌ویه، دیکر ملتلرله اختلاطات،
وبا اجنبی لهجه‌لریله قومشولق همجواری کبی حیاتی، اجتماعی وطبیعی عوارض ومؤثراتك
محصولیدر. بوکا رغماً مدنی ملتلرك، مضبوط.. علمی.. وعادتا رسمی وملی اوله‌رق
معتبر بر اصول و شیوه‌سی موجوددر. و بو اصلا تغیر ایتمز. زمانك تکاملی
و اجتماعی احتیاجلارك ، قاینامشالارك ، ادبیاتده و اجتماعیاتده ظهوره
کلن عظیم انقلابلرك تأثیریله، لسانده.. تکلم وشیوه‌ده جزئی کالی انحرافلر اولسه‌بیله
متیقظ ومعقب اولان لسانیاتجیلر بونوع حادثه‌لری درحال ضبط وربط آلتنه آله‌رق
وبرقاعده‌یه ربط ایده‌رك مکتوب ومنصرف لسانه مال ایتمکه مهیادرلر. فقط بزده
مع التأسف ایش بومرکزده دکلدر.

واقعا آلمانجه ایچون (هانووه‌ر) شیوه‌سی، فرانسزجه ایچون (پارس) دیالکتی
شیوه‌نك وافادۀ شفاهیه‌نك برموده‌لی ومعیاری اوله‌رق تلقی ایدلدیکی کبی، تورکجه
ایچونده (استانبول) طرزی برنوع رسمی علامت فارقه ایدی.

فقط بالخاصه صوك یکرمی سنه طرفنده .استانبولك کچیردیکی متمادی تحوللر،
مد وجذرلر، استیلالر، انقلابلر، محاربه‌لر، مهاجرتلر نظر اعتباره آلنیر واستانبولك
نفوس عمومیه‌سی ایچریسنده تورکه یقین غیر ملی، قوزموپولیت، اجنبی، وبراوقدرده
یبانجی وطشره‌لی نفوسله مسکون برنوع (عصری بابل) اولدیغی حسابه قاتیلیرسه،
بولهجه‌نك هرسنه محسوس بردرجه‌ده بوزولوب انحلاله وعادتا بر **نیلشمکه** یوز
طوتدیغی تسلیم ایدیلیر.

اولا، استانبول لهجه‌سنی دوغوران سرای واندرون، واونك تماتی اولان باب
عالی ایله مراسم پرست دوائر اقلام اورتادن قالقمشدر.

ثانیاً، استانبول پای تخت اوله‌رق اکتساب ایتدیکی **ذاتی** قیمتندن غائب
ایتمشدر. دها زیاده پراتیك تجاری بررقابت شهری اولمغه باشلامشدر.

ثالثاً، أرمنی، روم، یهودی، کورد، آرناوود... الخ تورکجه سویلیان برسوزو
غیرملی جماعتلرك یاکاش واجنبی تورکجه‌سی - بالخاصه أرمنی شیوه‌سی - غیرمحسوس
صورتده استانبول شیوه‌سی اوزرنده اجرای تأثیر ایتمشدر.

رابعاً : مهاجرلرك ؛ روم ایلیندن ، سلانیکدن ، کریددن آلوب کتیردکاری او أعجب‌العجائب تورکجه - بویوك بر تهلکه کبی - اورتالغی استیلایه باشلامشدر.
ظریف، یوموشاق ، کبارطرز افاده‌نك مصدری ومولودی شبهه‌سز هر مملکتده پای تخت وآریستوقراسی‌در.
اسکی شیوه‌یی سویلیان ویموشاتان ایمپراطوراق صنوف عالیه‌سی استانبولده همان همان انقراض بولمشدر. بونلرك یرینه اصالت پاره‌سی زمانه کوره پارلایان، سونن یکی یکی زمره‌لر اشغال ایتدی. بونلرك آیقیری طرز تلفظنك یاواش یاواش ، عادتا هیچ‌فرقنه واریلمادان عمومی شیوه‌یه اجرای تأثیر ایتمسی پك طبیعیدر .
بوکونکی استانبول طرز بیاننده، حتی ادبیاته قدر برنوع سویلك آغزی قوقوسی دویولمغه باشلامشدر. معین ومضبوط برحرفیاتی‌واصولی برقواعد مکتوبه‌سی اولمایان تورکجه ایچون بوپك بیوك بر تهلکه‌در .
تورکجه نره‌یه کیدییور ؟ وبوکون تورکجه یازیلمش ادبی اثرلرك قیمتی نه‌در ؟ برلحظه بوسوأللر اوزرنده توقف‌ایده‌لم. بوکونکی تورکجه ؛ یازیسی ، املاوقواعدی انصرافی خلاصه بوتون اشکال مکتوبه‌سیله تام بر آنارشی ایچنده‌در .
نه‌قدر ادیب وارسه او قدر ادبیات ؛ نه‌قدر اوقور یازار آدام وارسه اوقدر املا و قواعد دییه تعریف ایده‌بیلیرز .
معاصر ادبیاتجیلری ، شاعرلری ، محرر وحکایه‌جیلری بر بر تدقیق ایتمك بومدعایی‌اثبات‌زحمتنه ده‌کر.. اولا **دولت‌وقلم ادبیاتی**، حالا بوتون براسکی ماضی وحتی اسکی برتاریخ اولان کسوه‌سنی لابسدر . انقلاب یاپان جمهوریت ماکنه‌سی حالا بواسکی چرخلرله دونمکده‌در . انسان براز انقلابجیلردن براز مرکزدن اوزقلاشنجه ، قارشیسنه بوتون لسانی ، بوتون ادبیاتی وبوتون ذهنیتیله‌رشید پاشا منشیلری دوری‌چیقار . بوهرکسك نظردقت واهمیتندن‌دور قالمش **قلم اوطه‌لری** ادبیاتی اوزرنده مصرانه دورماق وتنقید ایتمك ایسترم . باب‌عالی محزنلرینه‌کومدلدیکنی ظن ایتدیکمز [خلفا ادبیاتی] هرکون غزته‌لرده اوقومایورمی‌یز .

ایشته سزه کوچوك بر مثال : « مدعی . . طرفندن مدعی علیهم . . . مستأجراً ساکنه . . . علیهنه جهت قرضدن . . . ذمتك تحصیلنه دائر اقامه اولونان دعوادن دولایی من قبل المحاکه مومی الیهما نامارینه تسطیر اولنان دعوتنامه زیرنده محرر شروحدن اقامتکاهلری مجهول بولوندیغی اکلاشیلمغله بالطلب اعلاناً تبلیغات ایفاسی قرارکیر اولمغله مدعی علیهمای مومی الیهمانك یوم محاکه اولارق تعیین اولنان . . . تاریخنه مصادف . . . اثبات وجود ایلهملری عکس تقدیرده الخ . . . »

بوسطرلر ۱۹۲۶ جمهوریت سنه‌سنك ۲۶ شباطنده غزته‌لرده اوقونمشدر. و بو سطرلری یازان دائره‌لر ؛ بوتون مأمورلرك باشلرنده شاپقه و انقلابك معناسنی آکلامش منور ویوکسك مکتبلردن مأذون ذواتدر . ایشته بو سطرلر کثیف بر زمره‌نك لسانیدر . بناءً علیه اهمیتله نظر اعتباره آلمغه‌ده کر . .

محله هیئت اختیاریه‌لری مضبطه‌لرندن؛ پولیس قره‌غوللری ؛ وضابطه‌راپورلرندن الك یوکسك دائره قلم مخصوصلرینه قادار ؛ بوکاه قاووقلی، کاه استانبوللی وعزیزیه فسلی، خلاصه بوتون بر تاریخك الك کسکین قوقولری و خاطره‌لریله مشبوع لسانی کوزیمزك اوکنده جانلانیر . بر دورلو ایناتمق ایسته‌مه‌ین بر احتیاج ایله تکرار تکرار اوقورز . برموزه‌ده مستحاثه‌لرك دیریلوب یوروديکنی، قیلدانوب باغیردیغنی تصور ایدیکز . یاخود برسوقاق کوشه‌سنده اسکی بر قوللوقچی ، برجمیتده‌اوچ طوغلی برقاووق کوردیککزی فرض ایدیکز .

ایشته بونلرك قارشیسنده انسانك دویدیغی حیرت . . .

بولسانده حالا؛ اکمك [نان عزیز] ، صو [ماءلذیذ] ، اولچولر ؛ [قدم، زراع، چووالدیز] ساحل [لب دریا] ، صالون [صوفه] ، آبدستخانه [خلا] ، صاتمق [فروخت ایتمك] ، میوه آغاجی [اشجار مثمره] ، صاغ طرف [جهت ایمنی]، صول طرف [جهت ایسر] ، اسکی [عتیق] ، یکی [جدید] . . . الخدر .

آه تورکجه ... نه قدر ضعیف ... برقلم افندیسنی بیله بوغه‌جق اقتدارده دکل؛ بوکون پارسده دردنجی هانری طرزنده یازی یازان برآدامی آنجق قدرت تقلیده

مالك بر آرتيست ديه تلقى ايدەرلر .

لسانك ضعفنه و آنارشيسنه بوندن بويوك مثال اولورمى ؟. هركس و هر تورك ايچنه آلاجق تورکجه، يبانجيلرى تمثيل ايدەجك ديل ؛ استقبالى احضار ايدەجك ادبيات ؛ بزى اورپرتەجك .. هيجانك قوجاغنه آتەجق آهنك بيان ... ايشته ايستەدكلريمز .

يبانجى عناصرى ايچمزدن نه قدر آتارسەق آتالم ، ملى تصفيه نه قدر قوتلى وارادەلى اولورسه اولسون، لسان ضعفى، بوقوتلى وطن محفظەسنك الك چاتلاق بر نقطەسيدر .

جنوب ساحللرنده، بالخاصه تجارت ليمانلرنده حالا رومجەنك، فرانسزلر، انكليزلر، آلمانلر، ايتاليانلر، بالذات توركلر طرفندن تكلم ايدلمى رومجەنك رواج وغلبەسى حاكم دكليدر. اللى سنه اول كريددن هجرت ايتمش تورك مهاجرلرينك برتك كلمه توركجه قونوشامامسى نه اليم بر حقيقتدر .

ادبيات ديه قارالانانلر ، شعر ديه كوەلنەنلر ، باقوب اساسلى لسان اصلاحاتى احتياجنك بويوكلكينى آكلامالى يز. عربجه ، عجمجه قوللانمامق ، تركيب ياپمامق ، عروضه اويمامق شرطيله سويلەنن توركجه شعرلر ، آنجق مزاح غزتەلرنده يربولابيليور . چونكه جناسلرى او قدر عوامى و آهنكى او قدر يكاحن اوليور . موسيقى دە و فكردە بر فسخت ايستيانلر چاروناچار ، نديمك ، نفعينك ، باقى نك ، فضولينك عكسى صداسيله بينلرينى تنبيه ايدەبيليورلر .

ذاتاً شمدى يه قدر شعر لساننده توركجه ، انجق ادات ربطلردن عبارتدى. اعتراف ايتمەلى كه توركجه آهنك ولحن اعتباريلەطنان برشعر لسانى دكلدر. هله پارماق حسابنه صوقولونجه يكنسق برطاقيرتى دن عبارت قاليور .

بو شرائط تحتنده الك حساس شعرلر قاوال سسنه الك چوق ياقلاشانلر اوليور . صوك زمانلرك حكايەجيلكى دە مكتوب و روزنامه قيمتندن يوقارى چيقاماييور . انسانى دەرين دەرين دوشوندورەن مسئلەلرى قلم صاحبلرى قورجالامغه جسارت ايدەميورلر. فقير بر لسان ايله بونلرك ايچنه كيرمك ... اساساً محرر لسانسز نصل دوشونەبيلەجك. نصل يازابيلەجك ؟

شیئلی ده قونوشولان شیئلری کتاب صحیفه‌لرینه نقل ایتمك ؛ ایشته بو کونك الك مظفر ادبیاتی ... ادبیاتده تردی Dégénérescence مناقشه‌سی یاپانلر اولا لسانده‌کی تدنی‌یی Rétro gradation کوره‌میدرلر. بوتورکجه ایله قلاسیکاری بیله ترجمه ایده‌میورز. ادبیات ساحه‌سنده الك کوزده محررلرك سعه‌سنی و سویه‌سنی : لسانه اولان وقوفنی؛ تحصیلنی کوز اوکنه کتیریکز. نه اوقومش، نصل اوقومش، نه درجه‌یه قدر آکلامش. صوکره ده بومحرری تورکجه دوشوندیریکز !. ألنده قلم، بیننده آنجق تونوشولن، اطرافدن ایشیدیلن برلسانك افاده‌سی ...

بشری، اجتماعی، حسی، دینی فکرلری برتك کلمه ایله **معالیانی** هپ‌یابانجی لسانلرله اوکرندك .. بالخاصه تجدد دورینك شیشکین محصولات فکریه‌سنی، صوك عصرلرك بوتون ولودیت علمیه وفنیه‌سنی، اجتماعی انقلابلرك، ومعظم حربلرك نتیجهٔ روحیه‌سنی هپ بو عربجه کلمه‌لر یوکلنمشدی .

برتك کلمه بعضاً نه بویوك بر معجزه‌در . سحرکارانه دوکوله‌نمش ، مغلق وقارمه قاریشیق بریغین ایپ کبی ؛ افاده ایدیله‌مه‌ین حسلرك و فکرلرك اوزرنده برکلمه، طبق برکوردوکومی برضربه‌ده کسن کسکین برمقاص کبی برلحظه‌ده عقده‌لرك چوزولدیکنی؛ اومضطرب پیچ وتاب افکارك معین‌شکللرله معین استقامتلره دوغری جانلانوب یورودوکنی کورورز .

اویله کلمه‌لر وارکه بوتون بر محاربه‌نك سلاحلرینی یوکلنمش کبی قدرتلیدرلر . [شیمشك] کلمه‌سنده‌کی قدرت انشراق‌بالذات **شیمشك** ده بیله یوقدر. کلمه‌لر ، بعضاً الك آزغین جریانلرك‌اوکنه دورور. بعضاً الك‌دورغون جمیتلری قودورمش دالغه‌لر حالنده ایلری آتار. محمدك عربستانده یاپدیغی انقلابی واونك بیوك شمولی اسرار انکیز سببلرینی تحری ایده‌نلر؛ الك قوتلی موثرات آره‌سنده لسانی ادخال ایدییورلر. الك فیصه جمله‌لری ایچنده موجز، قوی، قادر ، موثر وآمر برافادهٔ بیان طوپلانان قرآن؛ محمدك فکرلرینه اویان یکی برلسان ایدی .

تورکیه‌نك استقبالی، تورکجه‌نك استقبالنه مربوطومنوطدر. سیاسی وعسکری انقلابی

یاپان دهالرك یاننده علمی وحرثی تشكللر یاراداجق ودورلر آچاجق قفالرك بولونماماسی
نه بویوك نقصاندر. فقط بعضاً ثبات‌كارانه حتی عنود و تدریجی برسعی؛ دهانك یرینی
طوتابیلیر . هیچ مأیوس اولمادان دقیقه‌دن دقیقه‌یه تورکجه‌نك زنكینلكی اوغرینه
برنوع لسان اقتصادی یاپاراق یورومه‌لی‌یز. معارف ابتدائیه، معارف عالیه وآلیه،
ادبیات موسیقی، بدیعیات خلاصه بوتون ملی بر وارلق بوكا وابسته‌در . لسانسز ،
افاده‌سز، هیجانسز، بدیعیاتسز، برملت شكلاً نه قدر مضبوط اولورسه اولسون
كوزل یونتولمش برهیكل جامدلكی عرض ایتمكه محكومدر .

ایشه اولا الفبانك اصلاحیله باشلامق لازمدر. سنه‌لرجه زماندر ثمره‌سز ونتیجه‌سز
برمناقشه حالنده دوام ایدن **لاتینجه‌نك قبولی ویا تورکجه‌نك اصلاحی** دعواسنه
یكی برطاقم دلیللر طوپلایه‌جق دكلم . بن ساده‌جه نتیجه‌یی سویلیه‌جكم. **تورکجه**
الفبانك اصلاحی = لاتینجه الفبانك قبولی دیمكدن باشقه هیچ برمعنایی افاده ایتمز.

موجود الفبایی اصلاح ایتمك؛ یكی برنوع هیه‌روغلیف ایجاد ایتمك قدرچوجوقجه
برفكردر. چونكه الده موجود عرب الفباسی، تورك علم الحان وحنجره تشكلاتنه
اویدورمق ایچون باشدن باشه یكی یكی شكللرله اونی تغییر ایتمك لازم كلیر. بوصورتله
یاپیله‌جق بر اصلاحدن صوكره بوكونكی الفبانك برتك حرفی بیله طانیمایه‌جق قدر
دكیشمش اولاجقدر. مادام كه نصل اولسه بوسبتون دكیشمش منظره‌لر و املالر
قارشیسنده قالمغه محكوم اولاجغز. نیچون بین‌الملل دكل **حتی بین‌المدنیه** برالفبا اولان
لاتینجه‌یی قبول ایتمیه‌لم. اسكیدن لاتینجه اسمندن ومناقشه‌سندن اك چوق اوركه‌نلر
شاپقه كیمه‌مك ایچون أدلهٔ عقلیه ودینیه تحریسنه اوغراشانلرك ذهنیتلریله حركت
ایدییورلردی . اونلر بیله بوكون شاپقه‌یی كیدیلر .

بو زعم ایله حركت ایدن لاتینجه الفبا علیهدارلرینه بر سنه اول صورولسه
ایدی شاپقه‌یی لاتینجه‌دن دها اوستون بر بدعت اوله‌رق قبول ایده‌جكلردی وشاپقه
كیمكدن ایسه لاتینجه قوللانمغی اهون تلقی ایده‌جكلردی. قفالرینك ظرفی ده كیشمكله

برابر مظروف اعتباریله اسکی فکرلره صاپلانانلر باشقه یینه قیامتلری قوپاراجقلردر. استناد ابتدکاری دلیللر اوقدر چوروك، اوقدر واهی؛ هپسی بر اندیشه‌اوزرنده طوپلانه‌بیلیر!:

ماضی‌یی وحالی نه یاپاجغز؟... اکر تورکلرك بتون ماضیسی عرب هیه‌روغلیفلری ایله اورولمش ایسه بز او ماضی‌یی انکار ایتمکه قدر وارمغه حاضرز. عرب حرفلرینك حسن خطی یینه تورکلر بولمشلردر. عربلرك اسکیدن بری قوللاندقلری خطوطده هیچ بر اینجه‌لك یوقدر. حالاً بیله عرب حسن خطی، قبیح کونت، ومعوج برقارغه‌جق وبورغه‌جقدر. بوکونکی حسن خطی وصنعت تذهیبی؛ رسم، وصنایع تزیینیه مرتبه‌سنده بر یوکسکلکه اصعاد ایدن سائق تورکلك سنه‌لرجه دار برچرچیوه ایچنده محبوس قالان ذوق سلیمی وحس بدیعیسیدر. تورك لاتینجه‌یی‌ده بولسه ایدی، امین اولالم که اونی‌ده حسن خطك بوکونکی درجهٔ لطافتنه یوکسه‌لته‌جکدی.

نته‌کیم غوتیك طرزنده لاتینجه‌نك تورکجه درجه‌سنده بر حسن خطی واردر. اسکی آلمان أل یازیلرنده، دیوار حککوکانده بونلرك چوق نفیس نمونه‌لرینی ذوقله تماشا ایتدك... صنعت هرزمان صنعتدر. یازی یازمق‌ده برصنعت اولابیلیر. فقط بو کونکی یازی احتیاجی، برصنعت احتیاجی یاخود برذوق بدیعینك تطمینی اندیشه‌سی دکلدر. بوکونکی یازی، یاشامق واسطه‌سی، حیاتك هر دورلو کار وزاریسه قاریشمش بر احتیاجدر. که... عملی ومترقی مملکتلرده بوایشی ماکنه‌لره ترك ایده‌جك قدر برشدائد حاجات کورولمشدر. برقاشیغی، برصوطاسنی، هرهانکی بر صنعتکار فوق‌العاده بدیعی ذوقلر، خطوط والوان ایله تزیین ایده‌بیلیر. فقط بو قاشیق چوربا ایچمکه دکل انجق سیر ایدیلمکه یارار. هرکسك محتاج اولدیغی اشیا انجق اك موافق، اك اوجوز اك قوللانشلی اولاندر. بز عرب حروفتنی جامع دیوارلرنده حیرتله سیر ایده‌لم کافیدر. نته‌کیم سکز چیفته سلطنت قاییقلرینی؛ اوبدیعی نقوشلریله موزه‌لرده تماشا ایتدیکمز کبی... فقط هیچ کیمسه بوکونکی

دنیاده آرتق ساطنت قایغنه موتور طاقق ، یاخود سرای آرابه‌لریله نقلیات اجرا
ایتمك کبی بر اصلاحات غریبه‌سنی عقلمندن چکیره‌مز .

مدنیت دنیاسنده ، صاغدن صوله دوغری یازیلان تورکجه حطوط عجیبه‌سنك
منظره‌سی ، بزه‌نظراً یوقاریدن آشاغی‌یه‌یازیلان چینجه قاریقاتورلریك کولونجلکینه
مساویدر .

مدنیتك کسوه‌سنی قبول ایتمك ضرورتنی دویانلر اصل‌مدنیتك مظروف ومحتویسنی
قبول ایتمکده قطعیاً تردد ایتمیه‌جکلردر . وباشته دورلو اولورسه انقلاب یالکز
ظواهرك تبدلنه منحصر قالمش بر بوقلمونلق اولور . یکی تورکیانك انقلاب منوری
بو دورلو بر « Transformateur » اولقدن منزه وبریدر .

عرب‌الفباسنه بزی ربط ایده‌جك وبوکونکی صیقینتیلره‌قاتلانمق ایچون‌فدا کارلق
ایسته‌یه‌جك هیچ بر ماضی یوقدر . اساسی لاتین علوم وفنوننده اقتباس ایدیلمش
اسقولاسینك قرون وسطی عرب مدوناتنه‌می‌یازیق اولاجق ؟ یوقسه‌بوکون بش‌اون
صاحب مراق‌طرفندن‌باشقه کیمسه‌ده‌نه‌موجودی نه‌ده‌وجودی قالمش شعرادیوانلرینه‌می ؟..
بونلری اوقویاجق‌اولانلر ؛ هرزمان عرب‌الفباسنی اوکره‌نمك زحمتنه‌ده قاتلانابیلیرلر .

آنا لسانلری ودین کتابلری عبرانیجه اولان یهودیلر بیله عبرانی الفباسنی ترك
ایتمك اضطرارنده قالمادیلرمی ؟ زیرا بو الفبا ایله ایچنه دوشدکلری حیات
غاوغاسنده‌مغلوبیت محققدی . بالضروره غالبك سلاحیله تجهیز ایتدیلر . شعرادیوانلرینی ،
فقها کتابلرینی ، آل یازمه‌سی ، سیاحتنامه‌لری اوقویه‌جق اولانلر و بوکا مراق
صاردیرانلر ، بر نوع ارباب اختصاصه منحصر قالمشدرکه بونلرك تورك اولانلری
قدر ، روس ، آلمان ، اسوه‌چلی ، دانیمارقه‌لی ، فرانسز ، انکلیز ، اولانلری بیله
موجوددر . بز بونلره مستشرق دییورز .

آسیا ، ایران ، توران و عربستان بزه نظراًده شرق دکلمیدر ؟ . . بزمده
مستشرقلریمز بولنور . وبزه شرقك حزائن غیبندن (١) اسامی الفبا ایله محرر حکمتلری
ترجمه ونقل ایدرلر ! ! . . .

مسئله‌نك پسیقولوژیك نقطه‌سی ؛ بزی قوتله ماضی‌یه ربط ایدن آلیشقانلقلردن

صویوتمق ویکی برشیئه قارشی طبیعتیله محسوس اولان [یادیرغامق] دن عبارتدر.

تورکجه الفبانك، ایچنده اولدیغمز ایچون اونك غرابتلرینی کوره‌میورز. حالبوکه لاتینجه خارجده اولدیغمزدن مناقشه وتنقید ایده بیلیورز. لاتینجه‌نك قبول ضرورتلری ایچنده بوتون بر دنیا قدر چوق مثاللر کتیریله بیلیر. زماندن، سعیدن، پاره‌دن اقتصاد... الفبالریله یکدیکرینه یقین اولان بر منظومهٔ مدنیه ایچنه داخل اولمق، پك چوق محتاج بولندیغمز غرب منبعلرندن اقتباس ایچون دها آز مشکلاته معروض قالمق، منحصراً املا والفبا‌ی یوزندن اوروپالیلرجه چینجه کبی اوکره‌نیلمز برلسان اوله‌رق تاقی ایدیلان تورکجه‌یه قارشی دولاییسیله تورکجه‌نك‌ده لسانته، ادبیاتنه، تاریخ وماضیسنه قارشی مراق اویاندیرمق . . . الخ

الفباسی مشترك اولان ملتلر یکدیکرینك لسانته قارشی بر نوع سمپاتی دویارلر. تورکلر ایچون هرهانکی بر اوروپا لساندن یوزدفعه داها کوچ اولان عربجه‌یه قارشی دویدیغمز یقینلق سببلری آراسنده حروف اشتراکنی تا باشده قید ایتملی یز.

لاتینجه قوللاندقلری حالده بر چوق املا زورلقلرینه معروض قالمش اسانلری بر **اعتراض تعبیه‌سی** اوله‌رق قوللانانلر واردر. واقعا فرانسزجه‌ده، آلمانجه‌ده بالخاصه انکلیزجه‌ده یازلدیغی کبی اوقونمیان، اوقوندیغی کبی یازیلامیان برچوق املالر وشکل تحریرلر موجوددر. فقط بوتبدلات لاتینجه‌نك اویغونسزلغندن دکل لاتینجه‌نك قبولی هنکامنده او ملتلرك لسان تکنیکی نقطهٔ نظرندن یوقاری بولنما مسندن، یاخود اوزون عصرلر ظرفنده برچوق لسان ولهجه دکیشیکلرینه معروض قالمالرندندر. بونکله برابر او ملتلر ینه یاواش یاواش بوغیر طبیعیلکلرینی قالدیرمق اوزره‌درلر. مثلا فرانسزجه‌ده لاتینجه یادکاری اولان [y] لر یاواش یاواش آتیلمقده‌در. آلمانجه بوکون تدریجی بر املا اصلاحیله اك چوق سویلندیکی کبی یازیلان نورمال بر املایه مالك اولمشدر.

لاتینجه الفبانك تورکجه بنیهٔ صدائیسنه توافقی اوزرنده مناقشه بیله زائددر. عصرلرجه زماندر عرب الفباسنه کندینی اویدورمغه چالیشان تورکجه ایچون لاتینجه بیچیلمش قفتان کبیدر.

آوروپا زمرهٔ مدنیه‌سی ایچنده تورك فونه‌تیكته، تورك انصراف و بنیهٔ لسانیه‌سنه چوق یاقلاشان ماجارجه، لاتینجه ایله هرسسنی افاده ایتمكده‌در.

صدائیات اعتباریله یكدیكرندن فرسخ فرسخ آیری اولان اسلاوجه، ماجارجه، انكلیزجه، رومنجه، فرانسزجه، لهجه ... الخ بتون آوروپا ملتلری لسانلری لاتینجه‌نك اوفاق تفك تعدیلاتیله صدائی خصوصیتلرینی تبارز ایتدیرمكده واستقلال تام داخلنده تكلم ایتمكده‌درلر.

هله یكی برالفبا ایجادینه قالقانلرك سلامت فكریه‌لرندن اندیشه‌یه دوشولسه بجادر. نته‌كیم دور دائم ماكینه‌لری، موتورسز مولد قوا آلتلری ایجاد ایدن آووقاتلر، عرضحالجیلر زمان زمان استانبولده توره‌مكده‌درلر.

لاتینجه الفبا، یازیلیشی میخانیكی، شكل نقطهٔ نظرندن اوبریشلیلیكی، قوللانیشلی طباعت، صناعت .. الخ كبی صنایعه تطبیقی كبی برسورو اشكالنده مترقی، متفنن برزمرهٔ مدنیه‌نك ألنده بیكلرجه سنه‌در اصلاح ایدیله ایدیله بوكونكی شكل مكملیته واصل اولمش بر نمونه‌در. هنوز صندال یاپاجق مالزمه‌سی اولمیان بر آدمك بوكونكی انشاآت بحریه‌یی بكنمیویده، یكی وهركسدن آیری بر طاقم موده‌لر واساسلر ایجادینه قالقماسی؛ باشقه اوروپاده بر أكسانتریكلك اولور. فقط بزده بونك اسمی (جنت) در.

تعاملرینه قوتله مربوط اولان وملی علامت فارقه‌لرینی تقدیس ایدن جرمنلر بیله بوكون طباعت ده؛ اسكی غوتیك الفباسنك یرینه بسیط لاتینجه‌یی یعنی بیلدیكمز فرانسز الفبا حرفلرینی قبول ایتمك مجبوریتنده قالمشلر در. چونكه، زمان، مصرف، طبعه، ترتیب، قولایلق عملیلك، هركس طرفندن اوقونابیلمك . . . الخ كبی دنیوی واقتصادی اندیشه‌لر بوكبی تعدیلاتك مولودی اولمشدر. غوتیك الفبانك ال یازیسی شكلیده بر آز مشكلدر. او سیوری اوجلری چیقارمق ایچون قلم هر لحظه نا محسوس بر وقفه‌یه محكومدر. یووارلاق لاتین أل یازیسی داها قولایدر. مدنیتلرك شمول ومعناسی یاواش یاواش **آلیانه** دوغری یول آلمقده‌در.

هرشیده قولایلق، بسیطلق، سرعت، راحت، زماندن، سعیدن اقتصاد ...

ایشته بو کونکی مدنیتك اقنومه سی وغایه سی . هر ترقی ، هر یکی کشف بو معراجه متوجه بر قدمه تشکیل ایتمکده در . عرب حروفاتك بو غایه لردن نقدر اوزاق اولدیغنی کیمسه بیامسه بیله برکتاب یازوبده باصدیرمق مجبوریتنده قالانلر اولسون بوتون آجیلغی وزحمتیله تقدیر ایدرلر .

لاتینجه حروفاتك قبولی ایچون بیکارجه ضرورتلر وسببلر آلتنده یز . بوزحمتلری صبرالی بر آلیشقانلقله مهمسه میوب قفا صاللایانلری . أذیتدن قورتارمق منورلره بورجدر . بوکا مقابل لاتینجه یی قبول ایتمه مك ایچون هیچ بر عامل مجبر یوقدر . اللا که اوچ سقیم شیدن توقی ایتمك شرطیله :

بونلردن برنجیسی : عنعنه جی ، دینجی و محافظه کار زمره نك منطق و مناقشه ستره سیله کیزله نن ارتجاعه منهمك روحلری .

ایکنجیسی : هرنه اولورسه اولسون یکی وئه یی برفکره قارشی منفی تعامل ویرمك معتادلری اولان اکسانتریکارك فانتازیسی .

اوچونجیسی : هر شیده کندی فکرلرینی ایلری سورمك وقناعتلرندن ـ نه قدر یا کلسه لرده ـ بر زره فدا ایتمکی اك بویوك بر ضیاع کبی تلقی ایده ن مرضی بر فکر ثابت اربابنك ادعاجیلغی .

بواوچ زمره ، علامت فارقه لریله برابر ادعاجیلر ومناقشه جیلر آراسندن خارجه چیقاریلیرسه کری طرفده حسن نیتله لاتینجه یه علیهدار اولان معارضلرله ، معقول اولان هر فکری قبول ایدن ارباب تواضع ـ بویوك بر اکثریت ـ لاتینجه یی قبول ایده جکلردر .

امی اولانلرده بیله بو احتیاج ، ادعاجی منورلردن دها چوقدر . کویلیلر وکوی مکتبلری ، اعظمی استفاده نك اوکنده ایلك کوننده لاتینجه یه عاشق اوله جق وآلتیشلایه جقدر . قلم افندیلری ، کاهلر ، ماضیدن چیقامامش ، برتورلو استقبالك أشیکسندن آتلایه بیلمك جسارتنی کندنده بولامامش اولانلر برمدت لال وابکم قالاجقلردر . بو بویله اوله جق چونکه ضروریدر . هر تجددده ، هر تحولده ونلر اویله جه ، آغزی آچیق قالمادیلرمی ؟ معارض ، حتی متاوم ، حتی عاصی اولمدیلرمی ؟

زمان اونلره آغزلرینی قاپامق اصولنی بر داها اثبات ایده‌جك . آیاقده دورانلر ، اویوبانلر ، اویوقلایانلر وار فقط ساعتك رقاصی برلحظه دورمقسزین منتظم آهنکدار ایشله‌مه‌یورمی ؟ .

زمان؛ قوتلی آدیملرله قاهر.. اوکنه کچیلمز جریانلر، امرواقعلر، احتیاجلر، ضرورتلر احداث ایده‌رك اوکزدن آقوب کیدییور .

بو جریان او قدر باش دوندروجی ، منطق تأویل، عقیده ، فکر وفلسفه، رجا ، دعا طانیمایان کور ، صاغیر قاهر و ز بونکش بر قدرتدر . جمعیتلری ، دنیالری نسللری اوکنه قاتمش ، تاریخلرك طاش وتحمل اولان بقایاسنی بیله سیلوب سوپورمش، کوممش، یوتمش . . .

زمان، زمان!.. اراده‌لری منسلب ایدن وهر شیئمزه حاکم اولان احتیاجات بشریه!. ای فکری ضرورتلر، ابداعلر احداث واختراعلر ! . . .

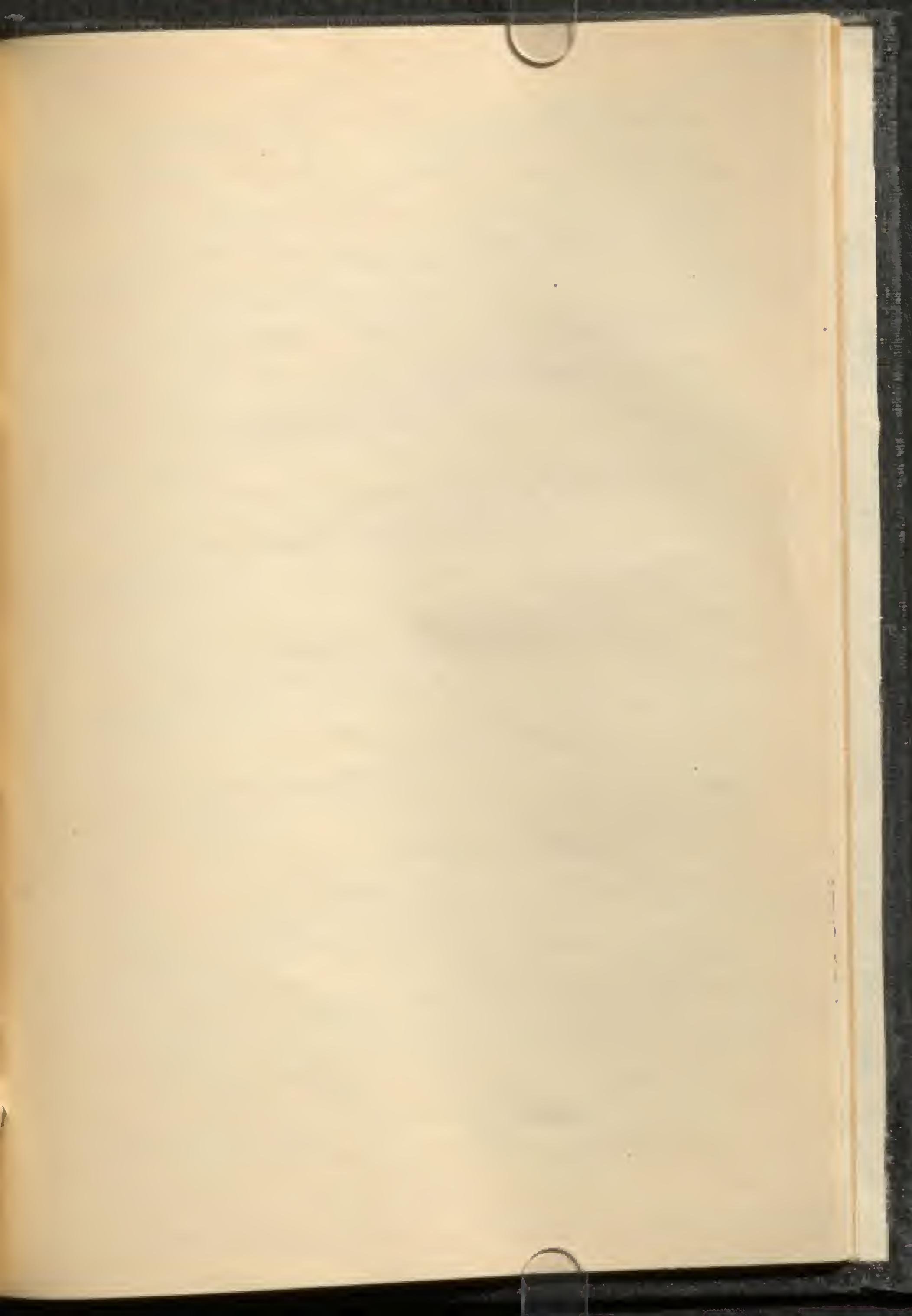
ای کیجه‌لرك مشیمه‌سنده یوکاو شئون حادثات!...نه‌غولانه، نه‌لاغه‌وی بر انفلاق ایله دوغوب، بویوب، یووارلانوب آقیورسکز . . .

. . . .

ویل بوجریانه مقاومته اوغراشانلره . . .

۲۸ شباط ۱۹۲٦

ازمیر : قارشی یقه

برنجی قسم

سس :

سس و سس چیقارمق ؛ حیوانلرك عمومی بر احتیاجی ، وعادتا
حیات حیوانیه‌نك یکدیکرینه قارشی مشترك برافاده‌سیدر .

حیوانلرده سسك خنجره‌دن چیقماسی مشروط دکلدر . سفلی
حیواناتده حشراتده ایکی قابوق مفصلنك یکدیکرینه سورتونمه‌سندن
متولد غجیرتی بیله بر «سس» و برافاده‌در .

اغستوس بوجکاری ، جیرلاقلار ، خلاصه نقدر سرت قابوقلی
حشره وارسه اوکسکین فریادلرینی ، و او یکنسق شرقیلرینی هپ
قابوقلارینك مجلا سطحلرینی مفصللری اوستنده قایدیره‌رق چیقاریرلر .
عادتا یاغلی ایکی تخته‌نك بربرینه سورونمه‌سندن حاصل اولان بوسسلرده
بیله بارز برافاده موجوددر :

اوکله صیجاغنده ، اقشام قارانلغنده ، و اوکله‌دن کیجه‌نك رطوبتلی
ساعتلرینه قدر اولان مدت ظرفنده بو یکنسق لحنك موسیقی قیمتی
ده کیشیر . یوغون ، عصبی ، چوق سرعتلی ، چالاك قیزغین ... الخ اولور .

سفلی حیوانلرده جمعیت واشتراك احتیاجی دها زیاده تناسلی ضرو-
رتلردن دوغار ـ قارنجه‌لر وسائره کبی جمعیت حیاتی یشایانلر استثنا

ایدیلیرسه ـ بوبرلشمه و بولوشمه احتیاجنی تطمین ایده‌جك برپارولا لازمدر . بعض حیوانلرده خصوصی ماده‌لر، قوقولر ، ایزلر بووظیفه‌یی ایفا ایدرلر. مسك کچیلرینك افراز ایتدیکی مادهٔ مخصوصه ؛ آو و آولانمه قورقوسیله الك صارپ داغلرك الك یالچین قیالرنده دولاشان یوقورقاق و زواللی حیوانلرك بر نوع طبیعی پارولاسی‌در. ئورکاك و بویوك کوزلو دیشی کچی؛ محتاج اولدیغی سوکیلیسنه عادتا بویله رابه‌دار برانده‌وو ناترلی یازییور دیه‌کدر .

صالیانغوزلر ، اوزومجکلر و دیکر خصوصی ماده افراز ایدن حیوانلرده حرکت و انتها یوللرینی ، بولوشمه و برلشمه چاره‌لرینی قورودیغی زمان کوموش کبی پارلاق بر ایز تشکیل ایدن افرازاتلریله میدانه کتیریرلر .

سس بعض حیوانلرده قابوقدن ، بعضیلرنده غاغادن ، بعضیلرنده خصوصی عضویتلردن فقط سلسلهٔ حیواناتك بر بویوك اکثریتنده دائما تنفس یوللرندن چیقار وایشته بوسسلردر که افاده‌نك برتکملی دیه‌کدر. خنجره‌وی اولان سس دها زیاده عالی حیوانلره خاص اولان برافاده‌در. انسانده نهایت تکلم شکلنه منقلب اولان بوتصوت خنجره‌وی سلسلهٔ حیواناتده طیوردن ابتدار ایدر. قوشلردن دهاابتدائی اولان حیواناتده تصوت خنجره‌وی‌یه تصادف ایده‌مه‌یز ...

قوشلرك ایچنده بیله لیلك کبی ، آغاچ قاقان کبی بعض نوعلری خصوصی سسلرینی آنجق غاغالرینی بربرینه ویا بریره چارپمق صورتیله

حیقاریرلر . ایکی صوپانك ، ایکی قورو اودونك بربرینه وورلماسندن
عبارت اولان لیلك سسی عادتا خصوصی بر محاوره شکلنده قارشی
قارشی یه دوام یدر. بوبسیط [لقلقه]نك بیله دقت ایدیلیرسه یکدیکرندن
تفریق ایدیله جك مختلف آناتی واردر. یوواسنه ییلان طیرمانمش بردیشی
لیلکك آجی ، امداده چاغیران فریادی ایله، قاری قوجه آره سنده کچن
کوچوك غاوغالاره ، محبت دقیقه لرینه قدر برقاچ درلو خصوصیت ابراز
ایدن تنوعلری واردر.

غایت متعصب و قیصقانج برازدواج حیاتی یاشایان لیلکلرك مشروع
یوالارینه بعضاً بکار چاپقینلر ، یاباجی خوواردالار دوشر . اودقیقه
بوکوزی قیزمش بکار چاپقین ایله ناموسلی حاجی ننه آره سنده کچن
مجادلهٔ لسانیه کوروله جك برشیدر.

حاجی بابا یاوورولرینه صولوجان وقوربا یاوروسی طوپلامق ایچون
چوق اوزاقده تارلالارده اوزون آیاقلریله باشی اوکنده آرایور.
یوواده یالکز آنا وار... بتون قومشولر ایشه کیتمش برقاچ لوخوسه
خانم دن باشقه امداده کله جك برتك کشی یوق...

بردنبره سرت قناد ضربه لریله متردد، خلجانلی برارکك؛ اولا یالواریر
کبی یوانك اطرافنده دولاشاراق، صوکره لری کستاخ، یووانك حریم
عصمتنه قدر صوقولوب طوتونمغه چالیشه رق مسلط اولور. قیرمزی مرجان
آیاقلاری کورپه، غاغاسی داها تازه و کنج بربکار..، فقط حاجی خانم
هیچ ده قوقوت دکلدر. اوکله صیجاغنده بزغولو بطاقلقلرك زهرلی هواسی

ایچنده یوواسنه و کندیسته غدا قازانمق ایچون غاغاسی برقاریش آچیق کوزلری بولانمش چالیشان فداکار قوجه‌سنك اوستنه بوحیاتی ارتکاب ایده‌مز.

ایشته اوزمان ولوله قوپار: حاجی خانم بوتون تهوریله، قادین چارپنتیسیله باغیریر، قوغار؛ کنج خووداردا بلاغتنك اك طاتلی، اك یواش، اك جرأتکار لغتلرینی صرف ایدر.

چوق زمان عاشقلر ألی بوش دونه‌رلر. بعضاً ده حاجی ننه‌لر یاپورولورلر ناچار قالیرلر. یاخود قورقارلار سرسمله‌شیرلر وتسلیم اولورلار.

قوشلرك دیکر مهم برقسمیده سسلرینی؛ دیللرینك اهتزازیله وجوده کتیریرلر. یعنی تام معناسیله برتصوت خنجره‌وی دکل لسانك هواداخلنده اهتزازیله حصوله کلن برصدا اولور.

معده‌نی، تیز، شاقراق ومتمادی برسس چیقاران قوشلر هپ بوتصوتی دیللری ایله غاغالاری آزاسنده میدانه کتیریرلر.

خروسك سسی اوتمه‌سی خنجره‌وی تصوتك اك ابتدائی بر شکلی وانموذجیدر. عادتا خروسلر؛ (u) صائتی اوزرینه ترنم ایدن اك کوزل برر مغنیدرلر. خروسلرك تغنی و ترنم خارجنده چیقاردقلری خصوصی سسلری ده موجوددر.

ییرتیجی قوشلرك دولاشدیغنی سزه‌رك سریع برفریاد ایله طاووقلرینی أمین برمحل بولمغه دعوت ایده‌ر. کوزده‌لرینه قارشی تقرب آرزوسنی احساس ایدن ملایم فقط عینی زمانده متحکم برسسی واردر.

برخروس ینه‌جك بر غدا بولدیغی زمان اویله بر سس چیقاریر كه؛ طاووقلر نه‌قدر اوزاقده اولورسه اولسونلر بودعوتی دویارلر وتهالكله قوشارلر.

كورولویور كه نقدر ابتدائی، نقدربسیط ویكلحن اولورسه اولسون بتون بوسسلر متقابلاً آكلاشیله‌بیلن وبرر معنایی احتوا ایدن سسلردر. ساعتلرجه قارشی قارشی‌یه اوتن قوشلره «قونوشیورلر» دیه‌كده معذورز. اكر بوسسلر اولمسه ایدی نهایتسز اوزاق مسافه‌لرده‌كی حیوانلر نصل بربرلریله اختلاط ایده‌بیله جكاردی.

سسده؛ كورمك، ایشتمك، یه‌مك كبی عادتا فیزیولوژی براحتیاجدر [موسیقی نك] و [ادبیاتك] آكلادیغی كبی حتی بعضاً حیوانلری سسلریله «اكله‌نیورلر» تعنی ایدییورلر»، «شرقی سویله‌یورلر» دیه‌بیله تلقی ایده‌بیلیرز

آجلقلرنی، اضطرابی، مسرتی، حدتی، یالوارماسنی سسنك نوسانات الحانیله انسانلره بیله آكلاته‌بیلن حیوانلره نیچون « سوز سویله‌یورلر » دیه‌مه‌لی یز. یالكز ناطق اولارق انسانلاری طانیان اسكی منطق؛ كتاب مقدسك انسانلری بوتون كمالیله سمادن یره دوشوره‌ن زغمی ایله حركت ایتمشدر.

قونوشدیغمز لسان یكرمی صامتی تجاوز ایده‌میه‌ن خنجره‌وی بر تصوتك تكاملیدر: بز، « میم » تلفظ ایدركن [میاو] دییه‌ن كدیدن دها مكمل؛ [به] دیركن [به‌به] دییه‌ن قویوندن دها باشقه دورلو حركت ایتمیورز دیلیله غاغاسی آره‌سنده‌كی هوایی اهتزاز ایتدیره‌رك انسانلارك بوتون

لهجه‌لرینی تقلیدایدن پاپاغانه باقاراق سس؛ سوز و کلام حقنده نه‌قدر متکامل و حیوانلردن نه‌درجه‌آیری اولدیغمزه دائر بر حکم ویره‌بیلیرز. واقعا حیوانلر بزم قدر سویلمیورلر و بزی آکلامایورلر. فقط بز قاچ حیوانك سسنی تقلید ایتمکده موفق اولابیلیورز.

اساساً اصوات طبیعیه اعتباریله حیوانلرله همان همان مشترك کبی‌یز: بردنبره قورقدیغمز زمان چیقاردیغمز سسی، آغلایان بر چوجغك فریادی، ایکلمك، یالوارمق آنی انفلاقلر، اثناسنده انسانك غیر اختیاری [غریو] لری حیوانلرنکندن هیچ‌ده فرقلی دکلدر. حتی‌داها ایلری کیده‌رك بوکونکی لسانلرك منتشالرینی [طبیعتی تقلیده] ارجاع ایده‌بیلیرز بومیانده حیوانلری و حیوان سسلرینی تقلیدده داخل اولابیلیر.

نیل و غانژ ساحللرنده، آغلایان بر چوجوغی پك کوزه‌ل تقلید ایدن تمساح سسلرینه آلدانان برچوق آنه‌لر ساحله دوغرو قوشمشلردر.

اولا، هر حیوان صباحك ورودینی بر صیحه ایله اعلانه ابتدار ایدر.

بوتون اهلی حیوانلرك صباحه مخصوص طاتلی بر سسی واردر. ثانیاً حیوانلرك یکدیکرینك، کرك بر جنسدن اولسون، کرك دیکر جنسدن اولسون سسلرینی طانیمقده و افاده ایتدکلری معنایی آکلامقده بر اقتدار رسوخیلری اولدیغنی تسلیم ایتمك لازمدر.

بربرینی امداده چاغیران حیوانلری کورورز. یوواسنه بر آتماجه یاقلاشمش. یاحود یاوروسنی بر (کەرکەنەس) قاپمش سرچه‌لرك،

غارغەلرك مجتمع متساند فريادلری ، وحشی قوشـك اطرافنده نوميد ، تلاشلی، سرعتلی دونوشـلری بو ادعايی توثيق ايدر .

بعضاً بر كوپكك فريادی بوتون محله كوپكلرينی آياقلانديره‌بيلير ، كوچوك قوزولرك كوپك سسنه قارشی فوق لعاده بر حساسيتی واردر. بر آغاج اوزرنده جيويلدايان بيكلرجه سرچه‌لر آتماجانك او غريب سسنی دويار دويماز بر ثانيه ظرفنده درحال صوصـارلو و كومس حيوانلری قاچيشمغه ، أمين بر ير آرامغه باشلارلر .

بر چوبان كوپكی « دشمنك اهميت وقوتنه كوره » مختلف صورتلرله أولور. يولدن كچن مشكوك‌الحال برفقيره قارشی يالكز بوغازنده خفيف برخيريلتی ايله مقابله ايدر، ألنده دكنك وارسه، خيريلتی كسيك، كسيك كيتدكجه قوتلنمكه استعدادلی اولور.

يبانجی آدام صوپاسنی كوستريروصاللارسه، اوزمان قيزغين خيريلتيلر حولامغه، آتيلغان عوعوه‌يه منقاب اولور. يبانجی آدم اصرار ايدر . ومقابله كوستريرسه سس تام بر محاربه دوئللوسی شكلنی آلير . غالب كلديكی زمان طوق ومظفر برمدت دها دوام ايدر . مغلوبيتك آجيقلی برسسی واردر.

صاحبی طرفندن مجادله‌دن منع ايديليرسه‌خنجلی، قيصيق قيصيق سويله‌نير، آچ اولديغی زمان، يالوارديغی دقيقه‌لرده، صوقولغان‌اولديغنده باشقه باشقه سسلر چيقارير. كيجه آی ايشيغنك آلتنده اوك آياقلرينی

اوزاده‌رق آرقه آیاقلری اوزرینه یاصلانمش، باشی هواده [اولومه‌سی] بر [قاپریس] دن باشقه هیچ برشیئه عطف ایدیله‌مز.

آوجیلر؛ چوق زمان حیوانلرك کندی جنسلرینك سسلرینه‌قارشی اولان علاقه وحساسیتندن استفاده ایدرلر. ایصلیقله ویا دیللرینی شاقلاته‌رق چیقاردقلری غریب سسلریله حیوانلرك نره‌ده صاقلی اولدیغی بولورلر.

ککلیك آوجیلری دائما چوق کوزل اوتن برقفس ککلیکنی برابرلرینه آلیرلر. حیوان فریاده باشلاینجه اطرافده نه قدر ککلیك وار ایسه برر برر اوتمکه ویاقلاشمغه‌باشلارلر.

طبیعی،انسانلرحیوانلرك کچدیکی بویوللردن دها اول کچمشلردر. لسانمز حیوانلرك وطبیعتك مشترك سسلرینك تقلیدیدر.

هرلسانده‌انسانلارك یالواریورمی، حدتمی ایدیور،آلایمی ایدیور مضطربمی،آکلادیورمی، شاشیورمی اولدیغنی آکلارز.

ایلك انسانلرده شبهه‌سز حیوانلرکبی بش، اون هجادن عبارت برصدای حنجره‌وی‌ایله قونوشورلردی . برتهلکه قارشیسنده « آوا » دییه باغیریرلرسه بردعوت ایچون یالکز «نه...» دییه باغیریرلردی[آه] کلمه‌سی همان هرلسانده‌مشترك برصدای حیرتدر. برتحیری برتأثری افاده ایدر. همان‌هر لسانده آی‌وای. (اوی) کبی کلمه‌لر آجیمایی؛ [اووخ] اضطرابدن بوکلمش محبوس برزفیرك خلاصی .. بوشالمسی‌ده کلمیدر.

«ئیم... هیم» ایکله‌مکی. هاها.. کولمکی افاده ایدن بین‌الملل سسلردر.

انسانلر جماعت حالنده یشامغه، یکی یکی محیطلر واحتیاجلر قارشیسنده قالمغه باشلایجه بو محدود هجالریکی یکی سسلر قازاندی. بر آز قیصالته رق بر آز اوزاتیه رق سویلندیکنه کوره معنالاری ده کیشدی.

حالا بیله لهجه وطرز ادا فرقی بونلردن نشئت ایدر. عینی لسانی قونوشان بر ملت ایچنده، مختلف مملکتلرده کلمه لرك نهایتلرینك اوزادیلدیغی بعض حرفلرك قیصه کسیلدیکنی کورویورز. وبوکا «دییاله کت» دییورز [ولدی] کلمه سی ثبوت افاده ایدن بر فعلدر. اولدیغی کبی سویله نیرسه بو معنایه کلیر. نهایتی اوزاتیلیرسه چوقدنبری اولماسی آرزو ایدیلن بر شیئك حصولی، ایکی دفعه [اولدی اولدی] طرزنده سویله نیرسه [کافی یتیشیر] عجله عجله سویله نیرسه «اولماسی» قوه قریبه یه کلن برشی.. الخ افاده ایدر

دها صوکره لری انسانلر حادثات طبیعیه نك تقلیدیله اونلرك افاده سنی بولدیلر. « طبیعی لسان » دنیلن بو اصول افاده ده اصوات طبیعیه نك تقلیدلری بر موقع اشغال ایده ر. شارشار آقان بر صویك تقلیدی « شارلتی » در. کومبورتو، کورولتو، میریلتی، پاطیردی، پاتلامق، چاتلامق، صیصمق، ئوفله مك، چاتیردی، خیرلتی... الخ کبی

حالا لسانمزده بویوك بر یکونه بالغ اولان لغتلر بو طبیعی حادثه لرك تقلیدی ایله افاده سی اولان دورینك میراثلریدر. بو میراثلر اوفاق تفك فرقلرله هر لسانده مشترك بر معنا افاده ایدر. [کوك کورولتوسی] و [شمشك] افاده ایدن مختلف لسان لغتلرنده، کوك کورولتیسی و شمشك قورقوسنك درجه درجه تأثیرینه کوره انسانه عینی انطباعی ویرن طبیعی تقلیدی کورورز.

هجا و تهجی

برسسلی حرفك، باشلی باشنه تلفظی یاجود بر سسز حرفك صدالی حرفلردن بریسیله تشکیل ایتدیکی سس هجایی افاده ایدر .

ایلك انسان سسلری؛ صدالی حرفلرك تهجی‌سندن عبارتدی . یدی‌سسلی حرف ایچنده اولا أك چوق قوللانیلانلر A و O ایدی . بوکونده اك چوق استعمال ایتدیکمز اونلاردر.

سسلی حرفلر ابتدائی بر تهجی‌در . چونکه دوغریدن دوغری‌یه جکرده‌کی هوانك تضییقیله حبول صوتیه‌نك اهترازندن و آغزك‌سربست بر صورتده آچیق براقیلماسندن حصوله کلن سسلردر .

دوداقلره ، آغزه ، دیله وضعیت ویرمك ، سسی برون بوشلغنه [کنکیزه] یاخود یناقلارك کنارینه سوق ایتمك کبی دها مکمل و متکامل حرکتلرك کوجلکی یوقدر .

[بعض عرقلرك ومحللیتلرك (آ) صائتنه قارشی [زور برتکاملی] واردر. أنکلیز فونه تیکی آ حرفنی دائما یوموشاتمغه تحقیقه E) شکلنه صوقمغه متمایلدر. أرمنیلرده ممدود [آ] یه قارشی بجریکسزدرلر .

چوق ممدود أولان عرب (آ) سنی أرمنیلرك دائما (ئه) یه قلب أیتدکلرینی کورورز. [آدەلەت۔ عدالت] کبی آنادولیده‌أسپارطه‌بوردورمحلی‌دبیاله‌کتنده بوحادثه‌یه بارز مثاللرله مصادف اولویورز. بارداغه [بی‌ردیق] دییه‌جك قدر [آ] یه قارشی چکه‌لری قیصیق‌درلر]

ایلك دوغان چوجقلرده تنفس رئوی باشلانغیجی جکرلرك شدتلی براختلاجیله باشلار. بواختلاج جکره کیده‌ن هوایی سرعتله خنجره‌یه

سوق ایدەر. وچوجغك آغزی آچیق اولدیغندن ایلك بشری سس
[اولەرق]چوجغك آ آ آ آ. . . . . دییە آغلادیغنی ـ بویلەظن ایدرلرـ
کورورز حروف صوتیە ایلە تهجی بشرك ایلك لسانیدر. حروف
صوتیەنك یدی سکز درلو تنوع هجائیسی ایچندە بش اون هجالق بر
لسان ایلە اونلر، الك بسیط ومبرم احتیاجلرینی، اضطرارلرینی، فلاکت
وتأثرلرینی افادە ایدرلردی. دها صکرەلری سسز حرفلر یعنی دوداق
یاناق، دیل ودیش حرکتلریلە حصولە کلن غریب سسلر چیقارمغە
باشلادیلر. دوداغنی قپادقدن صکرە هوایی خنجرەسنە سوق ایدەر
وآغزینی آچارسە «با» کبی غریب بر سس چیقدیغنی کورەن ایلك
انسانلر بونی درحال بر شیئە علم اولمق اوزرە قبول ایتدیلر. آنا، بابا،
ماما، پاپا. . . الخ کبی الك یقین، الك سوکیلی شیلریمزە عائد اولان
اسملرك هرلساندە بسیط ایکی هجادن مرکب اولمسی انسانلرك ایلك
دفعە اونلری توسیم ایتدیکنی واسامیٔ خاصە ایچندە الك اسکی، الك
ابتدائی اسملرك آنا وبابایە عائد اولدیغنی کورورز، حتی بر ملتك
لساننده‌هانکی کلمەلرك، هانکی‌اسملرك دها اسکی اولدیغنی؛ اواسملرك
طبیعیلکە وطبیعی سسلرە دها یاقین اولماسیلە، هجالرینك تك وبسیط
اولماسیلە آکلایابیلیرز. سکون ایلە باشلایان ویا ساکن حرفلرلە
بیتەن کلمەلر هیچ برزمان ابتدائی اولامازلر. چونکە سکون، هجائی
لسان دورندە چوق کوچ یاپیلا بیلن برحرکت لسانیە ایدی. ساکن
وصداسز حرفلرك ترکیبیلەحصولە کلن کلمەلر براثرتکمل عد ایدیلەبیلیر

[— یکی دوغان چوجوقلر ، دوردنجی بشنجی آی ظرفنده کندی کندیلرینه برطاقم سسلی حرفلر چیقارمغه باشلارلر : بو ایلك تجربه سسلری ، منحصراً حنجرویدر . چوجوقلر بوباشده (غی) ، (حی) ، (آ) ، (او) کبی مبهم ، شکلسز ، صدائی هجالر سویلرلر ، دوداق ودیلك اشتراکیله ابتدائی هجا تلفظی سکزنجی طقوزنجی آیه دوغرو باشلار]

بنم دیلسزلر اوزرنده یاپدیغم تدقیقاتده ، ساکن حرفلرك چوق کوچ سویلندیکی قناعتنی تقویه ایتمشدر . بر دیلسز ؛ سسی حقنده هیچ بر فکری اولمایان ایلك برانسان کبی اولدیغندن اونك تکلم وتهجی‌یه دائر وقوف واستعدادی وشکل تکاملی عادتا ایلك بشریتك تاریخ تهجی‌سنك برتکراری کبی‌در . چوق جالب دقت و مراقلی برتدقیقدر . سسز حرفلردن ایلك تلفظ ایدیله‌بیلن الك قولایلری ب ، د ، ت ، م ، و ، ف خ کبی یالکز دوداغك وخنجره‌نك حرکتلریله حصوله کلنلریدر .

یالکز دوداغی آچوپ قپامقله تلفظ ایدیله‌بیلن [ب]، دیلیك وذیشلرك دوداغك معین برشکل آلماسیله حصوله‌کلن (ش) دن البته‌دها قولایدر . (س) ، (ر) ، الك کوچ تلفظ ایدیله‌بیلن حرفلردر . (ز) (ق) ده مشکللر میانده‌در . برایکی کوچوك فرق ایله یوتون السنهٔ بشریه‌معین حرفلره استناد ایدر . دیمك که بشری خنجره‌نك ؛ لسان ، و تصوت قابلیتی بونلردن عبارتدر . باشقه لسانلرده کوردیکمز بوبرایکی فرقده تصوت نقطهٔ نظرندن دکل حرفلرك مدلوللری نقطهٔ نظرندن آیریلیر .

آلمانلرك **Z** (تسه‌ت) ی وانکلیزلرك **W** [دوبلویوسی [ت وس] و [وو] ترکیبندن باشقه برشی دکلدر ، مع‌مافیه بونلر کوستریرکه

برلسانده چوق قوللانیلان مرکب. سسلر ایچون برتك حرف، معین برحرف قوللانمق تهجی یی زنکینلشدیریر. تورکجه حرفلری بوخصوصده چوق فقیردر. صدالی حرفلر بزده مهملدر. قوللاندیغمز اوتوز ایکی حرفك چوغی عینی معنانی افاده ایدن زائداتدر. بر قسمی ده یالکز عربلره مخصوص اولان و تورکجه‌ده هیچ برلزوم افاده ایتمه‌ین خصوصی حرفلردر (آ) و (ع) عینی شیلردر. (ت) موجود ایکن [ط]یه لزوم کورولمه‌سی محالدر. دیلسزلر مؤسسه‌سنده چوجوقلر اوزرنده یاپدیغم عریض وعمیق تتبعلرده (ت) تلفظی هرزمان (ط) نك معناسنی وسسنی ویرمکه کافی کلمشدر. (ظ. ز) ده بویله‌در. هله (ث)یه هیچ لزوم یوقدر. بوتون بولزومسز حرفلر آتیلنجه اورتاده همان همان اون ایکی صامتلی وایکی صائتلی غریب وفقیر برالفبا قالیور. تورکجه الفبایی اصلاحه اوغراشانلارك علمی، وتحلیل واخاطه سعه‌سی غایت داردر. مسئله‌یی اساسندن قاورایانلار؛ بوالفبانك بزم الفبامز اولمدیغنی پك ایی بیلورلر موجودالفبامز ایله تورکجه‌یازیب اوقویاجغز دییه‌نلره وتورکجه‌نك استقلال واستقبالنه آجیمالیدر. عرب خنجره‌سیله تورکجه تلفظ نه‌قدر کولونج وغیر طبیعی ایسه سامی الفبا ایله اوقومغه، یازمغه عناد ایتمك ده اوقدر کولونجدر. اك متکامل الفبا اولان (لاتین) الفباسنی اوفاق تفك تعدیلات ایله قبول ایتمکدن باشقه چاره کورمه‌ین یکانه، فقط مع التأسف محدود زمره‌یه التحاقدن باشقه چاره یوقدر واولاماز.

هجائی لسانلر ایچنده چوق قاراکتریستیك اولانلری عرق اصفر

لسانیاتی‌در. چین وژاپون لسانلری مسلسل برتهجی‌دن عبارتدر. یعنی بر صائت برصامت ، بر صامتله بر صائتدن ترکب ایده‌ن سسك مستقل برمدلولی واردر .

تورکجه‌ده (او) صائتی مستقلاً ضمیر غائبی‌دخی افاده ایتدیکی کبی چینجه‌ده‌ده (بو) ، (هو) ، (یا) ، (چه) هجالری ؛ هر بریسی برر کلمه مدلولنه دلالت واشارت ایتمکده‌در . غیر منصرف لسانلار آراسنه داخل آسیا لسانلاری همان همان یکدیکرینه یقین بر قیمتده‌در . هجائی لسانلارك داها ابتدائیلرینه اقوام وحشیه‌ده تصادف اولونیور. یوز، ایکیوز هجالی وحشی لسانلری موجودمش . مثلا وحشی (پو) دیدیکی زمان باباسنی ، (پی) دیدیکی زمان آناسنی (په) دیدیکی زمان کندیسنی افاده ایده بیلور ، کوپك کبی مطرد برحاولامه ایله قونوشا بیان چوق ابتدائی عادتا شبه بشر وحشیلرك موجودیتنی سیاحتنامه‌لرده اوقویورز .

سسلی حرفلرك چوق فضله اولمسی اك قولای تلفظ ایدیله بیلمه‌سندندر، آغزی آچیق اولمق شرطیله جکرلرك متضیق هواسی ایله غایت طبیعی اوله‌رق آ، ئه . . او. . . او .. سسلری چیقا بیلیر. وابتدائی‌حتی غیر مکتوب لسانلرده بوهجالر همان همان سویلنیلن سسك یوزده سکساننی تشکیل ایده‌ر. منصرف لسانلرده، متکامل سسلرده ؛ دها زیاده سسز حرفلر وساکن حرفلر واردر. عربجه‌ده صدالی حرفلرك قوللانیلماسی سسلی حرفلرك غایت قیصه ونا محسوس ولسانك مکمل ومنصرف اولو-

شندندر. برعرب اصول تصریفی اوکرنلدکدن صکره هر کلمهٔ ابتدائیه‌دن
او قالبه کوره دوکمك وسویله‌مك قابلدر. هر شیئی افاده ایتمه‌کده قابلدر.
فقط عین الفبابی قبول ایتمك مجبوریتنده قالان تورکلر تماميله غیر منصرف
وچوق هجائی اولان تورکجه‌یی‌ده « ووایل » سز یازمغه مجبور قالمشلرکه
بونك نه‌قدر مضحك برشی اولدیغنی اسکی دیوانلرده أل یازمالرنده، مکتوب
وسیاحتنامه‌لرده کورویورز. تماميله هجائی اولان [قافاما ووردی]
تورکجه‌سنك [قفمه اردی] طرزنده یازلدیغنی کورمك نه فنادر.

هجائی لسانده سکونك زورلغیندن بحث ایتمشدك. بونك بلیغ بر مثالی
فرنکجه قوللانیلان وساکن ایکی صامتله باشلایان کلمه‌لرك اوکنه تورکجه‌ده
بر صائت علاوه‌سنك اضطراری‌در . بز [ستاسیون] دییه‌مه‌یز
استاسیون دیرز . حتی کویلرده، دها بسیط لهجه‌لر آراسنده
ئی‌لیمونه (لیمون) ئی‌راحمت (رحمت) تلفظی بوکا دلیلدر.

بالخاصه (ر) الك کوچ تلفظ ایدیلن صائت اولدیغی ایچون
کویلیلریمز چوق دفعه (ر) حرفنك‌ده اولنه برصائت قویمق مجبوریتیله
فونوشیورلر. (ئی‌راحت) (ئی‌رشید) (ئی‌رمضان) ... کبی . دیلسزلره
الك صوك واك کوچ اوله‌رق تلفظ ایتدیردیکم (ر) صامتنك تعلیم وممارسه‌سی
اثناسنده حیرتله کوردمکه بوهیچ سس ایشتمه‌مش اولان معلوللرك برچوغی
(ر) حرفنك اولنه برصائت استنادکاهی علاوه ایدییورلر.

انسان ظن ایدرکه: صانکه بابالرینك، آنالارینك سسلرینی وطرز
تلفظلرینی دویمشلرده تقلیدایدییورلر. حقیقتده بونلرهیچ برسس دویامایان

ذواللیلردر . فقط تلفظ میخانیکیتنك واورغانلارینك ابتدائیلکیدر كه بومجبوریتی اونلره تعلیم ایدییور. (ر) حرفنی آبداللرده هیچ سویله‌یه‌مزلر دائما (غ) ویا (ی) کبی سویلرلر. سکون وقیصه صائت اعتباریله وانصراف نقطهٔ نظرندن الك متکامل لسانك عربجه اولدیغنی سویله‌مشدم فی الحقیقه (کتب) و (قطع) مصدرلرنده کوروز که اوچ سسز حرف کمال سکون ایله برلشمشدر. دیکر لسانلرده بوچوق زور سویله‌نن برشیدر.

تورکجه‌مزه مال اولمش عربجه کلمه‌لرك بز سکونی قیرمغه و اونلری یه‌ریه‌ر سسلی حرفلردن برر دسته‌ك ایله طوتمغه مجبور قالمشز. (سقط) ی بز (ساقات) دییه تلفظ ایده بیلیورز. بوتون بونلرك نتیجه‌سی شونی اثبات ایدر كه، تورکجه‌نك لسانیاتده کی درجه‌سی و انصراف قابلیتیله عربجه، یکدیکرندن آیری ایکی زمرهٔ لسانیه‌در. بونلردن بریسنك حرفلرینی آلوب دیکرینك کلمه‌لرینی بو حرفلرله یازمق پك آیقیری برشی اولور. بز بو خطالی یولده مع التأسف سکز اون عصردر یورویورز. اوقدر چوق بویوك حیاتی استعدادلارله محمول اولان تورك زمرهٔ اجتماعیه‌سنك بوقدر که‌ری قالماسنده‌کی سائقی ـ باشقه فکرده اولانلرك مساعده‌سیله ـ عرب کولتورینك بوتون شعباتیله عیناً و بلا تعدیل قبولنده کورویورم. یازی و حروف بونلرك باشنده‌در، روسجه، رومه‌نجه، ماجارجه، حتی عجمجه بزه آرابجه‌دن بیك قات داها یاقین والویریشلی لسانلردر.

عرب الفباسنك تورکجه‌ده تحریری شکللریله محافظه ایدیلن [ع،ح،ه،غ] حرفلرینك‌ده تلفظ اعتباریله تورکجه‌ده هیچ یری یوقدر. (ع) باشده اولدیغی زمان دائما (آ) ایله (او) ایله افاده ایدیله‌بیلیر.

اورتاده اولورسه *ممدودی* بر صدالی حرف (ع) ك يرينه قائم اولابيلير . (معلوم) كلمه‌سنی بز دائما (مالوم) صورتنده تلفظ ایده‌رز . (علوم) جمعی ایسه (اولوم) طرزنده پك اعلی عینی سسی ویره‌بیلیر . (عالم) : عیناً (آلم) كبی یازیلیرسه سسی هیچ بوزولماز . (معدن ـ مادەن) كبی .. الخ هله (حوخ) تورکجه‌ده ـ بوقدر آراشدیرمقلغمه رغماً ـ برتك دفعه اولسون تورکجه كلمه‌لرك بنیه‌سنه داخل اولامایان حرفلردر . عربجه حرفلرك ایچنده بیله تورك طرز تلفظیله (ح) همان (آ) .. ویا (ئه) یه منقلب اوله‌جق طرزده یوموشایه‌رق یاییله‌رق تلفظ ایدیلیر . اصلاً عربجه اولان (محلی) یی استانبول تورکجه‌سی (ماله‌بی)؛ ینه اصلاً عربجه اولان (اختیاری) ؛ (ئی‌تی‌یار) تصوتنه قلب ایتمشدر .

تورکلر بوعربجه حرفلرك یالکز باشده بولنانلرینی یعنی بر کلمه‌نك ایلك حرفنی تشکیل ایده‌نلرینی تلفظ ایده‌رلر . (حلقه، حلق؛ حکومت) كبی عربجه کلمه‌لرله آز مأنوس اولان اوروم ایلی تورکلری ایسه بوباشده‌کی (خ) لری بیله تماماً (آ ... او) صائته قلب ایده‌رك سویله‌رلر.

(آخرت) دیه‌زلر (آره‌ت) دیرله‌ر، (حکومت) دیه‌زلر (اوکومت) دیرلر. بوپك اساسلی تحریات وتدقیقاتده دسترس اولدیغم نتیجه (ح و خ) نك تورکجه لساننك صدائیاتنده هیچ بر یه‌ری اولمدیغی شکلنده‌در . عربجه‌دن مجبوراً آلنوب قوللانیلان (ح)لی كلمه‌لرك بیله تورك آغزنده (ح)دن غیری برطرزده‌سویلنمسی بوحرفلرك شكلی وتحریری ماهیتلرندن

غیری تورکجه‌ده هیچ بر اهمیت ولزوملری اولمدیغنی اثبات ایدر.

فی الحقیقه متکامل تورکجه‌نك آهنك کلماتی ایچون الیمزده معیار اولارق قوللاناجغمز طرز تلفظك استانبول تورکجه‌سی طرز تلفظی‌در.

یازیلش بریازی‌یی اوقورکن بلکه حرفلرك شکللرینه قاپیله‌رق طرز تحریرك تلقینیله (ح) لری وعینلری محسوس صورتده تلفظ ایده‌رز.

فقط قونوشورکه‌ن لسانلرك اهنك طبیعیسندن غیری برشیئه تابع اولمدیغمزدن عربجه حرفلرك هیچ بریسنی سویله‌مه‌یز اونلاری یاتماماً یوتار، یاخود خنجروی پوروزلی، تخنخه‌لی، طرز تلفظلرینی چیکنه‌یه‌رك یوموشادیرز. (احمد) آمه‌د (محمد) مه‌مه‌د... کبی (معلمه خانم) قونوشمه لساننده [موآللیما نم] ؛ شکلنده بر تصوتله چیقار. کورولیورکه بوراده (نه‌ع) و نه‌ده (ح) یوقدر.

تجوید اوزرینه قونوشان حوجالارك طرز محاوره‌سی ایسه کولونج اولمقله مشهوردر. (غ) ده بویله‌در. واقعا تورکجه‌ده اصل اوز تورکجه کلمه‌لرك طرز تحریرنده (غ) ه تصادف ایدییورز. فقط بو باشقه دورلو یازلماسی؛ یاخود عرب الفباسنده تورکجه‌نك او چوق خصوصی صداسنی اشارت ایده‌جك باشقه بر حرف بولنمامسی دولاییسیله بالضروره اولور. **دوغری، اوغول، باغری یانیق، اوغرن** ... الخ کبی کلمه‌لرده کوریکمز (غ) حرفی ؛ اصل تورکجه‌ده آلمانجه‌نك (g غه) سی کبی بر شیدر. حقیقتده بز تورکلر هیچ بر زمان (اوغول) (دوغرو) کبی (غ) ایله افاده ایدلمش تورکجه

کلمه‌لرده‌کی بو عربجه حرفلری ، بو حرفلرك عربی‌الاصل اولان قیمت صدائیه‌سیله تلفظ ایتمه‌یز . بو کلمه‌لرده‌کی (غ) له‌ر کندیلرندن اول کله‌ن صائتك تمدیدنه اشارت کبی‌درلر . نته‌کیم دیلسزلر اوزرنده یاپدیغم تجربه‌لرده و قرائت تمرینلرنده هیچ (غ) قوللانیلمقسزین تورکجه‌ده (غ) یی استلزام ایده‌جك اولان سسی تماماً چیقارمغه موفق اولدم . بوده (غ) دن اولکی صدالی حرفك بر آز داها تمدیدیله حصوله کلیوردی. آلمانجه‌ده (*H*) ناصلکه صائتلرك بر تمددی ایسه ، تورکجه‌ده‌ده بویله بر تمدد ویا بر اشارت وضعیله (غ) حرفی تماماً ترك ایدیله بیلیر.

(داغ) == (دآ) ، (باغ) == (با) ؛ . . الخ (دوغری) (دوغدی) کلمه‌لرینی ایکی (او) صائتی علاوه‌سیله (دوورو) (دوودی) شکلنده یازارسه‌ق (غ) دن داها ئه‌یی تورکجه‌ده‌کی بو (تمدد حرفك) طرز تلفظنی تثبیت ایتمش اولورز. (آغلاماق)؛ (آغاج)؛ (آغریماق) خلاصهٔ (غ) ایله یازیلان هیچ بر کلمه‌ده بز عرب غیننك احتیاج تلفظنه تصادف ایده‌میورز بز تورکلر (آغاج) دیمه‌یز (آج) دیرز. بوراده (آ) حرف صائتی ایکی دفعه فضله تمدید ایدیلورسه تماماً (غ) ایله افاده ایدلمك ایسته‌نیلن سسی ویریور. (آلاماق) ده (آغلاماق) یه‌رینی بوصورتله طوتابیلیر.

تورکجه‌ده (ه) :ك قیمتی اصل تورکجه سسلرنده (ه) ده یوقدر. (ه) عربجه‌ده وعجمجه‌ده بعضاً سسلی؛ بعضاً سسز حرف اولارق ایکی دورلو خدمت کورور . عربجه (هره) کلمه‌سنده؛ عجمجه ؛(همیشه) کلمه‌سنده تماماً سسز حرف یرنده قوللانیلمشدرکه ؛ لاتینجه‌نك (*H*)

سنه نقابل ایدر . آلمانجه‌ده‌ده [H] حرفی کاه صداسز حرف اولارق

کلمه‌لرك باشنده (Hirsch) . (Himmel) کبی کاه‌ده صدالی حرفلردن

صوکره، بر [ممدد] ویاردیمجی سسلی حرف کبی کلمه اورتالارنده

(Tahl) ، (Kuhl) .. قوللانیلیر . عجمجه بزده کلمه‌سنده نهایتده‌کی [ها]

[E] صائتی یرنده استعمال ایدلمشدر.

اوز تورکجه کلمه‌لرك بنیه‌سنده بن [ه] یه‌ده تصادف ایتمه‌دم . و[ه]نك

لزومنه قطعیاً قناعت ایتمه‌دم : دیرهه‌م [درهم] ئه‌دهم [ادهم] کبی ه

صائتیله یازیلان عربجه کلمه‌لر تورکجه آهنك تلفظنده [دیره‌م] [ئه‌ته‌م]

شکلنه منقلب اولور.

(ئه‌لده) (دیلده) کبی تورکجه کلمه‌لرده‌کی (ه) یالکز (E) افاده

ایدن غریب بر صائت اوله‌رق قالمشدر .

پك اسکی بر تورکجه‌ده حتی بو صائتی بیله قوللانمازلارمش

[تورکجه‌نك عربجه کبی فتحه وضمه وکسره آشأرتلریله یازلدیغی دورلرده]...

عربجه‌ده فتحه کبی – [E صائتی] – قوللانیلان (ة) اصلاً

بر صائت دکلدر . بعضاً تا مصدریت (عادة) کبی بعضاً تا تأنیث

– (هندة) – کبی ادات اوله‌رق استعمال ایدلمکده‌در. تورکجه‌نك تهجی

وتصوتنده هیچ بریری اولمیان بوزوائد خذف ایدلدکدن صکره همان

همان تورکجه الفبا دیبه ألیزده بولنان اتجوبه‌دن (د، ت، ب، م، ش–س

ف، ك، ل، ی، ر، ن . . .) کبی ۱۲ صائت ایله غیر معین مدلولسز

وسسز بر (الف، واو) دن باشقه برشی قالمیه‌جقدر. ۱۲ صائت

و ایکی صائت ایله تورکجه کبی أیی، کوتو برادبیاته صاحب اولان بر

لسان دکل دنیاده‌کی السنه‌نك اك ابتدائیلری بیله کوچ تلفظ اولنور .

اوحالده تورکجه‌نك محتاج اولدیغی برچوق عناصر برچوق آیری حروف لازمدر

توركجه‌نك بنیهٔ صدائیسی :

توركجه‌نك محتاج اولدیغی كلمه‌لر :

مقدمه‌كی نوطلریمزده اوزون اوزادی‌یه تفصیل و تحری ایتدیكمز اسباب یوزندن بوكونكی مستعمل الفباده توركجه‌نك بنیهٔ صدائیسنه توافق ایده‌نلری اون ایكی ایله اون درت آراسنده محدود حرفلردن عبارتدر.

دیكر طرفدن، توركجه‌نك تلفظی اثناسنده چیقاریلن سسلرك لحنی قیمتی نقطهٔ نظرندن، عرب الفباسنده وعرب صدائیاتنده موجود اولمایان برچوق سسلره تصادف ایدییورز.

شو حالده توركجه؛ اول امرده مستقل برالفبایه، ثانیاً خصوصی بر طاقم حرفلره احتیاج كوستریبور دیمكدر .

بوتون توركجه كلمه‌لرك قیمت لحنیه‌سی تدقیق ایدیلیرسه شایان حیرت بر نتیجه‌یه واصل اولنوركه اوده توركجه [فونه‌تیكینك] بر قسم انجه سسلر، بر قسم قالین سسلردن مركب اولدیغیدر. عرب الفباسنك اون ایكی عصرلق تسلطننه ، توركجه‌نك تا بدایتندنبری قاعده‌سز وانصرافسز قالمش اولماسنه رغماً بوكونه‌قدر اولدقجه منتظم وعادتا (نحوی) برلسان شكلنده قیمت انصرافیه‌سنی غائب ایتمه‌مسی معجزه‌سنی بو لایتغیر آهنك تلفظه مدیونز .

توركجه‌ده سسلی وسسز بالجمله حرفلری همان همان انجه وقالین دییه ایكی قادرویه آییرمق، یاخود هرحرفه انجه وقالین اولمق اوزره ایكی دورلو قیمت ویرمك لازمدر.

نوط (٣) [تورکجه] ، [تورك] و [تورك لسانی] کبی کلمه‌لر چکدکجه ومعنالر قصد ایدلدکجه خاطره بر چوق شیلرك، حدودسز برقطعه‌نك وبی‌حدوحساب آسیائی لسانلرك توارد ایده‌جکی اندیشه‌سیله بوراده‌قیصه‌جه بعض ایضاحاتی‌فائده‌لی بولدم .

بز [تورك] ، [تورکجه] و [تورك صداثیاتی] ندن ، یالکز آناطولیده متکاثف اصل تورك عرقنی موضوع بحث ایدییور . واقعا بوعرقده، منشأ نی مرکزی آسیادن آلمقده‌در . ولسانمز مرکزی آسیا لسانلرینك مشتقاتندندر . فقط عرقلر ، لسانلر و جمعیتلر دائما محیطلرك تأثیراتنه تابعدرلر . ملتلری وملیتلری خلق ایده‌نده جغرافی محیطلردر. بزم تورکلکمز آنجق آناطولی شبه جزیره‌سی اوزرینه شامل‌بر محلیتدر داها اوته‌سی کیمسه‌نك امورنده اولاماز. بوتون دنیایی تورکلکه ارجاع ایتمك ایسته‌ین شووه‌نلر ؛ بوتون شمالی و مرکزی آسیایی و بو ساحه‌ده یاشایان عموم چکیك کوزلو ، چقیق کیکلی یوز میلیونلرجه بشریتی تورك اولارق قبول ایدرلر .

مرکزی وشمالی آسیا ، تا قامچاتقا یاریم آطه‌سندن فنلاندیایه ، شمالی اورالدن قریم یاریم اطه‌سنك جنوب منتهاسنه قدر بر ع عرقیتدر. عرقله ، ملت یکدیکرندن آیریدر نصل بوتون زنجیلر هپ سیمسیاه اولدیغی حالده برملت دکلسه، بوتون‌شرقی، وسطی و شمالی آسیاده اویله‌جه برملت دکلدر . حتی صوك زمانلرده‌کی تحریات بزه کوستریورکه تشکلات بنیویه اعتباریله موغوللر ایله زنجیلر آره‌سنده بر نوع مشابهت وار . قوللاندقلری لسانك تورکجه‌یه مشابهتی دولاییسیله تورك دییه قبول ایده‌جکمز منظومهٔ غرقیه حقیقتده مختلف یوزلرجه ملتلردن متشکلدر.

لسانلر، ملتلرك منشألری ، همجواریلری ، اوزون زمان تماس و مناسبتلری ومحاربه‌لری دولاییسیله بربرینه چوق بکزه‌یه بیلیرلر . آلمانجه‌نك آنا کلمه‌لری ایچنده یوزلرجه‌شیلر بوکونکی فرسجه‌نك‌منشائی ایله مناسبتداردر. آوروپانك‌غربنده ساکن آلمانلر ایله آسیاده دوغمش و حالاده آسیانك بر قویتو یرنده ساکن عجملری بر ملتدن عد ایتمك کولونج اولور. کیم بیلیر هانکی برمهاجرت دوره‌سنده

جرمنلر فرسلرله اختلاط ایتدیلر . آوروپا ملتلری منشألریی قافقاسیه‌دن آلدقلرینه کوره مستبعد دکلدرکه جرمنلرده اوزون عصرلر فارسیلرله قومشولق ایتمش بولونسونلر . . .

بومسئله اختصاصمز خارجنده‌در و تفصیله ده کز . فقط چوق زمان لسان مشابهتلرینك ایکی ملت آره‌سنده اسکی مناسبتلردن ماعدا هیچ بر قرابت افاده ایتمیه‌جکی بدیهیدر . [آنغلو ساقسون] دییه باشلی باشنه بر عرق و [انکلیز] نامیله مستقل بر ملیت تشکیل ایدن بریتانیالیلرك آنا لسانی یوزده سکسان بر نطابقله جرمن لسانك بوتون جذرلرینی حاملدر. انکلیزجه ایله آلمانجه آراسنده‌کی[یقینلق] تورکجه ایله تاتارجه‌دن چوق داها فضله ، چوق داها ملایمدر. بویله اولدیغی حالده نه بر انکلیز بر کلمه آلمانجه بیلیر . نه ده بر آلمان برتك انکلیزجه . . . هله عینی عرقدن، عینی لسانی قوللانان برقارداش اولمغی رؤیالرنده بیله درخاطر ایتمك ایسته‌مزلر.

دها یقین مثاللر کوستره‌جکم :

[ده‌ن] لرك ـ دانیمارقه اهالیسی ـ لسانی ایله قدیم آلمانجه آراسنده چوق قوتلی بر مشابهت واردر . دانیمارقه‌دن ماعدا اسوج ، نوروچ ده جرمن لسانی جذرلریله مملودرلر . بوتون بونلار ؛ تاریخی ، عنعنه‌سی منشائی ، کولتوری، بنیه‌سی، ادبیاتی ، موسیقی‌سی ، تا . . . بایراقلرینه قدر یکدیکرندن آیری اولان بوملتلری بربرینه ربط ایتمك ایچون هیچ برشیئه، حتی برخیاله بیله خدمت ایتمه‌مکده‌در. حالبوکه دیکر طرفدن بز هیتیتلری، آثوریلری ، هونلری، ماجارلاری، فینلری، اسکیمولری، بولغارلری بیله [تورك] دییه ادعا ایدییورز.

اکر تورك تعبیری بر عرقه علم اولسه ایدی بو ادعا وارد اولابیلیردی . فقط تورك ده‌نیجه برزمره ، برملت، عینی طوپراق اوزرنده عینی تاریخی طاشیان، عینی لسانی قونوشان، عینی مدنیتلری، حرثلری، ماضیلری وجوده کتیرن ، عینی جمعیت باغلریله بربرینه باغلی اولان، هپ برآغزدن ماصال، هپ برآغزدن شرقی سویله‌ین مشترك ادبیاتی، موسیقی‌سی، کتابیاتی، اعاظمی اولان بر جمعیت قصد ایدییورسه‌ق، او زمان تورکی آنجق بزم قصد ایتدیکمز معناده یعنی (کوچوك آسیا) اطلاق

ایدیان و عصرلرجه زماندر . اوزرنده یشادیغمز طوپراق چورەسنده اوطوران جمعینك اسمی اولارق آلمغه وقید ایتمکه مجبورز .

واقعا آتیلانك وجنکیزك آرقەسندن بوکونکی آسیانك یاریسی حرکته کچمشدی فقط بو واقعەلرك حدوثی زماننده‌کی آسیایی و اوزرنده یاشایان بوتون ملتلرك کوچبه ، سیار ، سرسری ومتحری حیاتنی نظر اعتباره آلیرسەق بویله بر [آسیا طغیانی] نك هیچ بر زمان ملی بر محاربه تلقی ایدلمیه جکدر . آتیلانك آرقەسندن طاشانلر متصل بر (آسیا) ایسه آتیلانك اوکندن قاچانلرده بوتون بر (آوروپا) ایدی . آسیای مرکزیده او وقت ایمپراطورلرك تبعەلری هیچ بر زمان عینی ملیتی [حائز دکللردی] و بونلر بر ملت اولارق دکل ؛ دائما بر سورو انسان ، بر اووا اوزرنده یاشایان بر سرو و ملت اولارق عینی ضرورتلرك - آچلق ، یاغما - اتفاق - انتقام ، مشترك تهلکه - الجاسیله بر هدفه دوغری یاری شعورله یورومش کوچبه‌لردن عبارتدی .
جنکیز ایمپراطورلغنك حکمت حدوثی ، شهرلره و مدنیتلره قارشی کین و غیظ ایله دولو آسیا استیلاینك کوچبه و سرآزادلری آراسنده‌کی اشتراك افکاردن عبارتدی .

آتش پرستلردن ، پتپرستلردن ، مسلمانلره قادار هر شیئه طاپان ؛ شمالدن جنوبدن ، شرقدن ، غربدن طوپلانمش غیر متجانس بر کتله ایدی - که الك چوق ضررلری ، شهرلی ومسکون تورکلره دوقونمشدی .
آناطولینك بر محلیت اولمسی یالکز بر ضرورت تاریخیه و جغرافیه اولارق قالماز . آناطولیده ساکن اهالینك بر قسم عظیمنك تاریخی بر طاقم سفرلر ، مهاجرتلر ، حکومتلر نتیجه‌سی شرقدن ، غربدن خلاصه هر یردن کلدیککی وهانکی دوردن قالدیغی مجهول بر طاقم بقیەلردن عبارت اولمسی حقیقتده بو ادعایه حق ویریر .
تورکلرك استیلاسندن اولکی زمانلرده یاشایان آناطولی ملتلری بردنبره یوق اولمادیلر . اونلرك هپسی و بالکه هپمز غالب بر لسان ، کثیف بر ملت و متحکم بر عرف وعادتله برابر دین طرفندن تمثیل ایدلمش وبلع ایدلمش بر حالده حالا آناطولیده

اوطوره‌قده‌یز . ایشته‌اصل تورك، تام مات معناسیله تورك اولانده بزلرز . بوتون شمالی‌ومركزی آسیا ، اوبرچوق ملتلر طرفندن مسكون [استپلر] اهالیسی ، بوتون برعرق : مانچوریدن تبته قدر و (لاعوچه) دن (دالای لاما) یه قدر بر برینك نسخهٔ ثانیه‌سی كبی بوتون چكیك‌كوزلو ، و چقیق ألماجق كیكلی ، سیرك صاری بكزلی آسیالیلر بربرینه بكزه‌دكاری حالده محدود آنادولی طوپراغی اوزرنده اهالیسی شكلاً بربرینه بكزه‌ین ایكی ولایت حتی ایكی قصبه بولمق‌بیله مشكلدر . حالبوكه آسیالیلق بر ملیت دكل ، آناطولیده اوطورانلر یكپاره بر ملتدر . آسیا عرقندنز فقط آنادولی توركیز . اونكچون توركجه ده‌نیجه اصلی نه اولورسه اولسون بوكون آنادولیده قونوشولان توركجه آكلاشیلمالیدر .

بو اوزون نوطی ، بالخاصه لسانك‌اصلاحی مسائلنده‌دائما اللرنده [قوداتقوبیلیك] اولدیغی حالده قارشیمزه چیقان ، مدنیت ده‌نیجه‌كوزلری‌اورخون خربه‌لرینه‌دیكیلن غریب بر زمره‌نك وجودینه اشارت دكل‌مداخله‌لرینه ممانعت صددنده ذكراتمكه مجبور قالدم . یوقسه آسیاده یاشایان وبزه تاریخلریله ، لسانلریله طوپراقلریله‌چوق یقین اولان ملتلره قارشی درین برتدقیق وتتبع احتیاجنی : اجتماعی و سیاسی علاقه ضرورتنی ؛ و حتی مدنی و انقلابكار برمرشد اولمق وظیفه‌سنی بوتون وسعت و شمولیله ادراك ایتمش بولنقده‌یم .]

توركجه‌نك محتاج اولدیغی یكی سسلری تحری و تثبیت ایده‌بیلمك ایچون توركجه‌نك تلفظ اثناسنده الك چوق قوللانیلان یعنی توركجه « فوته‌تیكینك » استنادایتدیكی‌سسلری بولمق‌لازمدر. الفبانك بین‌البشر جاری اولان ۳۰-۳۵ سسی‌ایچنده بعضیلری چوق و بعضیلری پك آز اولمق اوزره‌مستعملدر. دقت‌ایدیلیرسه كورولوركه هرملت بوحرفلردن بعضیلرینی پك چوق اوله‌رق استعمال ایدرلر. بالعكس هرملتك بر طاقم سسلره قارشی بجریكسزلكی موجوددر .

آلمانجه‌ده S . I . C سسی پك آزدر . بوكا مقابل CH، SCH،
B ، V ، Z سسی چوقدر .

هر لسانده A ایله باشلایان كلمه‌لرك تشكیل ایتدیكی لغت منظومه‌سی غایت زنكیندر .

[نوط : ه — بوده كوستریركه ایلك دفعه انسانلر سسلی حرفلرله و بونلرك اك قولای تلفظ ایدیله‌نی اولان A ئی‌له كلمه‌لر تشكیل ایتمشلردر .]

فرانسزجه‌ده بالعكس R . V . M . K . B . E . D . S . C حرفلری فرانسز فونه‌تیكنك اساسنی تشكیل ایدر بوكا مقابل K ایله باشلایان فرانسزجه كلمه یوق كبی‌در . فرانسزجه بر قاموسده K ایله باشلادیغنی كوردیكمز ایكی ، اوچیوز لغتك یاریسندن نضله‌سی اجنبی لسانلرندن مأخوذ ایدی .

آلمانجه‌نك عكسنه اولارق فرانسزجه‌ده U . V . Z ایله باشلایان كلمه‌لر پك آزدر .

خلاصه : هر لسانك، فونه‌تیك قاره‌كته‌رلری اولان برچوق اساسی سسلر موجوددر، عربجه‌نك فونه‌تیك قاره‌كته‌رلرینی خنجره‌وی سسلر تشكیل ایدر . بوكا مقابل دیشلر آراسندن چیقان سسلر عربجه‌ده آزدر .

چ ، ژ ، پ ، . . ، كبی ،

بوندن ماعدا ووایللره ویریله‌ن قیمت صدائیه [كامل سس چیقاران عامللردر] ده هر ملتده ده كیشیر . بعض لسانلرك صدائیاتی

[A . O . I] صائتك ممدود قسمی اوزرنده تأسس ایدر .

[ایتالیانجه ، اسپانیولجه] کبی .

بعض لسانلر تماماً [O . OU] صائتلری و قالین سسرلر ایله ایله قاره کته‌لرینی قازانیرلر [اسلاو] فونه‌تیکی کبی... بونلرك آراسنده تورکجه‌نك لحنی قاره کته‌رینی، [E] صائتی و حقیقف سسز حرفلر تشکیل ایده‌ر . تورکجه‌ده: ئه، ك، م، ب، د، ت ج کبی فتحه‌لی سسلراك چوق قوللانیلانلردر.

تورکجه‌نك بنیه‌سنده : سرت، قابا، کسکین، ساکن، مشدد سسلره قارشی یوموشادیجی برخاصه واردر. ق، ژ . کبی

بوکونکی لهجه‌یه‌مال اولمش سرت حرفلر تورکجه‌نك بنیهٔ اساسیه‌سنه مخالف اوله‌رق ضرورتلرله لسانه داخل اولمشلردر.

تورکجه، کورولتولو، شدتلی، مجادله‌جی ، باغیریجی بر لسان دکلدر. تورکجه، لحنی چوق ملایم وخفیف برلساندر . تورکجه بر کلمه حفیف بر سسله باشلادیغی زمان دیکر عناصر صدائیه‌سی بردنبره خفیفله‌ییویرره

[ئه] دییه باشلامش هیچ بر کلمه‌ده ق.. ط .. ص . خ . کبی قالین حرفلری بولنماز. بالعکس [OU = او] قلین صائتی ایله باشلایان بر تورکجه کلمه‌ده صائتدن صوکره [س . و . ب] کبی اینجه سسزلر بولونماز .

حالبوکه دیکرلسانلرده [ئه = E] صائتی، [قا = K، G [غ = G]

[عا ــ آ = A] [او = عو = OU] ایله برلشه‌بیلیر فرانسزجه [ECARTER ــ آییرمق اوزاقلاشدیرمق] .
[ECAILLER] بالغك پوللرینی آییقلامق، صویولمق] ... الخ کبی..
تورکجه‌ده‌کی [ئه E] ووایلنکده؛ فرانسزجه‌ده اولدیغی کبی [É و E] کبی ایکی سسی موجوددرکه تثبیته ده‌گر .
ئه‌له‌ك کلمه‌سنده‌کی (ئه) ایله [ا کله‌مك : عینی جنسدن ایکی پارچه‌یی بر برینه ربط ایتمك = علاوه ایتمك] کلمه‌سنده‌کی [ئه] آراسنده فرق واردر . ایکنجیسی فرانسز الفباسنده‌کی [E] سسنی ؛ برنجیسی ده عرب همزه‌سنی یعنی [أ] سسنی ویرمکده‌در .
(ایل) کبی یازیلان فقط تلفظده [ئه‌ل] اولارق سویله‌نیلن و [مملکت قبیله ، یابانجی] معناسنه کلن تورکجه کلمه‌ده‌کی (ئه) ایله (ال) صورتنده یازیلان وفرانسزجه [L] حرفنك اسمی کبی [ئه‌ل] سسیله تلفظ ایدیلن و [ید = دست] معناسنه کلن تورکجه کلمه‌ده‌کی [ئه] آراسنده‌کی چوق کوچوك فرق، لسانك وصدا مدلوللرینك تثبیتی نقطهٔ نظرندن چوق قیمتلیدر. تورکجه‌نك بو برنجی نوع [ئه] سی آلمانجه‌نك [ä] حرفنه تقابل ایدر .
نوط : ٦ ــ (تەرك ایتمك) ده‌کی (ئه‌ت‌مه‌ك) یاردیمجی فعلنك (ئه) سی ایله (ا کمك) اسمنك مقدما طرز تحریری اولان (ئه‌ت‌مه‌ك) ده‌کی (ئه) بو فرقی تماماً کوستریر .

تورکجه‌نك سسلی حرفلری : *تمیمه‌وزماله قیمتلری؛ تمیمه‌جی اشارتلر یاردیمجی حرفلر . . .*

تورکجه‌نك سسلی حرفلری؛ بوتون دیکر السنه الفباسی ووایللرندن

چوق زنکین و چوق متنوع برخصوصیت ابراز ایدر . تورکجه‌سسلی حرفلر، زمان] وامتداد لحن اعتباریله ایکی قسمه آیریلیرلر: تك [یاخود قیصه] زمانلی ، سسلی حرفلر چیفت [یاخود اوزون] زمانلی سسلی حرفلر : مثلا «آ» وایلی : [آلماق] مصدریله [آغلامق] مصدرنده ایکی دورلو قیمت اکتساب ایدر . برنجیسنده [تك زمانلی] ایکنجیسنده [چفت زمانلی] برسس ویرر . [آعلامق] مصدرنده‌کی (آ) نك ایکنجی زمانی [غ] یاردیمجیسیله افاده ایدیلمك مجبوریتنده قالمشدر . چونکه عرب الفباسی ایچنده تورکجه‌نك بوخصوصیتنی کوستره‌جك باشقه برحرف بولونمامشدر.

حالبوکه تلفظده [آغلامق] شکل تحریسنده‌کی [غ] سسی چیقماز. بودوغریدن دوغرویه ایکی دفعه تمدید ایدیلمش [آآ] صورتنده برسسدر . تورکجه‌نك بو چفت زمانلی ووایللی فرانسزجه‌نك ممدود [â] سندن برآز دها اوزوندر. آلمانجه‌ده بوسس ایکی [AA] یی یان یانه یازمقله افاده ایریلیر .

[Aal = ییلان بالغی] ، [Aas = حیوان لاشه‌سی] کبی [*] بن صاغر ودیلسز چوجقلره عرب اشکال حروفاتنك بی سود تنوعنی؛ تمرین اثناسنده کوریلن نهایتسز مشکلاتی تخفیف ایتمك ایچون آغلاماق، آغ ، داغ ... الخ کبی (غ) ایله افاده ایدیلن (آ) تمدیدینی یازی شکلنده (آ) نك اوزرینه برمد (‾) داها علاوه ایده‌رك کوستریيورم قرائتده‌ده (آ) صائتنی بر زمان داها تمدید ایتدیره‌رك [آ̄ لاماق]

[آ̄] ، [باَ] صورتنده بو لغتلرك سس وتكلم قيمتلرينى افاده ايتمكه موفق اولدم .

[*] آلمانجه‌ده ايكى زمانلى آ̄ تمديدى ياردېمجيلرندن بريده [H] حرفيدر. مدخلده سس بحثنه باقيكز .

قوللانديغمز توركجه‌ده الك چوق تعديله وتثبيته محتاج سسلى حرفلردن بريسيده [ئى] در.

بوكونكى الفباده مستقل برشكلى حائز اولميان كله‌لرك اورتاسيله نهايتلرنده آنجق (ى) حرفيله كوستريله بيلن (ئى) صائتى؛ اولا مستقل برشكله، صكره افاده ايتديكى لحنلر اعتباريله تعديلى تنوعلره احتياج كوسترمكده‌در.

توركجه‌ده بريدى قالين ديكرى اينجه اولمق اوزره ايكى تورلو[ئى] واردر. (ايايلك) كه‌سنده‌كى (ئى) ايله (ايايق) كه‌سنده‌كى [ئى] آراسنده همان همان ارمنيجه‌دن ماعدا هيچ برلسانده بولونمايان بر سس فرقى موجوددركه شكالله تثبيتى چوق لازمدر.

كله اورتاسنده‌كى [ئى] صائتى ينه قالين واينجه ايكى تنوع ابراز ايدر. [كاين] [قالين] كبى.

كلمه نهايتلرنده‌ده [آلدى. اولدى] كبى قالين حرفلرله باشلايان كله‌لرده قالين [ئى]: [كالدى، كيتدى] كبى اينجه حرفلرله باشلايان كله‌لرده اينجه [ئى] ايله نهايتلنيرلر.

توركجه‌ده كله‌لرك آهنكى؛[مسلسلا قالين]ويا[متسلسلاً اينجه] كبى خصوصى بر آهنكدن ماعدا حتى بعضاً مطرد معين برصائتله هجالانان بر آهنك كورورز. مثال:

[اولدی، ووردی] ماضیٔ غائبلری قاعدةً [قالین ئی] ایله نها-
یتلندکاری حالده بز تلفظ اثناسنده بونلری ماقبللرندەکی سسلی حرفلرك
آهنك جریانیله داها زیاده قالینلاشدیرارق [اولدو ، ووردو] کبی
تلفظ ایدەرز .

[ئی] یی (ı) صائته اشارت اولاراق کوسترمکه مجبور قالدیغم
صاغر دیلسزلره بوکبی قالین فعللرك حتی حقیله تلفظ ایتدیرەبیلمك
ایچون یوقاریدەکی شکلده یازمغه مجبور قالمشدم.

قاعدةً [کوپری] ، [طوپلی] کبی . یازیلان کلمەلرك تلفظده
[کوپرو]. [طوپلو] آهنکنی آلماسیده، بوادعایی اثبات ایدەن دلیللردند: .
بالآخره سسز حرفلر بحثنده اوزون اوزادی یه تفصیل ایدیلەجکی وجهله
بالخاصه بوقالین وانجه حرفلری؛ کلمەنك آهنکنه ترك ایدەرك برشکلده
برلشدیرمك دوغری دکلدر .

بالخاصه آنادولی یه یابانجی ، غیر محلی تورکلرك غریب لهجەسیله
اجنبیلرك طرز تلفظندەکی کولونجلك هپ بو شکلسزلکدن ایلری
کلمکدەدر. چونکه بر آنادولی تورکینك هیچ برزمان تلفظ ایدەمیەجکی
[انجەدن صوکره قالین] ی برروم‌ایلی تورکی پك اعلا تلفظ ایدەبیلیر.
[افندم] لفظی‌اونلر[ئەفانْدئم]سسیله سویلرلر. [دولدی] ماضیٔ
غائبدەکی آنادولوتورکینك [دولدو] طرزنده تلفظ‌ایتدیکی نهایتدەکی
[ئی] صائتی بر روم‌ایلیلی [دولدی] شکلنده وغایت انجه وممدود
[ئی] صائتی ایله سویلر .

آرناوودلرك: سلانیکلیلرك، روم‌ایلی مهاجرلرینك بوغریب طرز تلفظی؛

کتاب اوزرنده و الفبا احکاميله‌اوکره‌نيلمش تورکجه‌نك يادکارلريدر.

(ئی) صائتنك زمانلری : (ئی) صائتی‌ده ايکی‌زمانی محتويدر : تك زمانلی [ئی] . . . چيفت زمانلی [-ئی]. چفت‌زمانلی [ئی] بوکونکی املاده کاف يائی ده‌نيله‌ن زائد ومرضی بر اشارته مالکسه‌ده بو شکل نه تام يرنده قوللانيلير و نه‌ده مستقل بر سس معناسنی افاده ايدر [ايکی] ده‌کی [ئی] تك‌زمانلی [ئی] لرك واحد قياسيسی کبی قبول ايديله بيلير . [ايکده] طرزنده يازيلان و آنادوليده دره کنارلرنده يه‌تيشه‌ن صاری قابوقلی قورو برميوه‌يه علم اولان کلمه‌ده‌کی [ئی] ايسه ايکی زمانلی (ئی)نك مثاليدر. بوايکی‌مثال، اينجه [ئی] لرك زمانلرينی کوسترمکده‌در . قالين [ئی] لر ايچون الفباده هيچ بر شی يوق بعضاً (غ) ايله بو ضرورتی تلافی ايتمکه چاليشمشلر .

[اولديغی] کلمه‌سنده،(غ) نی هيچ تلفظ ايتمه‌دن ايکی‌زمانلی برقالين [ئی] طرزنده اهنکانديرديکمز حالده، بولحنی فضولی صورتده برعرب [غ] نی تمثيل ايتمکده‌در . مثلا [اولديغی] کلمه‌سنده‌کی[غ] نی تجويد اوزره تلفظ ايدرسه‌ك تلفظمز کولونج تلقی ايدلديکی حالده [اولدی‌ئی] شکلنده ايکی قالين [ئی] ايله سسلنديرديکمز زمان‌غايت طبيعی‌واهنکه موافق تلفظ ايتمش اولورز.

او — اؤ [U – O] : ئه ؛ ئی کبی تورکجه‌ده قالين و اينجه ايکی دورلوطرز تلفظی اولان سسلی حرفلرك‌ديکر لاتين‌الفباسنده‌کی‌مدلوللری تك اولديغی حالده ، تورکجه‌ده‌کی قالين (او) ايله‌اينجه (او)نك‌شکللری

اورادەده آیری اولاراق کوستریلمشدر. شوفرق ایله که تورکجەده [U و O] یالکز آهنك کلمات اعتباریله یکدیکرندن آیریلان اصلاً وجذراً مشترك بر ووواییل اولدیغی حالده دیکر ملتلرك لساندەکی موقعلری تماماً مستقل ویکدیکریله مناسبتدار دکلدر.

تورکجەده حاکم اولان حرفلر دکل آهنکلردر. [کوپه] و [قوپا] کلمەلرندەاورتادەکی U ایله 0U ونهایتدەکی E ایله A مقدراتلری؛ بو ایکی کلمەنك ایلك حرفلری اولان [ك] و [ق] ه کوره دەکیشمەکدن عبارت عینی جنس وقیمتده هجالردن باشقه برشی دکلدرلر.

حالبوکه لاتین الفباسنده بوصدالی حرفلر، سسز حرفلرك آهنکیله قیمت دەکیشدیرمدکلری کبی، کندی آهنکلریلەدەسسز حرفلراوزرنده تأثیر ایقاع ایتمزلر. تورکجەده بوتأثیرلر متقابلاً موجوددر: یا سسز حرفلر سسلی حرفلری؛ یاخود سسلیلر سسزلری کندی لحنی قیمتلرینه.. اولچولرینه اویدورارق تورکجەنك اوچوق خصوصی سسنی وجوده کتیریرلر.

نوط : ٨

[« كوپوك » و « قويوق » كلمه‌لرنده باشده‌كى [ك] اينجه حرفيله [ق] قالين حرفى ، اورتاده‌كى [پو PU] و [پو POU] كبى سسلى هجالر اوزرينه مؤثر اولديغى كبى، بوسسلى حرفلرده نهايتلرده‌كى (ك) و (ق) سسزلرينك مقدراتنى تعيين ايتمشلردر .

اساساً توركجه‌ده سسلى حرفلرك اينجه وقالين اولق اوزره ايكى نوع طرز تلفظى واردر . بوآهنك قاعده‌سى بوتون توركجه كلمه‌لر اوزرنده تسويه ايديجى بر قوت كبى مؤثردر . بوقاعده وآهنك جريانندن قورتولمش برتك مستثنا كلمه وحرف كوستريله‌مز . توركجه‌نك قواعدوالفباسنده الك اول احاطه سى لازم كلن ميخانيكيت ده بودر .]

(او = O) و (او = U) نكته ديكر سسلى حرفلر كبى قيمت تمديديه‌لرى ده كيشير. [اولان] اسم مفعولنده‌كى [او] ؛ تك قيمتلى برسس امتداديدر . [اوغلان] شكلنده يازيلان كلمه‌ده‌كى (او) ايسه چفت قيمتلى برهجادر .

آ = A ؛ او = O ، اوو = OU ، كبى قالين سسلى صائتلرده غ حرفى ممدد وظيفه‌سى كورمكده‌در . ئى = I ، او = U ، أو = EU ، ئه = E كبى اينجه سسلى صائتلرده ده [ك] بو وظيفه‌يى كورويور . كرك (غ) اولسون كرك [ك] اولسون عرب الفباسنده صامت برقيمتى اولان حرفلردر . سسلى اوله‌رق هيچ برطبيعى قيمتلرى يوقدر .

توركچه‌ده بوطرزده استعماللرى طبيعى برسس ويا ياردیمجى سسلى

حرف اولمقدن زیاده سوق اضطرارله تورکچه صدائیاتنه اویدورولمش وحتی بو وسیله ایله اوقوما لساننده تورکجه‌نك بنیهٔ صدائیسنی تشویش واعلاق ایکی حرفدر. او = U نك تك قیمتلی تلفظنه مثال [اوشومك] فعلنده‌کی او ، چفت قیمتلی سسیده [اوکودمك] صورتنده‌یازیلان وایکی زمانلی بر (U) سسندن باشقه برشی اولمایان (او) در .

قالین‌سسلی و وواییلرك‌ایکنجی زمانی‌اشارت‌ایدن (غ) یاردیمجیسنك اسمنی دکیشدیرمدکاری حالده اینجه سسلی واویللری تمدید ایدن (ك) حرفلرینه تورلو تورلو اسم ویرمك مجبوریتنده قالمشلردر . چونکه (ك) شکانده یازلدیغی حالده، چشید چشید سسلره دلالت ایدن بو غریب اشکال؛عرب الفباسیله تورکجه‌یی افاده‌یه مجبور اولان قواعد والفبا واضعلرینی مشکل بروضعیته صوقمشدر . اونلر مثلا ایکی زمانلی ئی - ایکده - یی اشارت‌ایدن (ك)ه (کاف یائی)دییه برقولب طاقمشلردر. فقط بوکاف یائی (دکرمن - ده‌ی‌رمه‌ن) (ایکده - ئی‌ده) کلمه‌لرنده چیقاردیغی (ی) سسنی دائمامحافظهٔ ایتمش عینی،زمانده (ئه = E) (او = U) نکده ممددی اولدیغی‌حالده بوسسنی ده‌کیشدیرمه‌مشدر* (ئه‌یله‌نمك) — آلای ایتمك ، وقت کچیرمك ، توقف ایتمك ، نشئه دویماق — کلمه‌سنك اسکی املاجه طرز تحریری اولان (اکانمك) شکلنده کورولدیکی اوزره ایکی زمانلی (ئه) ایله افاده‌سی لازم کان ایلك هجاده، برنجی زمان اولان (ئه) سسندن صوکره ایکنجی زمان اولان ینه (ئه) سسی یرینه داها زیاده(ی) چاشنیسی ویره‌ن برسس قائم اولمشدر .

حالیوکه کویلرده بوشکل تحریره واقف اولمایان تورکلر آراسنده حالا بوکلمه [ئه له ئمك] صورتنده تلفظ ایدیلمکده‌در .

[او = OU] بوتون سسلی حرفلر کبی تورکجه‌ده بونکده مستقل برافادهٔ مکتوبه‌سی یوقدر. [اوچق] کلمه‌سنده (او) ایله افاده ایدیلن (OU) (اوقو) امر حاضرنده نهایتده ساده‌جه (و) حرفنه منقلب اولمشدر. حالبوکه (و) برحرف صامتدر .

نوط : تورکجه‌ده ایکی ویا اوچ صامت صائتسز اولدرق بر آراده تلفظ ایدیله‌مز. فقط بوکا مقابل لسانك هجائی‌الاصل اولماسی دولایسیله ایکی وحتی اوچ صائتك بربری آرقاسنه هجا تشکیل ایتدیکی کورولور صائت حرفلرك مستقل بر شکله مالك اوله‌مامسی یوزندن بوطرزده هجالرك مکتوب شکللری یوقدر . یالکز تلفظ اثناسنده دقت ایدیلیرسه فرقنه واریلابیلیر . [اولدیغی] ، [کلدیکی] ؛ [اولدیغندن]، [کلدیکندن] شکلنده یازیلان کلمه‌لرده، [اوغونمق]، [آغیر]. الخ طرز تلفظلرنده حقیقی سسلر ومخرجلر نظر اعتباره آلینیرسه [ك] و [غ] ایله افاده ایدیلك ایستەنیان هجالرك، ایکی مختلف سسلی حروفك برلشمه‌سندن عبارت اولدیغی میدانه‌چیقار. مثلا [کلدیکی] کلمه‌سنی [که‌لدی‌ئی] [اوغونمق] کلمه‌سنی؛ [او اونماق = O,ounmak] [اوکونمك = افتخار ایتمك، مغرور اولمق کلمه‌سنی او اونمك = Eu,unmeck] طرزنده تلفظ ایدرسه‌ك سسك هیچ ده‌کیشمدیکنی کوروروز. بوراده [ou و o] و [u و eu] کبی مختلف صدالی حرفلردن مرکب ایکی هجا یان یانه تلفظ‌ایدیلمکده‌در. حالبوکه شکل مکتوبلرنده‌کی حرفلرك قیمت حقیقیه‌لرینی ویره‌رك تلفظ ایدرسه‌ك چیقان سس تورکجه‌دن باشقه بر شی اولور .

(او = OU) قالین سسلی حرفده ایکی زمانی محتویدر .

(اویقو) ده‌کی (او)، تك زمانلی‌در. تورکجه‌ده ضرب معناسنه کلن (اوغری) کلمه‌سنده ایسه چفت زمانلی‌درکه، برمعتاد ایکنجی زمان (غ) حرفی ایله کوستریلمشدر .

نوط عرب الفباسنده سسلی حرفلر موجود اولمدیغی ایچون تورکجه الفباده‌ده O ، u .. ou ، Èu ... الخ وواییلرك مستقل هیچ بر شکلی یوقدر. بو یوقسوللق برچوق سسلی مجالرك حقیقی قیمتلرینك تشوشنی، عدم استقرارینی موجب اولمشدر. بالخاصه [O و ou] ایله سسله‌نن چفت زمانلی مجالرده بو تشوش حدغایه‌یه وارمشدر . مثلا [اوغری] جذرندن [اوغراشماق] [اوغور] ، [اوغراماق] [اوغرنده]، کلمه‌لریله [اوغمق] [اوغونمق] ... الخ مصدرلری ویوزلرجه امثالی بوکونکی طرز تلفظده (o) ایله (ou) آراسنده متردد بر تخالف ابراز ایدر . مثلا [اوغورلر اولسون] جمله‌سنده باشده‌کی هجایی (ou) صائتله‌ده (o) صائیله‌ده باشلایوب سویلینلر وار. هرایکی طرز تلفظی‌ده قبول ایتمك مجبوریتنده‌یز .

تورکجه‌ده مشترك و چفت سسلی صائتلردن، برده (ی) حرفنك (ئی) صائتیله اشتراکندن حصوله کلن سس موجوددر ... (ییل) [ییلیشیق] کلمه‌لرنده اولدیغی کبی که بو املا شکللری تصوت شکلنه کوره تصحیح ایدیله‌جك اولورسه [یی‌ل] [یی‌لی‌شیق] صورتنه منقلب اولور. (ئی)صائتنك صامت وظیفه‌سنی کورمسی دیکر لسانلرده‌ده واقعدر فرانسزجه (J) حرفنی، آلمانلر [یوت] صورتنده تلفظ ایدرلر * و صداسز (ی) یه مقابل قوللانیرلر . فرانسزجه‌ده (I) صائتنك صداسز حرف اولارق قوللانیلدیغی واقع دکلدر. (I) صائتی کلمه‌لرك باشنده قوللانیلدیغی زمان بیله ینه کندی خصوصی صائتنه یعنی مستقلاً

(ئ) سسنه مالك اولوب هيچ بر زمان (ى) سسی ويرمەز . حالبوكه
المانجەدە [Jagen — آولامق]، [Januar — كانون ثانی] كلمەلرندە
باشدەكی (J) نك تلفظی (ياغەن) و (يانوآر) كبی توركجەنك (ى)
صامتی سسنه معادلدر. فقط آلمانجەدە بو صامت (J) صائتی يرينه
قوللانيلماز مستقل بر صامتدر. حالبوكه توركجەدە و فرانسزجەدە آيريجه
بر (ى) صامتی ياخود آيريجه بر (ئ) صائتی يوقدر . فرانسزجەدە
بوكا احتياج دە يوقدر . لكن توركجەدە چوق احتياج واردر . مثلا :
(ييقيق) كلمەسندە ، باشدەكی صامت اولان (ى) ايله اوندن صوكرە كلن
(ئ) صائتی عينی (يي) شكلندە يازلمقدەدر . توركجەدە الفبانك اصلاحندە
نظر دقته آلنمغەدەكر بر نقطەدە صائت (ئ) ايله صامت (ى) يی بربرندن
تفريق ايتمكدر . لاتينجەنك قبولی تقديرندە (J) حرفی پك اعلا بو
وظيفەيی كورە بيلير . چونكه توركجه فونەتيكندە (ژاپون، ژورنال)
كبی برقاچ اجنبی كلمەدن باسقه (ژ) حرفنك محل استعمالی يوقدر . بو
كلمەلردە تورك آهنك صدائيسنه جاپون، جورنال، جاندارما شكلندە داخل
اولمشدر (ى) صامتنك بالخاصه چيفت زمانلی (ئ) ايله برلشمەسی جالب دقتدر.
(يكيت) (ييغين) كلمەلرندە اولدوغی كبی كه ؛ بو سقط املا شكللرينی
صدائی املا شكلنه قلب ايدرسەك بو كلمەلرك (ى ئ ئ ت) ى ئ ئ ن)
منظرەسنی اكتساب ايتمسی لازمكلير . بورادە برنجی كلمەدە (ى) صامتی
ايكی زمانلی «اينجه ئ» ايله ؛ ايكنجی كلمەدەدە (ى) صامتی ايكی زمانلی
« قالين ئ » ايله برلشمشدر.

نوط . . . تورکجه‌نك هجائی برلسان اولمسی ؛ سسلی حرفلرك زنکینلکنی ایجاب ایتدیرمکده‌در. تورکجه صدائیاتنده سسلی حرفلرك عددی وتکلم اثناسنده ایفا ایتدیکی روللر هم چوق هم مهمدر . تورکجه‌نك تام سسنی وحصوصی آهنکنی چیقارابیلمك ایچون لاتین الفباسنده موجود وروایللری تضعیف ایتمك لازمدر . لاتینجه‌ده‌کی صدالی حرفلرك مقداری [٦-٧] اولدیغنه کوره تورکجه‌ده [١٤-١٦] سسلی حرفك وجودینی قبول ایتمك لازمکلیر .

حالبوکه عرب الفباسنده ؛ برتك همزه ایله عینی زمانده صامت وظیفه‌سی کوره‌ن (و) ، و (ی) حرفلرندن باشقه صدا مدلولی یوقدر .

(أو = EU) سسی وزمانه قیمتی

(او = EU) صائتی تورکجه‌نك اینجه صائتلرندندر . برکلمه‌ده باشده بولوندقلری زمان ، کندیلرندن صوکرا کلن حرفی اینجه‌لتدکاری کبی . . اورتاده بولندقلری زمان کندیلرندن اولکی صامتك اینجه برسسز اولدیغنه دلالت ایدرلر . ق ، ح ، ص کبی قالین صائتلرك نه اولنده ، نه ده صوکنده (او = eu) صائتی بولونماز . چونکه بو حرفلرك اینجه شکللری (ك ، ه) (س) حالنده موجوددر. عرب الفباسنده دیکر صامتلرك اینجه شکللری ایچون آیری حرفلر اولمدیغندن بونلری تلفظ اثناسنده اینجه‌لتمکه مجبور قالمقده‌یز .

(أو = eu) سسلی حرفنك‌ده دیکر سسلیلر کبی ایکی زمانی واردر . تك زمانلی أو = EU ؛ [أورده‌ك] کلمه‌سنده اولدیغی کبی ـ چفت زمانلی او = eu [اوکله وقتی] کلمه‌سنده اولدیغی کبی ـ چفت زمانلی أو = eu صائتنده‌ده ایکنجی زمانی کوسترمك اوزره ، تورکجه املاده

بعضاً چیفت زمانلی (او — u) و (ئی) ده اولدیغی کبی معناسز بر (ك)
حرفی قوللانلمقده‌در .

تورکجه تلفظده پك چوق تصادف ایدیلن برقاچ سسلی حرفك یکدیکرینی متعاقب دیزله‌سی کیفیتی [أو — eu] صائتنده‌ده موضوع بحثدر. بالخاصه غایت سیال و [او — o] ایله [او — u] آراسنده چوق نحیف بر سس اولان [أو — eu] ؛ [او — u] حرفیله برلشدیکی زمانلرده، بوایکی سسی بر برندن تفریق ایده‌بیلمك ایچون چوق اوفاق لحن نوساناتنه واقف اولمق وتورکجه‌نك بو چوق لطیف آهنك تلفظی تثبیت ایچونده هرایکی سسلی حرف ایچون آیری برشکل ومفهوم تخصیص ایتمك لازمدر .

(اوکود) صورتنده یازیلان و (نصیحت ، وصایا) معناسنه کلن تورکجه کلمه‌ده‌کی آهنکه دقت ایده‌لم ؛ باشده (او ـ EU) ؛ اوقدر قولای وسیال برافاده ایله سرعتله (کو) شکلنده یازیلان (او ـ U)یه منقلب اولوویریور. اکر بوچوق حساس صدائی فارقه‌لر تثبیت ایدلمزسه لسانك آهنکی یاواش یاواش تشوشه اوغرایه‌جقدر .

شیمدی‌یه قدر تورکجه‌نك آهنك تلفظنك اولدقچه مضبوط قالماسنی بر آزده‌اوقوما بیلمه‌یەن ننه‌لریمزك، دده‌لریمزك امیلکلرینه وسماعی خاطره‌لرینه مدیونز . فقط بوالفبا ، برعصر دها دوام ایده‌ر وچوجوقلریمزك چوجوقلریده لسانلرینی، یازیلمش کتابلردن اوکرنمکه مجبور قاله‌جق قدر معارف تشمیل وتوسیع ایدیلیرسه ، تورکجه‌نك برچوق خصوصی

آهنكارى ، يازى و املانك قوربانى اولاجقدر. ونته كيم شيمدى يه قدر اولانلرى ده اهمال ايديلميه جك قدر چوقدر. مثلا؛ شوكوزل ، شولطيف (سكود) كلمه وسسنك يازيلمشنه باقلك ؛ باكر و براق موسيقال بر لحنى اولان شو كلمه يى ، يازيلديغى شكليله و عرب لحنيله بر كره اوقومايى تجربه ايتمك بيله تورك فونه تيكينك بو ـامى هيروغليفى پنجه ـ سنده نصل زبون اولديغنى كوسترير : سيال و نحيف تورك صدائياتنك عرب الفباسيله افاده سى؛ نفيس وانجه بر كوزه للكك چوواللرله، پاچارره ـ لرله ستری کبی آجیقلی وظالمانه‌در.

نوط : تورك فونه تيكنك استناد ايتديكى سسلى حرفلر سه ريسى بوراده بيتيور. بوتون بر تفصيلاتك خلاصه سى كوستريپور كه ؛ توركجه؛ سسلى حرفلر اعتباريله چوق زنكين بر لساندر . بزم تثبيتنه مقتدر اوله ـ بيلديكمز سسلردن باشقه، بعض چوق كوچوك سس فرقلرى وتنوعلرى اوله جغنى اميد ايدرم. بالخاصه سسلى حرفلر اوزرنده چاليشمق ايچون سسلرك موسيقى ولحنى قيمتلرى حقنده ده بر آز وقوف لازمدر.شيمدى يه قدر تثبيتنه مقتدر اولديغمز سسلردن مثلا، اوچ نوع [ئه] ايكى نوع [آ] درت نوع [ئى] ايكى نوع [او] ايكى نوع [او] ايكى نوع [او] وايكى نوع [أو] كه جمعاً [١٧] مختلف سس موجوددر.

اوزرنده توقف ايديلمسى لازم كلن مسئله ؛ بو ١٧ سسك مستقل حرفلره مالك اولوب اولامامسى مسئله سيدر . اكر بويله يالكز سسلى حرفلرى ١٧ يه بالغ اولان توركجه نك؛ هر لحنى نوسانانى ايچون اشارت

وحرف وضع ایتمك لازم كلسه، تورکجه الفبابی چینجه‌نك حروفاتی قدر جوغالتمق لازم كله‌جك. تهجی‌ده قولایلغی استلزام ایدرکن بوسفر اوقویوب، یازماعلمنده، یعنی الفبا تحصیلنده‌اوزون برمشكلات صفحه‌سی چیله‌جق. ثانیاً بوقدر رموزی نصل بولاجغز. موجود لسانلر والفبالر بوكا كافی دكلدر. دنیاده موجود الفبا منشألرندن خارج بر نوع یازی ایجاد ایتمك ... بوسبوتون خیالی وفایداسز بلكه مضر برشی اولور. او حالده یاپیله‌جق شی الفبا حرفلری اوزرنده تعدیلاتدن عبارتدر.

چونكه؛ . . . واقعا تورکجه‌نك سسلی حرفلری ١٦-١٧ تنوع ابراز ایدرسه‌ده بو تنوعلر ینه معین آلتی جذلك مختلف نوسانندن عبارت اولمقده‌در.

مثلا [ئی] صائتی؛ قالین، اینجه، قیصه، ممدود اولمق ارزره درت دورلو سس ویره‌كده اولدیغی حالده سسلك جذری ده کیشمز. مثلا بو درت سسدن هر هانكی ایكی سسك آراسنده‌كی لحن فرقی، هیچ بر زمان [ئی] ایله (آ) آراسنده‌كی فرق قدر بارز دكلدر. او حالده اشارات‌اصلیه اوله‌رق ینه لاتین سسلی حرفلری قبول ایدیله‌بیلیر. وبونلرك اوزرینه قونولاجق اشارتلرله سسلی حرفلر جذرلر ینك تورکجه‌ده كچیردیكی نوسانلر، فارقه‌لر تثبیت ایدیلیر.

مثلا آلمانجه‌ده U فرانسزجه‌نك OU سسنه تقابل ایدر. بویله بر سس ایچون یان یانه ایكی حرف قوللانمقدنسه U یی OU دییه قبول ایتمك آلمانلرك دها ایشنه كلمشدر. فرانسزجه (U) یی افاده ایتمك

ایچونده آلمانلر (Ü) اوزرینه (زمه) قویاراق برقولایلق بولمشلردر. تورکجه قدر اولمامقله برابر دیکر ملتلر لسانلرندهده معین سسلی حرفلر خارجنده بر طاقم خصوصی سسلر موجوددرکه؛ اوفاق تفک تعدیلات ایله بونلر تثبیت ایدلمشدر. فرانسزجهده بر نوع (E) سسی ویرهن AI؛ آلمانجهنك فوتهتیك بنیهسندن چوق یراشغال ایدن و(آی) سسنی ویرن (EI)؛ وینه آلمانجهده تورکجهنك ممدود (ئی)سنه بکزهین (IE) شکللری بوتنوعلرك برر فارقهسی اولهرق قبول ایدیلمشدر. مختلف لسانلرده قبول ایدیلان آقسانلرده تنوعلرك تثبیتی ایچون باشقهجه برر قولایلقدر. بو صورتله محدود اولان سسلی حرفلر ایکی اوچ مثلی زنکینلهمش اولویور. بوتعدیلات پك اعلا تورکجهیه نقل وتطبیق ایدیله بیلیر.

لاتینجهنك قبولنه علیهدار اولانلرك سردایتدکلری ادعانك بریسیده بومشکلاتی فرصت اتخاذ ایدهرك ایلری آتیلان برمغالطهدر. مادامکه؛ دییورلر لاتینجهدهده تورکجهنك سسلی حرفلرینی کوسترهجك قدر ووایل یوقدر. مادامکه لاتینجهیی قبول ایتسهكده ینه بر طاقم حرفلر ایجادی مشکلاتنه معروض قالهجغز، اوحالده نیچون تورکجهیی اصلاح ایتمیهلم؟!»

بوفکرده کی سقطلق ایکی دورلودر. برنجیسی؛ لاتینجهنك قبولنی سادهجه سسلی حرفلر اضطراری تلقی ایتمكدر. لاتینجهنك قبولی مجبوریتندهتهجی ضرورتی درجهٔ ثانیهده قالیر.

لاتینجهنك قبولنده اول امرده بر مدنیت زمرهسی یازیسنی آلمق،

ثانیاً مللی وارلغی، یازما واوقوما طرزنده آوروپائی ملتلر ایچنه زورله صوقمق . . شرقایله غربی یکدیکرندن آییران قوتلی علامت فارقه‌لردن بریسی اولان سامی الفبا شکلی وطرز تحریرنی ـ صاغدن صوله ـ اوزریمزدن آتمق . سامی الفبانك صنعت وحرفته ـ مطبعه، داقتیلوغرافی، قولای یازی . . . الخ ـ و اقتصاد ایله قرنفوره هیچ اویمایان تسلطندن یاقامزی قورتارمق . تهجی ، قرائت واملا ضرورتی ایچونده لاتینجه‌نك قبولی بر امر مجبردر . تعدیلات یاپمق لازم کلسه بیله، لاتینجه‌ده هیچ اولمازسه اوزرنده تعدیلات یاپیله بیله‌جك بر زمین، جذری و اساسی بر چوق اشکال وار . . . بوکا مقابل عرب الفباسنده برتك کلمه بیله یوقیا . . .

ثانیاً: لاتینجه حرفلری قوللانان مختلف ملتلرك صدالی حرفلر اوزرنده یاپدقلری تعدیلات طوپلانیله‌جق اولورسه، الده ایدیله‌جك تنوعلر تورکجه‌نك سسلی حرفلری ایچون یه‌تر وآرتار بیله .

تره‌مالر، آقسانلر، مرکب حرفلر ... الخ موجود سسلی حرفلرك عددینی اوچ، درت مثلنه ابلاغ ایدر. الفبا حقنده دوشونوله‌جك هر درلو چاره‌لر، اصلاحات وتعدیلات ایچون اول امرده لاتینجه‌نك قبولنی؛ ضروری براس الحرکه دییه تلقی ایتمك وبواساس اوزرنده یورومك لازمدر. باشقه درلو مناقشه‌لر دکل تصورلر بیله؛ بی‌سود وفایداسز خیالات ایله وقت کچیرمك دیمکدر.

تورکجه‌نك محتاج اولدیغی سسسز حرفلر

سسز حرفلرك تورك آهنك صدائیسنه توافق ایده‌ن تبوعلری:

تورکجه صدائیانده سسز حرفلرك موقعلری:

اکثریتله مخرجلرینی؛ دوداق، دیل ودیشلردن آلان سسلردن عبارتدر. مخرجلرینی دوداق حرکتلرندن آلان سسز حرفلر زمره‌سی شونلردن عبارتدر. ب، پ، م ؛: دوداق ودیشلرك اشترا کیله‌سسله‌نه‌نلر و، ف ؛ : دیل ودیشلرك مشترك حرکتلریله د، ت ؛ : دیش آره‌لرندن ودیشك اهتزازندن حصوله کلن سسزلر که تورکجه صدائیاتنك استنادکاهیدر ـ ی، س، ز، ش، ج، چ .. دیلك مستقل حرکتلرندن د . . . دیلك قبه‌الحنکله اشترا کندن ل . . بورون یوللرندن ؛ ن ، ك ؛ خنجره مدخلندن ق ، ك ؛ تضییق صدرله مترافق زفیری برسس اولان (ه) دن عبارتدر .

نوط : بوتون بو مباحث وسسز حرفلرك مخرجلری حقنده تفصیلات ایچون ایکنجی جلده مراجعت ایدیکز .

نوط : ه ، ح ، خ حرفلری حقنده‌کی تفصیلات بو جلدك مقدمه‌سنده‌در. تورکجه‌ده (ه) یی (ئه) نك برتنوعی واستحاله‌سی اوله‌رق قبول ایتمك مجبوریتنده‌یز . اصل تورکجه کلمه‌لرك بنیه‌سنده بویله خنجره‌یه یاقین یاخود خنجره‌وی اولان سسلر یوقدر. خنجره‌وی سسلرایله زفیری اهتزازلردن

تولد ایدن صدری سسلر ، مخرجلری و صورت تشکللری اعتبار یله بر نوع (جهد) ی استلزام ایتمکده‌درلر.

حالبوکه تورکجه‌نك لحنی بنیه‌سنده بویله کوچلکله و ایقینمه‌لرله چیقان سسلرك یری یوقدر . تورکجه‌نك سسز مخرجلری ، دوداغه چوق یقین اولان خفیف وسویلنمسی چوق قولای اولانلردر. بونکچون تورکجه‌نك بو خاصه‌سی سیالیت و سهولت کبی بر فائده‌یی محتوی اولمغله برابر ، طنانیت وموسیقی آهنکی نقصانیسی اعتباریله بر نوع قصوریده محتو یدر . خنجره‌نك شدتله تقلصنی واهمیتلی بر جهدی استلزام ایده‌ن (ق) حرفیده آناطولی تورکجه‌سی صدائیاتنه صوکره‌دن داخل اولمش بر حرفدر . تورکجه‌ده شامل اولان سس (ق) ه نظراً تلفظی داها آز زحمتسز اولان (غ) سسیدر .

وحالا آناطولینك لسان وادبیات کولتورندن خارج بویوك بر اکثریتنده تسکام صداسی اوله‌رق (ق) ك یرینی اشغال ایتمکده‌در .

آناطولیدن استانبوله کلمش طلبه‌لرك ، ایشجیلرك (ق) تلفظ ضرورتی قارشیسنده مضطر قالدقلری تلفظ کوچلکارینی ، (ق) ی اکساژه‌ره ایده‌رك ایقینتیلی کولونچ برشکله صوقدقلرینی بیلیرز . هله ولایات شرقیه اهالیسیله قونیه ، قیصری ، ملاطیه کبی اسکی بر کولتوره مالك اوجاقلردن استانبوله کلنلر یکرمی اوتوز سنه استانبولده اوتوردقلری ، تحصیل ، تربیه واختصاص صاحبی اولدقلری حالده بعض حرفلره قارشی موجود مؤسس صدائی تعامللرینی ترك ایتمکه موفق اولامامقده‌درلر .

(ر) حرفی ده تلفظی کوچ اولدیغی ایچون کویلرده همان همان متروك
کبیدر . سسلی و سسز حرفلردن مرکب اولان تورکجه ، کلمه و جمله
آهنکی استقامتی اعظمی قولایلغه ، اختصاره دوغری کیدن بر آهنکدر .
مثلا بزم :: یاپیورمی سسیله افاده ایتدیکمز سوأل جمله سنی کویلو ؛ (ناپیك)
جمله سیله اعظمی بر اختصاره تابع طوتار . بو صورتله :: یاپامقده می جمله سی
(ناپ جان) ؛ اورادا قالدی جمله سی [اوردا آلدی] ؛ :: ایده جکسه می سوألنی
(نیتجه‌ك) حالنه صوقولمشدر . شرق ولایتلرنده ، قسطمونیده والحاصل
اسکی تورك ثاقفلرینك اجتماعی و علمی تحوللره ، انقلابلره معروض قالمادیغی
قواپیه‌لرده (ر) همان همان هیچ تلفظ ایدیلمز ::

شرقده آلیور ، کیدیور : تصریفلری (آلی) ، (کیدی) شکلنده
سویلنیر . کولتور ، معارف ، کورکو . . . الخ اعتباریله چوق کری
قالان بعض کویلرده کلمه بنیه‌سنده سسز حرفلرك عددی ه . ب ، س کبی
اوچ بش قونسونه منحصر قالمشدر . مثلا ئه کمك کلمه‌سی آناطولینك بر چوق
امی مناطقنده (ئه‌پمه‌ك) حتی (ئه‌ئمه‌ء) صورتنده ؛ تکمه : (ده‌ئمه)
صورتنده سویلنیر . . استانبولده بیله محله قادینلریله تحصیلسز چوجوقلرك
دیلی بر تورلو (مه‌كته‌ب) ، (په‌له‌رین) ، (په‌ی‌نی‌ر) کلمه‌لرینه دونه‌مز .
(مکتب) ه مه‌تته‌ب ، (پله‌رین) ه پله‌ندیر ؛ (په‌ینیر) ه په‌ندیر دیمك
داها قولایلرینه کلیر .

بونلر ادبی رلسانی تورکجه‌نك فونه‌تیك قصورلرندن دکل ، عصرلرجه

مدت کویلرده، بوزقیرلرله، قوپ قورو چاتلاق داغلر، یتاقسز آزغین نهرلرله محصور قالمش ابا عن جد امی بر کویك نسلدن نسله آرتان کورکوسزلك ، حرکتسزلك ، احتیاجسزلق ایچنده کورلهشهن کلمه، افاده ، دویغو وعلاقه مرکزلرینك سنهدن سنهیه ضموریله حصوله کان بر نوع کریلهمه ، یبانیلهشمه ، ابتدائیلکه رجعت فلاکتندن باشقه بر شی دکلدر . چونکه بو کویلیلردن داها چوق اسکی اولان تورکجه کلمهلرده بز بو حرفلری و بو سسلری بولویورز .

ساده سسلی حرفلرله قونوشان اقوام ابتدائیه سویهسنه رجعت دیمك اولان بوحال؛ برخطردر. بر ملتك لحنیاتنده سسز حرفلر نقدر چوق تنوع ایدهرسه ، تکلم و افاده میخانیکیتی نقدر مکمللهشیرسه او ملتك لسانی وطرز بیانی اودرجه ایلری کیدهر .

بو أجلدن ق . ژ کبی تورکجهیه صوکرهدن کیرمش کلمهلری طی وطرح ایتمهملی، بالعکس تأسیس وتقریر ایتملیز . تورکلرك هر لسانی قولایجه سویلهمك وهر شیوهیی تقلید ایتمك ایچون طبیعی بر استعدادلری موجوددر . دیکر ملتلردن هیچ بریسی کندی لساندن غیری اولانلره قارشی تورکلر قدر موافق وموفق بر تلفظ وشیوه قابلیتی کوسترهمهزلر. بو استعداد لسانمزك آهنك و طنانیتنی یوکسلدهجك ، آهنکدار و طنان قونسونلر ایله اوکا موسیقی وشعره اویغون بر سیستم ویرهجکدر .

تورکجهنك سسز حرفلرینی دهقالین، اینجهدیه‌ایکی قالیتهیه تفریق ایتمك لازمدر. یالکز تورکجه سسز حرفلرك قالینلق واینجهلکلری ؛ بر قسمنك اساسی

و بنیه‌وی ، دیگر بر قسمنك ده اضافی و تالی در. بو کونکی الفباده اینجه و قالین اوله‌رق ایکی درلو شکلی حائز و جذراً مشترك اولان حرفلر شونلردر. (ت، ط) (ق، ك) (ح، ه)، (ص، س) بونلردن مثلا (ت) بی اله آلهلم (ت) حرفی A . O ، OU کبی قالین صائتلرك ماقبل و مابعدلرنده بولوندیغی زمان، یاخود قالین هجالرله دوام ایدن بر کلمه ایچنده اخذ موقع ایتدیکی وقت قالین «ت» یعنی «ط» سسی و یرمکده‌در. «تاوان، آتا.. توپراق، توپوق...» کلمه‌لرنده اولدیغی کبی.

بالعکس i . e . u . eu اینجه سسلریله مشترك و مناسبتدار اولدیغی وقت اینجه «ت» سسی ویرمکده‌در. عرب الفباسنده‌کی بو حرفلرك وجودی شبهه‌سز تورکجه‌نك سسز حرفلری بنیه‌سنده‌کی بو اضطرار دولاییسیله دکل؛ عربجه‌نك بنیه‌سنده آیری آیری سس وظیفه‌سی کوردیکی ایچون بر اثر تصادفدن عبارتدر.

مثلا (i) اینجه صائتیله برلشه‌رك تماماً اینجه «ت» سسنی ویردیکی حالده «طیرناق» کلمه‌سنده حقسز اوله‌رق قالین «ت» یعنی «ط» قوللانیلمشدر. بالعکس ماقبل و مابعدنده A قالین صائتیله برلشه‌ن و بو صورتله قالین «ت» «ط» ایله یازیلماسی لازم کلن «آتا» کلمه‌سنده‌ده اینجه «ت» قوللانلمشدر. هله «آطه»، «اوطه» کلمه‌لرنده (ط) نك وجه استعمالنی و مناسبتنی آنجق جناب اله بیلیر!!!... دیمك که بو حرفلرك وجودی تورکجه‌فونه‌تیکنه توافق اعتباریله دکل عربجه‌ده موجود ایکی شکلدن هر بریسنك کلیشی کوزل بر یرده استعمالندن عبارتدر.

تورکجه‌ده یالکز « ت » « ك » ، « ه » دکل بالعموم سسز حرفلر بویله چفت مدلوللی مستقل شکاره محتاجدر . چونکه هر سسزك یکدیکرندن چوق فرقلی ومستقل سسلری واردر.

دیکر لسانلرده؛ مثلا فرانسزجه‌ده « T » حرفی ایستر قالین صائتله ایستر اینجه صائتلرله برلشسون اصلی آهنکدن برشی غائب ایتمز. فرانسزجه ta ضمیر شخصیسنده T صائتی A قالین سسیله برلشدیکی حالده تورکجه- (تاوان) کلمه‌سنده‌کی (تا) سسنی ویرمه‌ز.

ta ضمیر شخصیسنی تورکجه آهنك تلفظیله اوقومق، کولونج بر فرانسزجه سویله‌مك اولور.

ینه مثلا فرانسزجه‌ده ta ضمیر شخصیسیله tu ضمیر شخصیسنده معین « T » حرفی « A » « U » کبی اینجه وقالین ایکی مختلف سسلرله برلشدیکی حالده اساس « تون » نی محافظه ایدر، دیکر بتون حرفلرده بویله‌در.

حالبوکه تورکجه‌ده قالین « ت » یعنی « ط » ایله E، i ، u ، Eu سسلرینی برلشدیرمك امکان خارجنده‌در. « طه » شکلی قطعیاً اوقونماز بر املادر.

واقعا « آطه »، « اوطه »، « خریطه » . . . الخ کبی ط قالین صامتنك « ه » اینجه صائتیله اختلاط ایتمش کبی کوروندیکی شکللر موجود ایسه‌ده تصوت نقطهٔ نظرندن بونلرك حقیقی قیمتلری « آدا » ، « اودا »، « خاری‌تا » صورتنده‌در که بو کونکی املاده یاواش یاواش بوشکللر غالب کلمکده‌در.

یونك کبی « ق » قالین حرفی ده هیچ بر زمان É، i، u، Eu اینجه
سسلریله برلشه‌مز. بو کاعائد تفصیلاته ایکنجی جلدده تصادف ایدیله‌جکدر.
صاغر دیلسزلره « ق، ك » سسلرینك پك اینجه اولان فارقه‌سنی نصل
آکلاته‌جغمی دوشونورکن، « ق » حرفنی E اینجه صائتیله برلشدیردیکم
زمان کندیلرندن « که » سسنی چیقاردقلرینی کوردم. وچوجوقلره بو
شکللرك ایکی مختلف سس دکل، معین بر حرفك قالین صائتلرله ویا اینجه
صائتلرله اختلاط ایتدیکنه کوره آلدیغی ایکی قیمتی اوله‌رق کوستردم.

[کامل، کاتب، کاغد، کافی، کاشانه] کلمه‌لرنده واقعا « ك » حرفنك
قالین سسایلرله برلشمش شکللرینی کوریورز. فقط بو کلمه‌لرك هیچ
بریسی تورکجه دکلدر. ئوز تورکجه کلمه‌لر ایچنده هیچ بویله بر « کا »
سسنه تصادف ایتمیورز.

بو کلمه‌لر بیله اصل تورك خنجره‌سنده مللی اولان سسلرینی غائب ایدرلر.
فارسیجه « کوشه » کلمه‌سنده « ك » اینجه صامتی « Ou » قالین صائتیله
برلشدیکی حالده، تورك صدائیاتنده بو « Ou » قالین صائتی « EU »
اینجه صائتنه تبدل ایتمشدر. اونك ایچون بز « کؤشه » دیرز.

یوقاریکی مثاللر بزه بو مسئله‌نك ایکنجی صفحه‌سنی ده حل ایدرلر.
یعنی دیکر لسانلرده بو نوع حرفلر مستقلاً بر ر سس اوله‌رق موجوددرلر.
عربجه‌ده « زورقی » کلمه‌سنده‌کی « قی » « طبله » کلمه‌سنده‌کی « ط، ل »
کبی ... واقعا تورکجه کلمه‌لرده‌ده ؛ مثلا « آرابانك اوقی قیریلدی »
جمله‌سنده‌ده بز ؛ « ق » قالین صائتنك « ئی » ضمیریله برلشدیکنی

گوروپورز. فقط بو « ئی » عادتا « ou » سسی ویره‌ن قالین بر صائتدر.
بو تورکجه‌ده‌کی « قی » یی « زورقی » ده‌کی « قی » کبی اوقوماق
اراده‌کی تصوت فرقنی درحال تبارز ایتدیریر.

بواوچ حرفك عرب الفباسنده تصادفاً اینجه وقالین شکللری بولنمشدر.
حالبوکه دیگر یگرمی‌یی متجاوز سسزلر تك شکلله قالمشدرلر.

مثال اوله‌رق ساده‌جه (ل) حرفنی أله آلهلم.

(ل) حرفنك قالین صائتلرله برلشدیکی زمان چیقاردیغی سس ایله
اینجه صائتلرله برلشدیکی زمان چیقاردیغی سس آراسنده [ق ـ ك]
یاخود [ط ، د] سسلری آراسنده‌کی فرقلر قدر بارز لحن نوسانلری
واردر. بویله اولدیغی حالده بوگون هر ایکی (ل) ی عینی شکلده
یازیپورز. اراده‌کی سس فرقنی‌ده سماعه ترك ایدییورر. صاغر دیلسز
چوجوقلرده سماعی محافظه‌نك هیچ یاردیمی اولمدیغی ایچون اونلری معین
اولان الفبا حرفلریله تورك آهنك صدائیسی اوزرنده تکلم وتصوت
ایتدیرمك ایچون چوق مشکلات چکیورم. (آل) کلمه‌سنده‌کی (ل)
ساکنیله (ئه‌ل) کلمه‌سنده‌کی (ل) ساکنی اراسنده نه بویوك سس فرقی
واردر. حالبوکه (ل) حرفنه معین برمخرج ویره‌ن چوجقلر، (آل)
کلمه‌سنده‌کی، قالین ودولغون (ل) ی‌ده (ئه‌ل) کلمه‌سنده‌کی اینجه ومنحفض
(ل) کبی تلفظ ایدییورلر. (آل) و (ئه‌ل) کلمه‌لرنده (ل) مخرجنك
نصل تحول ایتدیکنی، لسانك وجوف فمك تلفظ اثناسنده آلدیغی وضعیتلری
تجربه ایده‌رك اکلایابیلیرسکز.

[آل ، آلمق ، لامبا لودوس ، دولو] كلمه‌لرنده‌كی (ل) ملرك مخرجلری جوف فمك چوق منبسط و اسانك آنجق كوچك بر قسمنك قبه‌الحنكه ارتكازيله وجود بولديغی حالده ؛:

(ديل ، ليمون ، سيلكی ، ايلك) كلمه‌لرنده‌كی (ل) حرفنك مخرجنده جوف فم منقبض و ديل ايله قبه‌الحنك آراسنده مسافه والتصاقات چوق دارالمش اوله‌رق بولونور.

بو صورتله ايكی مختلف مخرجه عرض احتياج ايده‌ن بر حرفك، ايكی مختلف شكلی اولمسی ده ضروريدر . (L) : حرفی تورك‌جه (ل) ه‌ تقابل ايتديكی حالده بر تك سسی محتويدر. قالين صائتلرله ده اينجه صائتلرله ده عينی سس چيقارير. مثلا فرانسزجه (LA) حرف تعريفده (Â) حرفی (A) قالين صائتيله برلشديكی حالده چيقارديغی سس تورك‌جه‌ده « لاپا » كلمه‌سنك اولنده‌كی « لا » سسيله فرسخ فرسخ آيريلير . . .

فرانسزجه‌نك (LA) لرينی تورك آهنك وشيوه‌سيله اوقوماق پك كولونج اولور . ـ ارمنی فرانسزجه‌سی كبی ـ او حالده تورك‌جه‌نك صائت شكللری وفارقه‌لری نصل اولميدر ؟ . . .

مادام كه؛ « ق، ط، ص، ح » كبی قالين سسلی حرفلرك « ك، ت س، ه » كبی اينجه شكللری الفباده موجوددر . او حالده ديكر حرفلر ايچون‌ده بويله بر (ديكر شكل) بولمق ايجاب ايدر. بو ضرورت بالخاصه تورك‌جه‌يی شكل مكتوبيله اوكره‌نمكه مجبور قاله‌جق اولان اجنبی وغير ملليلر ايچون بر امر اضطراريدر .

اجنبیلر تورکجه کلمه‌لری لاتینجه حرفلرله یازدقلری و تهجی‌ده هیچ بر قصور یاپمدقلری حالده بو کفایتسزلك یوزندن تورکجه آهنکنه بر دورلو یاقلاشامامقده‌درلر. مثلا: آلمق کلمه‌سنی بر فرانسز (Almak) طرزنده کندی (L) حرفیله کندی (M) : حرفیله تلفظ ایدرسه، غریب بر تورکجه اولور. بو کلمه‌ده (L) حرفیده (M) حرفیده قالین صائتلرله برلشدیکی ایچون قالین بر صورتده تلفظ ایدیلمك لازمکلیر. ثانیاً تورکجه قوناشان غیر مللیلر، حتی روم ایلی و کریددن هجرت ایده‌نلرده تورکجه‌یی بویله سویلکده‌درلر. تورکجه‌یی یازی‌ایله اوکره‌نمکه مجبور قالانلر ایچون شیوه‌یی بولمق فوق‌العاده مشکلدر. چونکه شیوه‌یه توافق ایده‌ن مدلوللر یوقدر. بز جبرانی و سماعی بر طاقم قابلیت و ملکه‌لرله شیوه‌یه صاحب اولیورز. فقط بو قابلیتدن محروم اولانلر ایچین نقدر مشکلات وار آکلامالی‌یز.

مدنی ملتلر؛ لسانلرینی، عینی زمانده بر تمثیل سلاحی اوله‌رق ده استعمال ایدییورلر. هر ملت لسانینك تکاملنده، اولا کندی افرادینك احتیاجلرینی، ثانیاً دیکر ملتلره قولای کله‌جك شکللری بولمغه اوغراشمقده‌درلر. بر لسانك دیکر ملتلر طرفندن تکلمی؛ او ملتك تمثلنه دوغری بر آدیمدر. هم‌ده دیو آدیمی...

تورکجه سسسز حرفلر اوزرنده بر تعدیلات یاپمق ایستنیرسه سسلی حرفلری درحال تضعیف ایتمك اساسنی قبول ایتملیدر. بویله اولمدیغی تقدیرده ق، ص، ط، ح، حرفلرینی‌ده الفبادن طی ایتملیدر. چونکه،

بو حرفلر عربجه‌ده هر درلو صائتلرله سویله‌نیلن مستقل سسلر اولدیغی حالده تورکجه‌ده یالکز ، A ، O ، OU سسلر یله تلفظ و التصاقی قابل اولان حرفلردر . مثلا تورکجه‌ده « س » حرفی « ص » حرفنك اینجه شکلی اولدیغی حالده عربجه‌ده بالعموم سسلرله برلشه‌ن مستقل بر حرف موقعنده‌در . تورکجه‌ده « س » حرفی هیچ بر زمان OI و وایلیله برلشمه‌دیکی حالده عربجه‌ده « سوق = چارشی » کلمه‌سنده اولدیغی کبی پك اعلا برلشه بیلمکده‌در .

« سوقاق » کلمه‌سنی بز « س » ایله یازدیغمز حالده تلفظده « صوقاق » صورتنده اوقوروز. عرب تجویدینه مراقلی اولان قدما؛ سوقاق کلمه‌سنی اینجه « س » ایله اوقومغه فرط جهدلرندن، نهایت زواللی کلمه‌یی؛ « زوقاق» شکلنه صوقمشلردر که؛ حالا طاپو اداره‌لری وپولیس قره‌غوللری املاسنده بو شکلنی محافظه ایتمکده‌در .

بو ضرورت قارشوسنده ، هر حرف ایچون مستقل ایکی شکل وعلامت ایجادی نه قدر قابل تطبیق اولاجقدر ؟ . . .

شبهه‌سزکه بوطرز قطعیاً قابل تطبیق دکلدر . حرف ایجاد ایتمك و صوکره اونی عامه به قبول ایتدیرمك ، چوق کوچ مسئله‌لردر . چونکه حرفلر حال حاضر مدنیتلرینك، حتی دینلرینك فوقنده واوزاغنده برزماندن بزه‌قدر کلمش شکللردر. اونلرك؛ اوزون عصرلرك، استحاله‌لری قدرتیله آلدقلری شکللری وتعدیلاتی برلحظه‌ده یاپیویرمه‌ك پك مشکلدر.

ثانیاً : الفباده مقبول اولان طرز؛ ممکن مرتبه آز شکلدر . سسلی

حرفلر بحثنده سرد ایتدیکمز مطالعه‌یی بوراده‌ده درخاطر ایتملی‌یز .

تورکجه‌نك بوتون سسلی وسسسز فارقه‌لرینی ، مستقل شکللر حالنده تثبیت وایجاده قالقشمق چیقماز بر یولدر. تعبیقاتسز و کوج بر ایشدر.

الفباسی یوزلرجه حرفلردن عبارت اولان بر لسانك اوقویوب یازیلماسی‌ده کوچلشیر . موجود الفبا شکللرندن‌هیچ بریسنده، تورکجه فونه‌تیکی تطمین ایده‌جك مقدارده حرف مالزمه‌سی بولونامیه‌جقدر .

کرك قبولنی مجبوریت تلقی ایتدیکمز لاتینجه‌ده، کرك عرب الفباسنده بویله برطاقم حرفلر علاوه‌سنه قالقیشمق ؛ بو الفبالرك بنیه‌سنی واشکالنی کاملاً تغییر ایتمك دیمکدرکه؛ یکی بر الفبا ایجادی داها اهون براختراع اولور.

مثلا «ل» حرفنی أله آلالم. بونك لاتینجه‌ده اسمی « ئه‌ل » عربجه‌سی « لام » در وشکللری‌ده معیندر. مثلا « ل » حرفنك قالین شکلی ایچون نصل بر قاریقاتور ایجاد ایدیله بیلیر؟.. نصل یکی براسم طاقیله بیلیر؟.. الفباضرەسنده « ق، ك » دیدیکمز کبی برده « لام، لوم » می دییه‌جکز!..

بوخصوصده خاطره توارد ایدن چاره‌لرك هپسی بلا استثنا کولونجدر . یکانه‌چاره، سسسز حرفلری موجودلری ایله برابر ابقا وقبول ایتمکدر . تعدیلات ؛ فضله برنی علاوه‌سی اصولندن زیاده موجود اشکالك کوچولك فارقه‌لرله مفهوملرینی ده‌کیشدیرملك اوله‌جقدر . اساساً الفبا دیدیکمز جانسز ومعناسز اشکال بذاته بر شی افاده ایتمزلر . آنجق بزم اونلره ویره‌جکمز اضافتیلرله بر شی، بر سس ، برمفهوم اولورلر . او حالده مثلا لاتینجه‌ده ماژوسکولله، مینوسکولله یازیلان حرفلرك؛ تورکجه‌ده

ماژوسکوللرینی قالین سسلره، مینوسکوللرینی اینجه سسلره تخصیص ایتمك مقصدی افاده‌یه کافی کله‌جکدر.

اساساً تورکجه کلمه بنیه‌سنده؛ قالین هجا ویا سسلرله باشلایان کلمه‌لرك دیکر بتون حرف وهجالری قالین اولمسی؛ عادتا لایتغیر بر **آهنك قانونی** اولدیغندن، بعضاً باشده‌کی برتك حرفی ماژوسکولله یازمق؛ بتون کلمه‌نك قالین اوقونه‌جغنی اشارته کفایت ایده‌جکدر.

مثلا « قورو » کلمه‌سنده باشده‌کی « ق » ی ماژوسکولله کوسترمك دیکرلرینك سسنی ویرمکه کافیدر.

بویله بسیط بر تعدیل ایله، قبول ایدیله‌جك لاتینجه الفباسنده، موجود اولان سسسز حرفلر، تورکجه‌نك بنیهٔ صدائیسنی افاده وتطمینه قادردر. لاتنجه معارضلرینك اولواورته‌سردایتدکلری مالایعنی اعتراضلردن بریسنی‌ده بوسسسز حرفلر تشکیل ایتمکده‌در.

— **نوط** : حتی حرفلرك هانکیسی سسلی وسسسز اولدیغنی فرق ایتمه‌ینلر بیله معارضلر میاننده‌در!

حالبوکه قالین واینجه شکللرندن صرفنظر ایدیلیرسه، جذر واساس اعتباریله تورکجه‌ده موجود سسسز حرفلر، دیکر ملت لسان والفبالرنده موجود اولان سسسز حرفلردن چوق دکل بالعکس آزدر. تورکجه غیر منصرف وهجائی بر لسان اولدیغی ایچون سسلی حرفلری چوق، سسسزلری ایسه آزدر.

سسسز حرفلر، ساکن حرفلر تلفظ وتکلم ادوار طبیعیسنده تاریخ صیره‌سیله اك صوك اولانلردر. هجائی بر رتمله تلفظ ایده‌ن ملتلرك

لسانی ، انصراف سیستهمنه داخل اولامامش، ابتدائی لسانلردن صاییلیر.
تورکجهده فعللرك برتك شکلی ومعین زمانلری ایله معین تصریفلری موجوددر .

حالبوکه عربجهده ، برفعل یوز قالبه کیرهر . عربجهده کلمهلر بیله اولچو ایلهدر. اعتراف ایتمهلیکه؛ تورکجه انصرف نقطهٔ نظرندن ابتدائی در.
وجوب و التزام متعدیلرینك لسانمزدهکی شکللری ، احتیاجه کوره اویدورولمش زوراکی شکللردر. ایندیرمك ، ایندیرتمك. . . الخ کبی
ن ، ق ، ر ، ژ ، پ کبی برچوق صامتلر بیله تورکجهیه ، تورکجهنك تاریخنه نظراً - چوق یقین برماضیده داخل اولمشلردر .

بوکون «ن» ایله اوقودیغمز برچوق شیلر؛ اصل تورکجهده «ن» ه نظراً داها ابتدائی وقاریشیق اولان « ك » ایله تلفظ ایدیلمکده ایدی .

نوط — ایکنجی جلد « ن » بحثنه مراجعت ایدرسهکز تفصیلات بولاجقسکز.

آشاغییه درج ایتدیکمز جدولده ، المزدهکی حقیر الفبانك ایچنده بیله تورکجه نبیهٔ صدائیسنه داخل اولمش کلمهلرك نه قدر آز اولدیغی کوروله جکدر .

تورکجه سسی بنیه‌سنه داخل اولان حرفلر

ب
پ
ت
ج
چ
ح ـ یالکز عربجه کلمه‌لره مخصوصدر
د
ر
ز
س — ص ایله برابر بر حرف
ش
ف
ك
ل
م
ن
و
ه ؟

ی

۱۸ حرف

لزومسز و معناسز حرفلر

ث
خ
ذ

ژ . . . تورکجه‌ده آنجق محدود فرانسزجه کلمه‌لرك تلفظنده استعمال ایدیلیر.
ص
ض
ط — « ت » نك قالین سسی
ظ — « ز » نك قالین سسی
ع
غ
ق : ك قالین شکلی
ه ؟
لا . . . مستقل بر حرف اولمق ایچون تورکجه‌ده هیچ بر مجبوریت یوقدر . مرکب حرفلرك مستقل اولا بیلمسی ایچون لسانك کلمه بنیه‌سنده صیق صیق وچوق چوق موقع اشغال اتمسی لازمدر « لا » حرف مرکبی، عربجه‌ده چوق کچر . . فقط تورکجه‌ده پك آزدر .

۱۳ حرف

کورولیورکه، اساس وجذر اعتباریله تورکجه سسز حرفلر پك محدوددر. لاتینجه حرف جذرلرنده بواون سکز حرفك اساسی بوتون سسلرینی واحتیاجلرینی تضمین ایده‌جك قوت وکفایت واردر.

نوط: تورکچه‌ده لاتنجه وعربجه الفبا شکللرنده موجود اولمایان برسس جذری موجوددرکه اوده صاغر اوقونان [ڭ] در.

چیچك معناسنه کلن [کول] ایله احتراق بقایاسی معناسنه کلن [کول] ده‌کی ایکی [ك] یکدیکرندن چوق آیری سسلر چیقارمقده‌در.

سرت وکسکین [ك] حرفی [ق] حرفنك اینجه شکلی اولدیغنه کوره بو صاغر وکونت [ڭ] نه‌در ؟ دییه دوشوندم. چونکه بوصاغر [ڭ] ده اینجه برشکلدر. واصل اولدیغم نتیجه، بوکونت وصاغر کافك اسکی تورك فونه‌تیکنده (ق) یرینی طوتان [غ] حرفنك اینجه شکلی اولدیغیدر. کسکین [ك] نصل سرت اولان (ق) حرفنك اینجه سسی ایسه کونت (ڭ) ده (ق) ه نظراً کونت ومات اولان (غ) ك اینجه شکلیدر.

آنادولیده اکثریا (ق) یرینه (غ) قوللانیلدیغی کبی سرت (ك) یرینه‌ده کونت وصاغر (ڭ) قوللانیلمقده‌در.

(کندی) کلمه‌سی استانبولده کسکین کافله، آنادولیده کونت وصاغر کاف ایله سویلنمکده‌در.

بن واصل اولدیغم مثبت نتیجه‌لره کوره (ق) موجود ایکن (غ) حرفنی قبول ایتمیورم. چونکه بوکونکی ادبی شیوه‌ده (ق) (غ) یرینی طوتمش وغالب کلمشدر. فقط (غ) حرفنك اینجه سسی اولان صاغر (ڭ) ی آیری بر حرف اولارق تورك الفباسنه علاوه وادخاله مجبورز.

چونکه رسمی وادبی لهجه‌ده صاغر (ڭ) ایله افاده ایدیلن کلمه‌لر وسسلر کسکین (ك) دن داها زنکین وزیاده‌در.

لاتین الفباسنده بزم صاغر کافك یرینی طوته‌جق چوق موافق برسس، آلمان الفباسنك [غه g] حرفیدر.

بوحرفلره هم بعضاً یازمق اضطرانده قالدیغمز اسکی شیوه‌نك [غ]حرفنی عمرده (غ) نك اینجه شکلی اولان صاغر (ڭ) ی افاده ایده‌بیلیر.

نوط. لاتنجه‌یی حرارتله مدافعه ایده‌نلر - حتی الك اسکی واك حرارتلی مدافعلر - بیله آهنك ، فونه‌تیك ، تکنیق و بنیۀ انصرافیه کبی مسئله‌لرده‌کی اختصاصسزلقلری ، نقصانیلری دولاییسیله بویوك خطالره دوشیورلر. مدافعلرك بوخطالری ، بالذات معارضلرك سفسطه‌لرندن دها قوتلی منفی دلیللر اولویور.
بونلردن بردانه‌سی ، لاتنجه‌ده بعض تورکجه حرفلرك بولونمادیغی ، ازجمله (ع) حرفی ایجاد ایتمك لازم کلدیکنی غزته‌لرله اعلان ایدییوردی . بونوع مدافعلرك یاپدیغی ، دکه معارض بجره‌مه‌ز !...

نوط — « سسلر اوزرنده چالشمق ایچون برچوق معلوماته ، ور « سس لابوراتواری » نه احتیاج واردر. بولابوراتوارده ؛ مختلف آلات صوتیه دیاپازونلر ، طنانه‌لر و الات موسیقیه ایله برابر بر « فونوغراف » بولونملیدر . مؤسسه‌ده کوچوك مقیاسده بر سس لابوراتواری تشکیلی ایچون اوغراشیورم .
بویوك بر نقصان اوله‌رق برفونوغراف تجهیزاتنه مالك دکلز. دیکرلری امکان داخلنده تأمین ایدیلمشدر.
سسلرك الك کوچوك فارقه‌لرینی ، بالخاصه تورکجه‌ده سسز حرفلرك قالین وانجه نوسانلرینی بوجهاز واسطه‌سیله تثبیت ایده بیله‌جکز. بوجهاز ؛ بر بورویه مربوط بر تامبورك اوجنده‌کی ابره واسطه‌سیله سرتلشمش بالموملدن بر اسطوانه اوزرینه تلفظ ایدیلن حرفلرك اهتزازلرینی قید ایتمکده‌در.
بورو آغزه تطبیق ایدیله‌جك شکلده اوللی واسطوانه منتظم برسرعتله

دونمەلیدر . اسطوانه اوزرنده زمانی وتیز پردەلرله پس پردەلری کوستره‌جك تقسیمات یاپیلملیدر.

هوا تضییقیله ایشلەین چالغیلر « آرمونیك » کبی ودیللی دودوکلرده لابوراتوارك مالزمەسندندر. مونیخ ملی موزەسنك طبیعیات قسمنده، صدائیات صالوننده بودودوکلردن موجوددر. دودوکلره مربوط اولان هوا قورصاقلری، ودودوکلرك دیللری اوصورتله تنظیم ایدیلمشدرکه؛ بودودوکلردن هر بریسی، سسلی حرفلردن بریسنی چیقارمغه موفق اولویوردی.

الفبانك اصلاحی مسئلەسی؛ هردرلو علمی اساسلرله برابر لابوراتوارلره وتکنیفه عرض احتیاج ایدن معظم ومعضل بر ایشدر.

تکلم قصورلرینه مقدمه اولەرق یازدیغم فصلی بوراده بیتیریرکن؛ لسان والفبا مسئلەسنك وقوف وسعی ایستەین عظمتی قارشیسنده بر داها اوزون اوزون دوشونمکه مجبور قالدم. بتون بیلدیکم شیلری پك ناقص کوردم. بیلمەدیکم شیلر اوقدر چوق که؛ بویازیلری باشدن باشه بر قلمله چیزمك ونسیانه آتمق احتیاجلرینی بیله دویدم. فقط دوشوندمکه، باشلانغیجلر جسارتلر.....

دواملی بر سعی ایله قصورلریمی ، نقصانلریمی تلافی ایدەبیلەجکم . بعض وضوحسز کبی کورونەن فکرلرم او زمان دها متصلب، دها متبارز اولەرق میدانه چیقاجق .

بوتون جسارتمی ، ایلریده دها چوق چالیشمق امیدندن آلدم . اونکچون بو بحث شیمدیلك بر مقدمه اولدی .

یقین بر استقبالده بو مقدمه بر اثر اولەجقدر . . .

نوط — [سسلی وسسسز حرف] تعبیری چوق اسکی زماندن قالمش یاکلش بر الفبا تاقیسیدر. حنجره وتصوت فیزیولوژیسی نقطهٔ نظرندن سسز حرف یوقدر.

سسز دیدیکمز حرفلرك هپسنك کندینه مخصوص برسسی واردر. حتی آصل سسی اونلر تشکیل ایدر. سسلی حرفلر دییه آییردیغمز .U. OU. i. F. A زفیرڤونیك هیچ بر تعدیله اوغرامقسزین یالکز آغزك آچیق، چوق آچیق، یاری قاپالی اولسنه؛ حنجره‌نك بوقاری، آشاغی حرکتلرینه کوره آلدیغی الك ابتدائی سسلردر. حالبوکه سسز حرفلر عینی زفیرك؛ دیشلرك، دوداقلرك، دیلك، بورنك بر چوق اینجه حرکتلری واهتزازلریله حصوله کلن سسلردر.

سسز حرفلر، آنجق سسلی حرفلرك اعانه‌سیله تصوت ایده‌بلیر قاعده‌سی ده بویله‌جه تعاملی اولمقدن باشقه بر قیمتی حائز دکلدر. سسز حرفلر س ، ش ، ج ، ف ، پ . . . والحاصل هپسی سسلی حرفلرك اعانه‌سنه محتاج اولمادان مستقلاً سویلنه بیلیر.

سسلی حرفلر سسسز حرفلرك یاردیمجیسی دکل، بالکه بر نوع موسیقال نوطه‌سیدر. سسسز حرفلر دیدیکمز صوامت؛ بوصائتلر واسطه‌سیله قیمت لحنیه وموسیقی زمانی قازانیرلر. بر قاپوغجیر تیسی بعضاً کمان‌ده برسسی آندیریر. فقط بوغجیرتینك زمان وقیمتی ده کیشمدیکی ایچون موسیقی اولاماز. سسسز حرفلرده بوقپوغجیر تیسی کبی مستقل بر سسدر. فقط افاده والفظ اولابیلمك ایچون زمان لحن نوسانندن محرومدرلر. اوحالده دیمك اولورکه؟ A E I O OU U EU الفبانك برنوع دو ، ره ، می، فا .... سندن باشقه برشی دکلدر.

موسیقی‌ده غاملر پرده‌لر، اسغالالر، نه ایسه؛ تصوتده سسلی حرفلرده اودر. دیلك، دیشلرك ، دوداقلرك، برونك، خنجره‌نك برچوق حرکتلریله؛ اشترا -

كلریله حصوله كلن سسسز حرفلر؛ اوزرنده برچوق سسلر بولنان بر موسیقی آلتی كبیدر. بوسسسز حرفلر ووایلسزده سویلنه‌بیلیر. پیانو بیامه‌ین بر آدمك راست كله هردیشه دوقونوب چیقاردیغی سس كبی.

بوصوامتك صائتلرله‌سویلنمسی، یعنی [تلفظ] حادثه‌سی ایسه پیانونك‌عینی‌سسلرینی نوطه‌یه اویدورماقدن باشقه برشی دكلدر.

مؤلفك مطبوع اثرلرى:

تكلم وتصوتده فيزيولوجيائى تدقيقلر

تكلم قصورلرى

صاغر ودياسزلر:

تمرين وممارسه اصوللرى، صاغر دياسزلر مؤسسه‌لرى.

در دست طبع اولانلر:

دماغ وملكات بوزوقلقلرى:

آبداللق وآبداللغك تربيه قوتيله تداويسى

[معاونت وسلامت مؤسسه‌لرى]

روح خسته‌لقلرنده:

پسيقوباتى [يارم دەليلك] تداوئ روحى

DATE DUE

DUE	RETURNED

